

Abdulmelik Fırat;  
**“Mücadelemiz  
mezara kadar  
devam edecektir”**

Haberi sayfa 4'te

HAK-PAR Başkanlık Kurulu Üyesi Vahit Aba;  
**“Türkiye AB'ye girmek istiyor-  
sa ilk önce, Kürt sorunu  
önündeki engellerin kaldırılması  
için ciddi adımlar atmalıdır”**



Haberi sayfa 19'da

Rojnameya hefteyî ya siyasî û çandî

# DEMANU

Haftalık siyasi ve kültürel gazete

Yıl/Sal : 6

Sayı/Hejmar : 176

Tarih/Tarix : 2 Kasım 2006

Fiyat/Bûha : 1 YTL

www.demanu.com.tr

E-mail: info@demanu.com.tr

## Yağmur felakete neden oldu



Kürt illerinde 31.10.2006 tarihinde akşam saatlerinde başlayıp günlerce devam eden sağanak yağış tam bir felakete neden oldu.

Selin neden olduğu felakette

32 kişi yaşamını yitirdi.

Kayıp ihbarı gelen yerlerde arama kurtarma çalışması başlatıldı.

Diyarbakır'dan Mardin'e düğüne gidenlerin minibüsünün sel

sularına kapılması sonucu 14 kişi öldü. Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'nde 3, Batman'da 11, Şırnak'ın Silopi ve Uludere ilçelerinde ise 4 kişi yaşamını yitirdi. Evlerini su basan vatandaşlar botlarla kurtarılarak okullara yerleştirilirken, bölgede kriz masası oluşturuldu. Felaket üzerine İçişleri Bakanı ile Tarım ve Köyüşleri Bakanı bölgeye gidiyor. Kürt illerinde dün akşam başlayan sağanak yağış daha çok Diyarbakır, Batman ve Şırnak'ta etkili oldu. 3 saat boyunca süren yağışlar nedeniyle birçok araç sele kapılarak arazilere sürüklendi.

Haberi sayfa 20'de

**PSK Genel Sekreteri Mesud Tek:  
DTP ve Hak-Par da dahil  
geniş yelpazeli birlik...**

Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) genel sekreteri Mesud Tek'in konuşmacısı olduğu "Ortadoğu'daki Sorunu" adlı konferanslar dizisi sürüyor.



Haberi sayfa 17'de

**“Agirbes ji bo Kurdan girîng e”**

Nûçe di rûpela 7an de

**Enfal Operasyonları Nasıl  
Hayata Geçiriliyordu?**

Enfal dosyası-7 sayfa 18'de

**KOMKAR'dan  
Orhan Pamuk'a  
mektup\***



Haberi sayfa 23'de

**Zîrveya berpîrsên Kurdistana  
azad li Dokan civiya**

Nûçe di rûpela 13an de



**Saziyên Kurd ji Enternasyonala  
Sosyalîst re nameyek rêkirin**

Nûçe di rûpela 8an de

**“Artêşa Tirk li pêşîya reforman asteng e”**

Nûçe di rûpela 14an de

**Bir şarkî, bir şîir**

**Kemal BURKAY'ın  
yorumu sayfa 2'de**

**Türkîş İşi Demokrasi  
Ve Sivil Çözüm!..**

**Mesut TEK'in  
yorumu sayfa 3'te**



**Kemal  
BURKAY**

## Bir şarkı, bir şiir

Sevgili okurlar, bu haftaki yazım siyasi bir yorum değil. Bu kez konumuz bir şarkı, bir şiir. Birkaç gün önce internette "ekşi sozluk" adlı sitenin "sonbahardan çizgiler" başlığı altındaki okur notlarını okudum. Benim bir şiirimle ilgiliydi. Bu, belki hiçbirini de yüz yüze tanımadığım dostlarımla hem şarkı, hem şiirle ilgili görüş ve duygularını sizlerle paylaşmak istedim. Bu notları, bazı kısaltmalarla, ama ifadelere dokunmadan aşağıda veriyorum:

### Sonbahardan çizgiler

1. yeni türkünün çok güzel şarkısı. ne güzeldir yollarda olmak şimdi...(bkz: smiley) (ummaguma, 15.09.2001)

2. hava karanlık ve elde çakmak varsa çakmak çakıp sallayarak, hava aydınlık veya elde çakmak yoksa vücudu sallayarak söylenen/dinlenen bir türkü. (eyco, 15.09.2001)

5. kemal burkay'ın şiiridir. (zazie, 19.09.2001)

6. tamamiyle ankaraya ait bir şarkı olmasına rağmen, çoğu kişinin batı karadenizle ilgili bir şarkı sandığı, en güzel yeni türkü bestesi. (sahibinden, 23.09.2001)

7. pek fazla bilinmemesine anlam veremediğim yeni türkünün en güzel ve sıcak parçalarından biri (herbal, 18.02.2002)

8. mamak türküsü denmesine hiç bir anlam veremediğim şarkı. şarkının asıl adı\* "sonbahardan çizgiler"dir (...) (jeune turc, 26.02.2002)

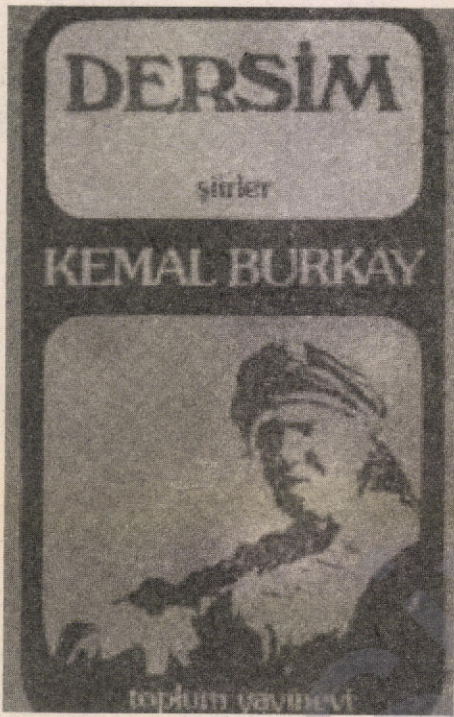
9. nedense mamak turkusunu olarak anılmakta ısrar edilen muhteşem yeni turku şarkısı. yesilmisik albümünde bulunur. (neen, 15.07.2002)

10. sözlerinde ,ankara'da bulunan samsun asfaltı'ndan bahsediliyorsa bile ,her dinlediğimde küçüklüğümde kenarında piknik yaptığımız tadı halen damağımda tüm yaşantıları anıları kalbimde olan merzifon ilçesi kenarından geçen samsun asfaltını aklıma getiren ve bu geçmiş yılların hüznünü uyandırıp beni ağlamaklı bir hale sokan şarkıdır. neen ve lem ile üyesi olduğumuz fetihpaşa bandın değişmez repertuarı ve özellikle solo olarak söylediğim birkaç şarkıdan biri. (deccal, 04.01.2003)

11. derman filminin soundtrackidir. (alexorticia, 10.01.2003)

12. buram buram ideoloji kokan sloganvari şarkıları sevmeyenler için dinlenilebilecek en güzel toplumcu gerçekçi\* şarkılardan biri... sözleri kemal burkay'a aittir... (snefru, 21.03.2003 03:52)

14. özellikle yaz aylarında pek



bir içli, pek bir yürekten söylenen parça. (lem, 27.03.2003 20)

15. tuzluçayır semtinin bir kısmı ile mamak askeri cezaevi karşılıklıdır şarkıda sözü geçen o şirin mi şirin gecekondu evleri tuzluçayırda şirin ufak mahalledir. (bilenler için gülveren mahallesinin hemen üstü) aradan geçen samsun yolundan vızır vızır geçen araçlar ise hakikaten insanda uzaklaşma istegi doğurur. (pekmezzz, 31.08.2003)

16. 12 eylül döneminde ankara mamak cezaevinde yaşayan insanları anlatan şarkı. kemal burkay'a aittir sözleri.(aynı zamanda "gülümse"nin de yazarıdır)... ağlamadan dinlemeyi hiç başaramadım. nedense bu şarkıyı duyunca çok hüzünleniyorum. (biskuvikirigi, 03.08.2004)

17. derya amca, odtü'deki bir konserinde, bu türküyü on yedi yaşında, odtü'de öğrenciyken bestelediğini söylemişti. vay be!! (zifir, 12.09.2004)

18. (bkz: mamak türküsü) (aethewulf, 26.09.2004)

19. mişâ da bana şans dile albümünde söylüyor... (bir kulum iste,

09.11.2004)

20. insanda yola çıkma / yollara dusme istegi uyandıran; yeni turkunun belkide en guzel eserlerinden biri.. (bkz: huseyingazi) (lemming, 27.01.2005)

21. beytepe'de 2002'de yeni türk'den konserde ilk dinlediğimden beri beni derinden etkileyen bir şarkı. oldukça sarsıcı bir şarkıdır mamak türküsü: samsun yolundaki gecekonduları anlatır. (...)

sonbahardan çizgiler, insana umut veren bir şarkıdır... gerçekten de büyüğü bir yemişçesine algılsınız samsun yolu vadisini... oraya gitmek, orada olmak, o insanlara destek olmak istersiniz... ama eliniz kolunuz bağlıdır...

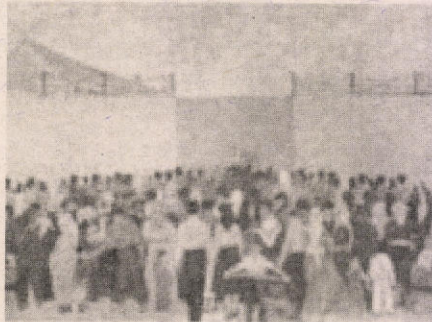
sonbahardan çizgiler'i ilk dinlediğimde, daha sonraları tepecik'te, mamak gecekondualarında alan araştırması yapacağımı kim bilebilirdi o zaman... şarkı bana alan araştırmamı yaptığım o endişe dolu günleri ve tepecik'teki bir avuç güzel insanı anımsatıyor... (hayalettin, 25.03.2005)

22. (bkz: selim atakan) (lucretia, 29.03.2005)

23. samsun asfaltı üzerinde askerlik yapanlara bir başka koyan hüznü şiir, hüznü beste. herhangi bir sebepten mamak'ta olmak zorunda olanların kaderdaşlığını anlatır. gecekonduardan birinde yaşıyor olabilirsin, asker olabilirsin, içerde olabilirsin, o yolun üstündeysen birbirini anlarsın ve sanki aynı hayalin

## KEMAL BURKAY özgürlük ve yaşam

Şiirler



Beng Yayınları

ve aynı özlemin içindedir.(bkz: mebs)(ezeriko, 09.04.2005)

24. sahilde, iç kirleten karaları dışarı kusarken kulaklarda çınlayan şarkı. bazıları için sahil yoktur çok uzun zaman boyunca da olmaya-caktır. o zaman engin mavi gökyüzüdür. ne kadar yukarı fırlatılabilir ki ağır pislikler?? kim kimi suçlu kı-

lar? karar verilemez. o zaman bu şarkılar söylenir. (maternit, 01.09.2005)

25. tutsak olmanın en gerçekçi dille anlatıldığı ve insanda bulunduğu kapalı ortamdan dışarı çıkma isteği uyandıran bir kemal burkay şiiri olsa da şiire ruhunu veren yeni türküdür.özellikle insanın şarkıya bağıra bağıra katılmak istediği anlar var ki:"ne güzeeeldir,yollarda ooollmak şimdi..." (sheman, 24.02.2006)

(<http://sozluk.sourti-mes.org/asp?t=sonbahardan+çizgiler>)

Sevgili okurlar, gördüğümüz gibi şiir benim, ama bestesi Derya Köroğlu'nun değil, Selim Atakan'ın. Bu şiiri 1971 yılında Mamak Askeri Cezaevi'nde yazmıştım. 1975 yılında basılan "Dersim" adlı şiir kitabında yayımlanmıştı. Şiirin asıl adı "Tutsaklar". "Sonbahardan Çizgiler" ortak başlığı altında verilen dört şiirden biri.

Kitabımın yayınlanışından iki-üç yıl kadar sonraydı sanırım, yani 1977 ya da 78... Ali Kılıç adlı arkadaşım bana bir şiirimin bir doktor ve müzisyen tanıdığı tarafından bestelendiğini söyledi ve bizi tanıştırdı. Selim Atakan'ın hatırladığım kadarıyla Maltepe (belki de Bahçelievler) semtindeki evine gittik. Orada besteyi dinledim. İlk halinde sokaktan geçen otomobillerin sesleri de duyuluyordu. Çok duygulandım, Mamak'taki günlerimizi yeniden yaşar gibi oldum.

Sonra Atakan ve arkadaşları Yeni Türkü grubunu oluşturdu ve bu şarkıyı "Sonbahardan Çizgiler" adı altında okudular. Ama "Mamak Türküsü" olarak ünlendi.

Benim epeyce şiirlerim bestelendi. Bildiğiniz gibi, Sezen Aksu'nun okuduğu Gülümse birhayli ünlendi (onu daha önce Rahmi Saltuk besteleyip okumuştur). Doğrusunu söylemek gerekirse, bu iki şiirin de içimde özel bir yeri var. Bir de son olarak Nilüfer Akbal'ın Kürtçesini okuduğu "Bir Kız Gözleri Evren" (Keçikek bi çavên wek cihan)...

Söz konusu "Tutsaklar" şiirini ise aşağıda veriyorum:

### I. Tutsaklar

Geldiğimizde otlar yemyeşildi  
Ve kuzeydeydi güneş  
Kömür deposu boşaldı işte  
Mamak'a sonbahar geldi

Güneş altında tutsaklar  
Geçen sonbahara bakıyorlar  
Şirin mi şirin gecekondu evleri  
Samsun asfaltında otomobiller  
Ne güzeldir yollarda olmak şimdi



Abdumelik Fırat;

# “Mücadelemiz mezara kadar devam edecektir”



Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR) Genel Başkanı Abdumelik Fırat, partisinin 12 Kasım tarihinde yapacağı kongrede genel başkanlığa aday olacağını açıklaması üzerine, medyada yer alan "Melik Fırat siyaseti bırakıyor" türünden yanlış değerlendirmelere ve kasıtlı çarpıtmalara cevap vererek "Halkımızın mağduriyet ve mazlumiyeti için mücadele veren siyasi bir ekibiz elbette bu mücadelemiz mezara kadar devam edecektir." Dedi.

Bilindiği gibi, tüm yaşamını Kürt halkının, mazlum ve mağdurların temel hak ve özgürlükleri için mücadele içinde geçiren Abdumelik Fırat, farklı kulvarlarda mücadele yürüten Kürt siyasi çevrelerini ve kadrolarını bir araya getirmek amacıyla, Hak ve Özgür-

lükler Partisi'nin kuruluşunda aktif olarak rol almış ve Genel başkanlık görevini üstlenmişti.

Partisi ve kendisi hakkında pek çok dava açılan Fırat, bu görevi ciddi sağlık problemlerine, rejimin tüm baskı ve engellemelerine rağmen büyük bir özveriyle 5 yıl boyunca devam ettirmişti. HAKPAR'ın 2. Olağan Kongre yilna girmesi üzerine, Abdumelik Fırat bir kez daha

çağdaş ve pek çok siyasetçiye örnek olacak bir kararlar, parti kadrolarının da rızasını alarak, Genel başkanlığa aday olmadığını, siyasi faaliyetlerini bir üye olarak devam ettireceğini açıkladı.

Ancak Fırat'ın görüş ve düşüncelerini yansıtmamaya azami özen gösteren Türk basını, bu kez, belki de günülendiren geçeni haber yapmayı yeğlediler.

Çağdaş ve örnek alınması gereken tutumunu çarpıtarak "Sürgün siyasetçi siyasete veda ediyor" ya da "Abdumelik Fırat siyaseti bıraktı" başlıklarıyla veren basının tutumunu eleştiren Abdumelik Fırat "Beroj" adlı Kürt internet sitesinin sorularını yanıtlarken yaptığı açıklamada şu görüşleri ifade etti.

"Sayın İsmet Beg,

Telefonla sorduğunuz ve yazılı olarak teyid ettiğiniz sorularınıza özet olarak cevaplayayım. Sizlerinde malumu olan diktatoryal, totaliter ve despot olan sistemler, hamam tellak'ından Cumhuriyet başkanlığı'na ve uzatmalı onbaşından üst düzey generale kadar aynı potada eritir ve aynı davranış ve sözleri sergilerler.

Bu sistemin doğası icabıdır. Bu sistemi benimsemediğini ifade edenler dahi farkına varmadan aynı jargonu kullanırlar.

Elli senedir Türk medyasında görüş ve düşüncelerimi objektif olarak ifade etmek imkanına sahip olamadım. Benimle telefonla görüşen muhabirler her ne kadar objektif davranışlar bile medya patronları ve mizanpaj hazırlayıcıları ile derin devletin komiserlerinin müdahalesi durumu ters-yüz edebiliyor. Hatta okur-yazar Kürd Kamalistleri ile aynı frekansta olmadığımız için beni isteklerine göre resm ediyorlar.

Beş seneden beri HAK-PAR Genel Başkanlığını yürütmekteyim. 2. Büyük Kongre'de Genel Başkanlığa aday olmayacağımı altı aydan beri değerli arkadaşlarıma muhtelif vesilelerle ifade ettim.

Arkadaşların rızasını alarak bir üye olarak siyasete devam edeceğimi beyan ettim, onaylarını aldım. Halkımızın mağduriyet ve mazlumiyeti için mücadele veren siyasi bir ekibiz elbette bu mücadelemiz mezara kadar devam edecektir. Özet olarak mahviyetkarlık ve fedakarlık isteyen bu siyasi mücadelemizi gaddar ve zalim hasımlarımız istediği gibi değerlendirebilirler."

Fırat 20 ekim 2006 tarihinde Hak

ve Özgürlükler Partisi Başkanlık Kurulu üyelerine gönderdiği mektupta da şu görüşleri ifade etmişti;

"Muhterem arkadaşlar Cümleminiz malumu olduğu üzere Partimiz beş yıldan beri siyasi faaliyetlerine devam etmektedir. Kendi maddi ve manevi imkanlarıyla bu güne ulaşmış bulunmaktadır. Danışıklı teatral silahlı iki gücün arasında sivil ve demokratik bir siyaseti yürütmek ateşten bir gömlek olduğunu hep beraber yaşadık ve yaşamaktayız. Büyük bir azim ve metanetle halkımızın mağduriyet ve mazlumiyetini dile getirdik. Her ne kadar gönlümüzce arzu ettiğimiz hizmetleri ifa etmek imkanına sahip olamadık da bu bizim davranışımızdan ziyade gaddar ve zalim silahlı güçlerin bizim faaliyetlerimizi engellemek için ellerinden gelen her türlü tedbire başvurmalarından ileri gelmektedir.

Buna rağmen kıt imkanlarımızla büyük başarılar elde ettik. Fakat üzerimize konan iki yönlü ambargolar ve medya gücünden mahrum oluşumuz bu başarılarımızı kamuoyuna yansıtamadık.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar bana gösterdiğiniz hüsnü-kabule şükranlarımı sunarım. Beş altı aydan beri bazı arkadaşlara önümüzdeki kongrede Genel Başkanlığa aday olmayacağımı ifade ediyordum. 4 Ekim günü Ankara'da yaptığımız Başkanlık Kurulu toplantısında bu hususu konuştum. Orada bulunan bütün arkadaşların rızasını aldım. Genel Başkanlığa aday olmayacağımı beyan ettim. Aranızda partili bir arkadaşınızın etrafında kenetlenip kolektif bir demarşla bu davayı başarıya ulaştıracağınıza güvenim tamdır.

## Ölümleri Durdurun

İHD, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e bir mektup göndererek, F Tipi cezaevlerinde tecridin son bulması için çaba göstermesi çağrısında bulundu.

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi, tarafından gönderilen mektupta Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in sivil toplum örgütleri ve insan hakları savunucularıyla diyalog içerisine girerek, F tipi cezaevlerinde her türlü tecridin ve ölümlerin son bulması için çaba göstermesi istendi.

Ölümlerin durdurulması için diyalogun önemli bir adım olduğun belirtildiği mektupta, aksi takdirde ölümlerden ve cezaevlerinde yaşanacak her türlü insan hakları ihlallerinin sorumlusunun Bakan Çiçek olacağı vurgulandı.

Hukuk devletlerinde cezalandırmanın sadece mahkemeler aracılığıyla yapıldığını anımsatan İHD İstanbul



Şube Başkanı Hürriyet Şener, "Halbuki cezaevleri koşullarının ağırlaştırılması, tecrit ve işkence gibi yöntemlerle, mahkumlara ikinci bir ceza veriliyor. İşte bu 'ikinci ceza' insan haklarına aykırı ve bizim çabamız da, bu tür uygulamaların son bulması yönünde" dedi.

Dernek, mektubunda, F Tipi modelinde ısrarı protesto için Uşak Kapalı Cezaevi'nde Sevgi Saymaz'ın, Adana'daki evinde Gülcan Görüroğlu'nun, İstanbul'da da Avukat Behiç Aşçı'nın ölüm orucunda olduğunu, eylemlerininse ölüm sınırına yaklaşmış durumda olduğunu anımsattı.

İHD, F Tipi cezaevlerinin gündeme gelmesinden bu yana 122 kişinin öldüğünü, 600'ü aşkın mahpus da ölüm oruçları ve cezaevlerine yönelik operasyonlarda, hayatlarını tek başına sürdüremeyecek kadar ağır bir şekilde sakatlandığını da belirtti.

## Diyarbakır'da Öldürülen Çocuklar İçin Klip

Sur Belediyesi Çocuk Korosu, Diyarbakır'daki olaylar ve bombalı saldırıda öldürülen çocuklar anısına "Biz Amed'in Çocuklarıyız" adlı klip hazırlıyor. Koro Şefi Bayar: "Amaç ölen çocukları ölümsüzleştirmek, böyle ölümlerin bir daha olmaması" diyor.

Diyarbakır Sur Belediyesi Çocuk Korosu, Diyarbakır'da 28 Mart'taki olaylar ve 12 Eylül'deki bombalı saldırıda hayatını kaybeden çocuklar ile Martın'ın Kızıltepe İlçesi'nde öldürülen 12 yaşındaki Uğur Kaymaz anısına "Biz Amed'in Çocuklarıyız" adlı şarkı için klip hazırlıyor.

15 kişilik Çocuk Korosu tarafından hazırlama aşamasında olan ve "Biz Amed'in Çocuklarıyız" adını taşıyan klipin 3 gün içinde tamamlanması hedefleniyor.

Sur Belediyesi Çocuk Korosu Şefi Duygu Bayar, olaylar sırasında yaşamını yitiren çocukları ölümsüzleştirmek için bir şarkı hazırladıklarını ifade ederek, "Bu melodi rüyada

görölmüş bir melodidir. Böyle bir şarkıyı, 28 Mart olaylarında öldürülen Enes Ata'nın kucaktaki resminden esinlenerek yaptım. Amaç, ölen çocukları ölümsüzleştirmek, böyle ölümlerin bir daha olmamasıdır" dedi.

Korodaki çocuklar ise, böylesi bir şarkıyı seslendirecekleri ve klip haline getirecekleri için çok mutlu olduklarını söylediler.



## Kürt kurumlarından Sosyalist Enternasyonale:

## “CHP'nin üyeliğini gözden geçirin”

Avrupa ülkelerinde kurulmuş demokratik Kürt örgütleri ve Kürtler için çalışan kurumlar 23.10.2006 tarihinde Sosyalist Enternasyonal Genel Merkezi ve üye partilere bir mektup göndererek ırkçı-faşist-statükocu yapısı dolayısıyla CHP'nin üyelik durumunun gözden geçirilmesini istediler.

Kürt kurumlarının ortak mektubunda şu görüşler ifade edildi;

“Türkiye ile AB arasında yaşanan sıkıntılar giderek artmaktadır. Bu süreçte, biz aşağıda imzası bulunan Avrupa ülkelerinde kurulmuş demokratik Kürt örgütleri ve Kürtler için çalışan kurumlar olarak, üyeniz olan Cumhuriyet Halk Partisi-CHP ile ilgili görüş ve düşüncelerimizi sizlere iletmenin tarihi bir görevimiz olduğuna inanıyoruz.

Kemalistler, yıkılan Osmanlı enkazı üzerine ulusal ve üniter bir cumhuriyet kurdular. Bu nedenle devletin kutsallığı, bireyle devlet arasındaki efendi-kul ilişkilerinde ciddi değişim ve dönüşümler yaşanmadı. 1950 yılında başlayan çok partili dönemde de, insan haklarına dayalı, çoğulcu, katılımcı, paylaşımcı demokratik açılımlar yapılamadığı için, Kemalist rejim varlığını sürdürmeye devam etti.

Türkiye’de kurulan Gladio örgütü süreç içinde büyüdü ve askeri bürokrasinin denetiminde gizli bir devlet haline geldi. Sosyal demokrat olduğunu söyleyen CHP, bu gizli devletin en güçlü yandaşı oldu ve demokratik yöntemler yerine, bu güce dayanarak iktidar olma-ya çalıştı.

AKP'nin tek başına iktidara gelmesi ve Türkiye'nin AB sürecine girmesiyle birlikte, ülkedeki toplumsal gruplar arasındaki ilişki ve ittifaklarda kimi değişiklikler meydana gelmiştir. Kürt ulusal muhalefeti mücadelesini aynı şe-

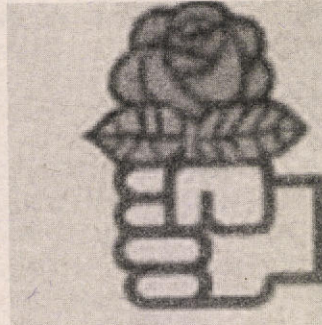
kilde devam ettirmektedir. Türkiye’deki demokrasi güçlerinin ve aydınların değişim ve demokrasi yönündeki çabalarıyla birlikte, Alevi toplumunun inanç ve kültür alanındaki mücadelesi de yükseliyor.

Türkiye'nin iç muhalefeti tüm çabalarına karşın, bürokratik üniter Türk rejimini, demokratik değişim ve dönüşüme zorlayamamıştır. Ancak, AB'den gelen muhalefet sonucunda, Türk yöneticileri bazı demokratik açılımlar yapmak zorunda kalmışlardır.

Askeri bürokrasinin bizzat yönettiği Türk derin devleti, faşist bir organizasyondur. Türkiye’deki mevcut statükonun değişmesine karşı en güçlü direniş, bu kurumdan gelmektedir. Çünkü AB, askerlerin Türk siyasetindeki aktif durumuna karşı çıkmaktadır. Derin devletin yanında, Türk faşist örgüt ve kişileri de statükonun değişmesine karşı çıkmaktadırlar. Ne yazık ki kendini sosyal demokrat olarak nitelendiren CHP de, mevcut statükoyu savunanların cephesine katılmış bulunmaktadır.

Kıscası Türk derin devleti, kendini sosyal demokrat diye nitelendiren CHP, nasyonal-sosyalist parti ve kişiler ile faşist parti, kurum ve kişiler ulusalcı olduklarını beyan ederek, “Kızıl Elma” biçiminde isimlendirdikleri bir cephede el ele tutuşmuş bulunuyorlar.

“Kızıl Elma” ismi, Türk faşistlerinin bulduğu bir tabirdir. İkinci Dünya Savaşı döneminde, Hitler Nazizmi'nden etkilenen Türk faşistleri, Kafkaslar ve Balkanlar'daki Türk toplumlarını da içine alan büyük bir Türk imparatorluğu kur-



ma özlemine “Kızıl Elma” diyorlardı. CHP'nin de içinde yer aldığı bu cephe, anti Batıcı ve ırkçı söylemlerle, günümüzde yapılmak istenen demokratik değişimlerin önünü tıkmaya çalışmaktadır.

Bu cephe, Türk hukuk sisteminde bulunan anti-demokratik maddelerin değiştirilmesine, yüzde 10 olan seçim barajının aşağıya çekilmesine, düşünme ve düşündüğünü örgütlenme önündeki engellerin kalkmasına, azınlık hakları, vakıflar, siyasi partiler ve Türk ceza yasalarındaki anti-demokratik maddelerin değiştirilmesine, Kürt sorununun çözülmesine, diğer bir tabirle Kopenhag Kriterleri'nin uygulanmasına karşı çıkmaktadırlar. Bu hakların tanınması ve Türkiye'nin AB üyesi olması halinde, Türkiye'nin Batı'nın sömürgeci olacağını ve parçalanacağını söylüyorlar. Üyeniz olan CHP de, adı geçen bu cephede yer almaktadır.

Gerici, ırkçı, faşist insan, kurum ve partilerin böyle düşünmesi anlaşılır bir durumdur. Ama Sosyalist Enternasyonal'e üye olan bir partinin böyle düşünmesi kabul edilemez. Bu durum, Sosyalist Enternasyonal'in temel ilkelerine aykırı ve onun soylu adını kirleten bir durumdur.

Demokratikleşme, modernleşme ve çağdaşlaşma yolunda yürüyen bir ülkede, sosyal demokrat olduğunu söyleyen bir partinin gerici, ırkçı, faşist, statükocu bir cephe içinde yer alması elem verici ve onur kırıcı bir çelişkidir.

Sizlerin de bildiği gibi Kürtler, Ortadoğu'nun en eski halklarından biridir.

40 milyonluk bir nüfusa sahip olan bu halkın kaderi Kürdistan'ı işgal altında tutan devletlerin insafına terk edilmiş bulunmaktadır. Kürt sorunu artık çağdaş-uygar dünyanın da bir sorunu haline gelmiş bulunmaktadır. Bu sorun çözülmedikçe, Ortadoğu'ya barış ve istikrarın gelmesi mümkün değildir.

Biz aşağıda imzası bulunan, Avrupa ülkelerinde kurulmuş demokratik Kürt örgütleri ve Kürtler için çalışan kurumlar olarak, bu kabul edilmez ve onur kırıcı durumu sizlerin bilgisine sunmayı tarihi bir görev biliyoruz. Yukarıda saydığımız nedenlerle, CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üyeliği konusunu gözden geçireceğinizi ve gereğini yapacağımızı umut ediyoruz.

En derin saygılarımızla.

Mektubu imzalayan kurumlar:

DEM-KURD (Kürdistan Dernekleri Birliği-KOMKAR-Almanya, Kürdistan Dernekleri Federasyonu-İsveç, HEV-KAR-Hamburg, Kürt Topluluğu-Gissen, Kürt Topluluğu-Köln, Kürtlerin Sesi-Duisburg, IVK-(Mainz), Kürt-Sanat Kültür Merkezi-Hoybun-Berlin, Kürt Kütüphanesi-Stockholm, Kürt Topluluğu-Fulda, Kürt Evi-Lübeck, Kürdistan İşçi Kültür Derneği-KOÇKAK-Hollanda, IMK-Bonn, Kürt Derneği-Norveç), Kürt Enstitüsü-Brüksel, HAK-PAR'la Dayanışma Derneği-Almanya, Kürt Kadın Bürosu-KOMJIN-Almanya, Kürdistanlı Gençler Birliği-KOMCIWAN-Almanya, KOMKAR-İsviçre, KOMKAR-İsveç, Kürdistan İşçiler Birliği Derneği-Den-Haag, KOMKAR-Danimarka, KOMKAR-İngiltere, KOMKAR-Avusturya, Kürdistan Gençler Birliği-KOMCIWAN-İsveç, Kürdistan Kadınlar Birliği-KOMJIN-İsveç, KOMKAR-Belçika.

## Vicdani Ret Platformu Kuruldu

Vicdani Ret Platformu, vicdani reddin yasal olarak tanınması için çalışacak. Platform vicdani retçinin, ret haberi yapan ve bu nedenle cezalandırılan gazetecinin yanı sıra "asker kaçağı" durumuna düşmüş kişinin de hakları için mücadeleyi amaçlıyor.

Sayıları 15'i bulan çeşitli demokratik kitle örgütleri ve siyasi partiler bir araya gelerek "Vicdani Ret Platformu"nu oluşturdu.

Vicdani Ret Platformu 21 Ekim 2006 tarihinde İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi'nde, platform sözcüsü vicdani retçi Halil Savda'nın okuduğu deklarasyon metniyle kuruluşunu kamuoyuna duyurdu.

Vicdani Ret Platformu'nun amaçlarından başlıca olanı zorunlu askerliği reddetmek, vicdani retçilere destek vermek ve sorunlarının giderilmesine yar-

dımcı olmak.

**Platform diğer hedeflerini şöyle sıralıyor:**

-Militarizme karşı çıkmayı "halkı askerlikten soğutmak" olarak niteleyen yasaların kaldırılması ve vicdani retçileri, "emre itaatsizlikte ısrar" suçlamasıyla yargılayarak, çeşitli sürelerde hapis cezaları ile karşı karşıya bırakan askeri ceza kanununun 87. ve 88. maddelerine karşı çıkarak; askeri ceza kanununun değiştirilmesi için mücadele etmek,

-Vicdani ret ve militarizme dair haber yaptıkları ve yazı yazdıkları için haklarında dava açılan, cezalandırılan gazetecilerin, yazarların yanlarında olmak,

-Askerlerin de layık olmadıkları askeri yargıya karşı çıkıp hukukun teklifine dikkat çekerek askeri yargının kal-

dırılması için uğraş vermek,

"Askerlik süresince sivil hizmeti" bir angarya ve bir dayatma olarak gören ve bunu kabul etmeyen total retçileri destekleyip bünyesinde toplamaya çalışmak,

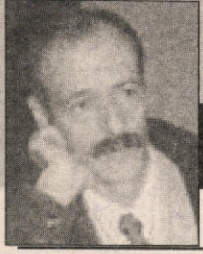
-Askerlik yapmak üzere teslim olmamış ve bu nedenle Bakanlar Kurulu kararı ile vatandaşlıktan atılmış ve Haymatlos (yurtsuz-vatansız) durumuna düşürülmüş kişilerin yanında olmak ve gasp edilen haklarının iadesi için çaba harcamak.

Vicdani reddin en temel insan hakkı olduğunu savunan Platform "Vicdani ret hakkının savunusu ve vicdani retçilerin maruz kaldığı kötü muamele ve mahkûm edildikleri 'sivil-medeni ölüm'e karşı tepkiler hep parçalı ve yetersiz kaldı. Bu konudaki çabaları ortaklaştırmak platformumuzun öncelikli

görev, hedef ve amacı" diyor.

**Vicdani Ret Platformu bileşenleri şöyle:**

İnsan Hakları Derneği (İHD), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Lambdaistanbul Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transeksüeller (LGBT) Dayanışma Derneği, AMARGİ Kadın Akademisi, Demokratik Toplum Partisi (DTP), Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP), Barış Anneleri İnisiyatifi, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen) 3 ve 8 No'lu Şubeler, Demokratik Özgür Kadın Hareketi (DÖKH), 14 Mayıs Platformu, Kardelen Kültür Merkezi, Gökkuşluğu Kadın Derneği, Demokratik Alevi İnisiyatifi, 78'liler Girişimi ve İstanbul Tunceliler Kültür ve Yardımlaşma Derneği.



Arif SEVİNÇ

arifsevinc01@mynet.com

## “Kitap okumaktansa...”

Gazetelerde dikkatimi çeken bir haberi özetleyerek bilgimize sunuyorum;

Kahramanmaraş'ın Türkoğlu İlçesi'nde, lise öğrencileri kavga eder. 15 yaşındaki İbrahim Gök de, kavga eden öğrencilerle birlikte gözaltına alınır.

İlçe Emniyet Amirliği'ndeki işlemlerin ardından adliyeye sevk edilir.

Türkoğlu Sulh Ceza Mahkemesi Hakimi Serdar Mutta, İbrahim Gök'e hapis cezası vermek yerine, daha çağdaş daha insancıl bir yöntemi uygular;

Okuma alışkanlığı kazanarak diğer gençlere iyi örnek olacağını düşünerek Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilen 100 Temel Eser'den en az 3'ünü, İlçe Emniyet Amirliği'nde polis gözetiminde haftanın 3 günü okuma cezası verir.

Üstelik kitaplar da bedava...

Mehmet Akif Ersoy'un Safahat adlı kitabı İlçe Halk Kütüphanesi'nden getirilip önüne konur.

İnfaz bu şekilde başlar.

Ancak İbrahim Gök, kitap okumayı hapis yatmaktan daha büyük bir ceza olarak algıladığından olmalığı, “**fırar**” eder!

Neyse uzatmayayım; Kitap okumaya gelmediğine ilişkin İlçe Emniyet Amirliği'nin düzenlediği tutanağa dayanılarak hakkında tutuklama kararı verilen İbrahim Gök, Türkoğlu Cezaevi'ne konulur!

Şimdi bu olay, bu küçük kare nasıl okunmalı?

**Birinci ihtimal;** bu genç ben kitabı karakolda değil güzel çiçekler açmış bir ağacın altında okumayı yeğlerim diye fırar etmiş olabilir. Ya da, kitap okumanın bir ceza olarak sunulmasını protesto ettiğinden, rest çekmiş olabilir.

Mümkün mü?

Çok küçük bir ihtimal bence... **İkinci ihtimal;** Daha çok bu gençimiz “yazar” denen vatan hainlerinin, memleketi bölüp parçalamak maksadıyla, yayın evleriyle beraber teşekkül oluşturarak, memleketin başına bela ettikleri “**kitap**” denen en tehlikeli “**terör**” silahından ürkmüştür.

Haksızda sayılmaz.

Yargılanan kitapların gündemini sıkça meşgul ettiği, yazarların, şayet hapiste, sürgünde değillerse, linç tehditleriyle yaşadıkları Tür-

kiye'de bu korkuyu duymamak mümkün mü?

Hani hatırlarsınız 12 Eylül 1980 de iktidara el koyan askeri cunta, sayısız yazarı derdest etmiş, hapislerde toplamış, o kitapları basan, dağıtan, okuyan ve hatta kitaplığında bulduran pek çok kişiyi de siyah beyaz devlet televizyonlarda teşhir etmişti.

Televizyonun karşısına geçen herkes, spikerin dehşet uyandıran sesiyle, önlerine kitaplar dizili olarak teşhir edilen “**suçlu**”ları, “**tehlikeli insanları**” izlemişti. Bakın kitap yazmanın, okumanın sonunu görün!

Toplumun bilincine, **kitap; tehlike** olarak kodlanıyordu.

Hele muhalif, sol, maazallah Kürtlerle ilgili bir kitapsa!

Düşüncenin, düşüncüyü yaymanın en tehlikeli suç kapsamında gösterildiği Türkiye'de, bu gün de durum değişmiş değil.

www.istatistikler.net ten aldığım verilerde bu gerçeği doğruluyor; “- Toplam nüfusu sadece 7 milyon olan Azerbaycan'da kitaplar ortalama 100.000 tirajla basılırken, Türkiye'de bu rakam 2000 - 3000 civarındadır.

- Gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen yıllık kitap alımı, ortalama 100 ABD doları, Türkiye'de ise bu rakam 10 ABD dolarının altındadır.

- Türkiye'de her 100 kişiden sadece 4,5 kişi kitap okuyor. - Japonya'da yılda 4 milyar 200 milyon kitap basılıyor. Türkiye'de sadece 23 milyon.

- Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Raporu'nda, kitap okuma oranında Türkiye, Malezya, Libya ve Ermenistan gibi ülkelerin bulunduğu 173 ülke arasında 86. sırada.

- Japonya'da kişi başına düşen kitap sayısı yılda 25, Fransa'da 7.

**Türkiye'de ise yılda 12 bin 89 kişiye 1 kitap düşüyor.**

- Türkiye'de yüksek öğrenim görenlerin oranı 1965'e göre 14 kat arttı. Ama Yüksek Öğrenim mezunlarının kitap okuma oranı 1965'in de altında kaldı.

Şimdi kitap okumak karşısında dehşete kapılan, fırar eden 15 yaşındaki İbrahim Gök'ü suçlamak ne kadar doğru?

“Kitap okumaktansa gider aslanlar gibi hapis yatarım” diyen Gök sadece Türkiye'ye ayna tutmuştur.

# Bombacı Paşa'ya

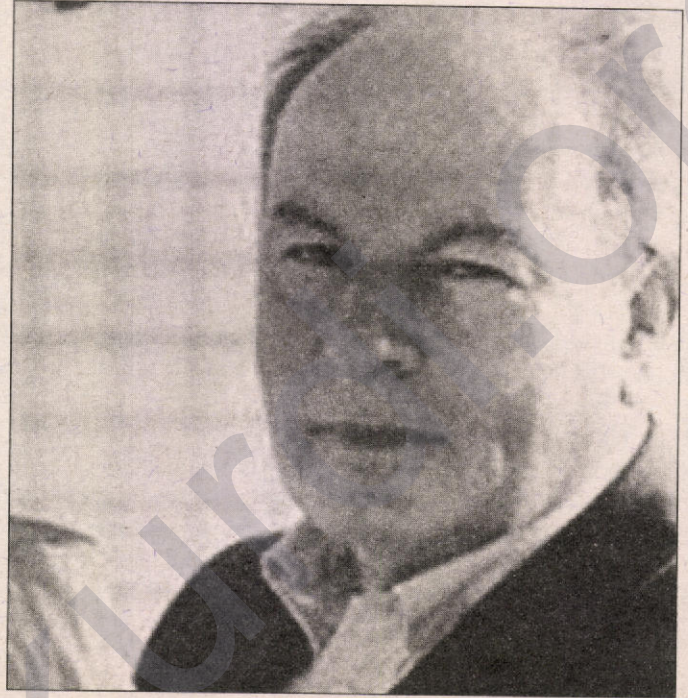
## “bomba gibi” takipsizlik kararı

Genelkurmay Askeri Mahkemesi, emekli Korgeneral Altay Tokat'ın, Askeri Ceza Kanunu'nda (ACK) düzenlenen “Komutanlara karşı güven hissini yok etmeye çalışmak ve yetkisi olmadan açıklamalarda bulunmak” suçlarından yargılandığı davada, görevsizlik kararı verdi. Mahkeme, kararna gerekçe olarak, 353 sayılı Askeri Mahkemelerin Kuruluşu ve Yargılama Usulu Kanunu'nda değişiklik öngören 5530 sayılı Kanunda yer alan, “savaş hali dışında sivil kişilerin işlediği suçlardan adli mahkemelerde yargılanması öngörülür” hükmünü gösterdi.

Genelkurmay Askeri Savcılığı, Şemdinli'de meydana gelen olaylardan sonra bir dergiye yaptığı açıklamada, görevde bulunduğu dönemde, “**Mesaj vermek için bir iki kritik noktaya bomba attırdığı**” şeklindeki sözlerinin kamu oyunda büyük tartışma ve tepkilere neden olması üzerine emekli Orgeneral Altay Tokat hakkında dava açmıştı.

Mahkeme, emekli Korgeneral Tokat'ın, bir dergiye verdiği demeçleri nedeniyle sivil bir kişi olarak askeri mahkemede yargılanamayacağını belirterek, oybirliğiyle görevsizlik kararı verdi. Dava dosyası, derginin merkezinin İstanbul'da bulunması nedeniyle Sultanahmet Asliye Ceza Mahkemesine gönderilecek.

Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığı, Tokat hakkında “meskun mahalde bomba atmak” suçundan yaptığı soruşturmada da “kovuşturmaya yer olmadığına” karar verdi. Askeri savcılık kararında, şunları kaydetti: “Sanığın emekli olduğu son rütbe ve askerlik mesleği içinde üstlendiği görevler itibarıyla basın yoluyla kamuoyuna yaptığı dava konusu açıklamalar, silahlı kuvvetlerin terörle mücadele faaliyetlerini yasa dışı yöntemlerle yürüttüğü izlenimini



doğurmuş, yazılı ve görsel medyada yankı bulmuştur.

Açıklamada, yer alan ve gerçekliği konusundaki soruşturmaları devam eden, hakimlerin ve savcılarının konutları yakınına bomba atarak, bu kişilerin uyarılmasını sağlama eylemi sabit olduğu takdirde elbette ki suçtur. Her toplumda olduğu gibi güvenlik güçlerinin faaliyetleri de dahil olmak üzere kamusal görev ifa eden ve idareyi temsil eden kamu görevlilerinden bazılarının keyfi olarak bireysel de olsa yasalarla sınırlanmış faaliyet alanlarının dışına taşma eğilimi taşıdıkları ve zaman zaman suç işledikleri bilinen bir gerçektir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin anayasal yargı kurumları ile kendi iç hukuk denetimini gerek idari hukuku gerek ceza hukuku alanında sürdürerek, en güvenilir kurum olma özelliğini taşıdığı ve sanığım söylemlerinden ve eylemlerinden etkilenmeyecek kadar sağlam bir organizasyona sahip olduğu ulusumuzca bilinmektedir.” Savcılık, emekli Korgeneral Altay Tokat hakkında kamu davası açılabilmesi için yeterli yasal sebeplerin mevcut olmadığı sonucuna varıldığını ifade ederek, “meskun mahalde bomba atmak” suçundan kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi.

### BAŞSAĞLIĞI

Sevgili dostumuz,  
**Mahmut YİĞİTEL**'i yitirmenin  
üzüntüsünü yaşıyoruz.

Ailesinin ve dostlarının başsağolsun.



Mahmut, Gülsel, Behram, Evin, Yenal ERTEN







# Li Efrîqayê 40 milyon kes di bin xeteriya birçîbûnê de ne

Navenda Nûçeyan

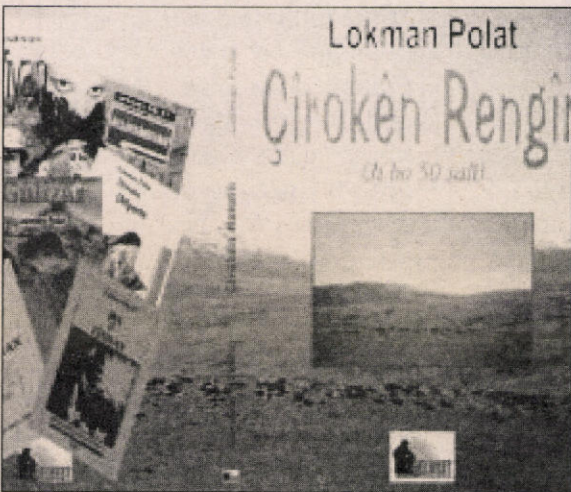
Ji aliyê Saziyan Navnetewî yê pîştgiriye ve hatiye ragihandin ku li welatên Efrîqayê 40 milyon kes di bin xeteriya birçîbûnê de ne. Saziyan Navnetewî radîghînin ku ger piştgrî li van welatan neyê kirin, wê ji birçînan bimrin.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, Ji aliyê Saziyan Navnetewî yê pîştgiriye yê wek Rêxistina Tendurustiyê ya Cîhanê û Rêxistina Bernama Xwarinê ya Cîhanê ve hatiye ragihandin ku li gellek welatên Efrîqayê, ji 40 milyonê zêdetir kes ji ber hişkahiya hewayê û kêmbûna dan û dexil, di bin xeteriya birçîbûnê de ne û ger piştgrî li van welatan neyê kirin, wê ji birçînan bimrin.

Ji aliyê Saziyan Navnetewî yê pîştgiriye yê wek Rêxistina Tendurustiyê ya Cîhanê û

Rêxistina Bernama Xwarinê ya Cîhanê ve hatiye ragihandin ku li welatên Efrîqayê yê wek Malawî, Zîmbabwe, Zambiya, Lesotho, Swaziland û Mozambîkê 20 milyon kes ji birçînan li ber mirinê ne. Herweha, li welatên wek Etyopya û Eritrê jî bi qasî 15 milyon kes di bin xeteriya birçîbûnê de ne û ger piştgrî li van welatan neyê kirin, wê ji birçînan bimrin. Herweha, hatiye ragihandin ku xelqên heman welatên Efrîqayê, bi nexweşiya AIDS re jî rû birû mane. Rêxistina Bernama Xwarinê ya Cîhanê, herweha radîghîne ku bi taybet li Moritaniyayê, pîraniya zarokan di bin xeteriya mirinê de ne û raya giştî ya navnetewî, ji vê yekê re bêdeng dimîne. Rêxistin, herweha diyar dike ku li Etyopyayê 14 milyon kes di bin xeteriyê de ne û pêwistî bi alîkariyek bilez heye.

## ÇÎROKÊN RENGIN



Ewropayê man û îmkane wî yê aborî tunebû ku ew wan carek din li Stenbolê biweşîne û bigîşîne destê xwendevanên welêt.

Lokman Polat bi saya dostên xwe yê nivîskar û hinek xwendevanên kurd ji her pirtûkeke xwe kurteçirokeke helbijart û wan di yek pirtûkek de li Stenbolê weşand û pêşkêşê xwendevanên kurd yê li welêt kir.

Ev pirtûka nivîskar ya hilbijartina kurteçirokan ji bo pêncsalîya wî, diyarîya wî ya ji bo xwendevanên e. Em hêvîdarin ku xwendevanên kurd van kurteçirokan bi dilxweşî bixwînin.

Kîjan kurteçirok ji kîjan pirtûka nivîskar hatiye wergirtin û ew pirtûka wî di kîjan salî de hatiye weşandin, li dawîya kurteçirokê hatiye nivîsin.

Ji bo ku her kurteçirokeke ji pirtûkek hatiye wergirtin û hemû kurteçirokan bi tevahî ahengeke rengîn pêk anîye û her çîrok dîmenek ji rengê jiyanê nîşan dide, loma me jî navê pirtûkê kire çîrokên rengîn.

Weşanên Helwest

Bi navê "Çîrokên Rengîn" pirtûkeke nû ya kurteçirokên Lokman Polat derket.

Temenê Lokman Polat bû 50 sal. Wî li derveyê welêt, anku li Ewropayê gelek pirtûkên kurteçirokan, roman û kurteroman weşand. Hinek pirtûkên wî li Stenbolê jî hatin çapkirin û gihîştin destê xwendevanên kurd yê li welêt.

Lêbelê pîranîya pirtûkên Lokman Polat li

FAO;

# "Li seranserê dinyayê 854 milyon kes birçî ne"

Dema Nû/Amed

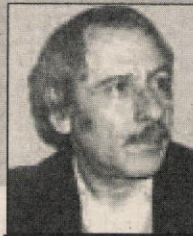
Ji aliyê Rêxistina Xawrinê û Çandiniyê ya Netewên Yekbûyî (FAO) ve hatiye ragihandin ku li seranserê dinyayê, 854 milyon kes birçî ne. FAO, di rapora xwe ya di derbarê birçîbûnê de diyar dike ku 820 milyon ji van kesên birçî, li welatên ku li ber pêşkeftinê ne, dijîn.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, Rêxistina Xawrinê û Çandiniyê ya Netewên Yekbûyî, di rapora xwe ya di derbarê birçîbûnê de radîghîne ku li seranserê dinyayê, 854 milyon kes birçî ne û 820 milyon ji van kesên birçî, li welatên ku li ber pêşkeftinê ne, dijîn. FAO, herweha diyar dike ku di sala 1990-an de, li van welatên li ber pêşkeftinê hêjmara birçîyan, 823 milyon bû.

FAO, herweha radîghîne ku herçiqas dewlemendî zêde bûye jî, lê di warê birçîbûnê de kêmbûn çênebûye.

FAO, herweha diyar dike ku di zîrveya 1996-an ya serokên 180 welatan de, hatibû ragihandin ku heta sala 2015-an wê hêjmara kesên birçî, nive niv bibê, lê rewşê dide nîşandan ku wê biser nekevin. Birêvebirê FAO-yê Jacques Diouf, radîghîne ku wê zîrveyê, di vê warî de tu pêşkeftinek bidest nexistiye. Jacques Diouf, bi berdewamî weha radîghîne; "herçiqas di salên 1980 yê de di hêjmara birçîyan de bi qasî 100 milyonê kêmbûn çêbûbe jî, lê piştî salên 1995-1997 û 2001-2003-an di vê hêjmarê de bi qasî 25 milyonê zêdebûn çêbûye. Ev yek jî, me dixê nav fi-karek mezin."

## Kuncê Zimên



M. Emin BOZARSLAN

## "KU", NE "KO"-IV

Yek ji kar û fonksiyonên "ku"yê ji ew e ku peyv, saxte-vok yan tevoka pey xwe ji sax-tevoka beri xwe ra dike semed; dide zanin ku ew peyv yan saxte-vok yan tevoka pey wê, dibe semedê saxte-voka beri wê. Mesela, kesek dibêje, "Ez çûm Bazîdê, ku merqeda Ehmedê Xaniyê nemir ziyaret bîkîm". Li vir ziyaretkîrîna merqeda Xani, dibe semedê çûyîna Bazîdê.

Feqiyê Teyran di cîyeki helbesta xwe ya bi navê "Dilo, rabe" da weha ci daye "ku"ya di vê rewşê da:

"Dinê qenc e ji şêran ra ecêb milk e ji mêran ra ku ava kî jî xêran ra".

Yanî jibo ku ava kî jî xêran ra.

Selîmi ji di cîyeki "Yûsuf û Zuleyxa"yê da daye zanin ku li ser xemgîniya Yaqûb Pê-xember bi windabûna kurê wi Yûsuf, fîrîştêyê mirinê Ezrail çûye xewna wi û pê daye zanin ku wi giyanê Yûsuf nestandiye û ew sax e. Hingê Ya-qûb ji Ezrail ra weha gotiye:

"Lakin bi meqamê wi nîzanîm Teqîrî-î bike ku ez bîzanîm".

"Meqamê wi" yanî cîyê hêwirîna wi, cîyê ku lê diji. "Teqîrî bike" yanî qal bike, bide zanin. Li vir tiştê ku ji me ra pê-wîst e "ku" ye, ku bi mana "jibo"yê bi kar hatiye anin; yanî jibo ku ez bîzanîm.

"Ku" ya bi vê maneyê, di pey-veka pêşîyan a Kurdi da ji ci girtiye. Ew peyva pêşîyan we-ha ye: "Me firotiye kerê reş, ku em bixun xwarîna xweş". Wek ku diyar e, di vê peyva pêşîyan da "ku"yê, xwarîna xweş, ji fîrotîna kerê reş ra kî-riye semed; yanî çîma kerê reş fîrotîne? Jibo ku xwarîna xweş bixun; semedê fîrotîna kerê reş ew bûye ku xwarîna xweş bixun.

Di peyveka pêşîyan a di da ji "ku"ya di vê rewşê da weha bi kar hatiye anin: "Feqîr çûn ku xwe dalqînîm, ditin ku dewle-mend li ba dîbîn". Di vê peyva

pêşîyan da ji "ku"ya di saxte-voka pêşîyan da, dalqînîna xwe, ji çû-yînê ra kîriye semed; yanî feqîr çîma çûn? Jibo ku xwe dalqînîm; semedê çûyîna feqîran ew bû ku xwe dalqînîm.

Çi peyveka pêşîyan a balkêş e, ne wîsa? Divê mirov baş bala xwe bide naveroka vê peyva pêşîyan. Yanî dewlemend di dalqînîna xwe da ji dor nadin xîzanan, nahê-lin ku dor bê ser xîzanan, beri wan tevdiçerîm û xwe dadîleqînîm.

Çend kar û fonksiyonên di yê nê bendikê ji hene; lê jibo ku ev beş zêde dirêj nebe, em li vir qala wan nakin. Tiştê girîng ew e ku ev bendik di hemî rewş û fonksiyonên xwe da "ku" ye, ne "ko" ye. Peyvîkê di peyvinî piraniya gelê Kurd da wîsa, bi awayê "ku" ci girtiye. Welew ku li hin hêlên welêt bi hin awayên di bi kar bê anin ji, ew awa awayên herêmî ne, ne awayên Kurdistani ne. Divê mi-rov awayên herêmî ji herêman ra bîhêle û di nivîsinê da Kurdistani bifîkîre û Kurdistani tevgerê.

Her weha, wek ku ji hemî mîna-kên li jor diyarkîrî ji baş kîfş dibe û tê zanin, peyvîkê di edebiyata Kurdi ya klasîk û folklorî Kurdi da ji bi awayê "ku" ci girtiye. Jix-we awayê "ko" li edebiyata klasîk nayê ji. Lewra, wek ku berê ji bi hin munasebetan me dabû zanin, helbestên klasîk li gora pîvekên erûzê hatîne nivîsin. Di pîvekên erûzê da ji divê ku hemî heceyên hemî malîkên helbestek yan pirtû-keke helbeskî, bi qasê hev bin; her weha, divê ku tipên dengdar ên hemî heceyan ji bi qasê hev dirê bin yan kurt bin.

Wek ku tê zanin, di "ko"yê da ti-pa "o"yê dengdareka dirêj e. Eger ev bendik bi awayê "ko" bi kar bê anin, hingê heceya wê dê ji hece-yên di dirêjtîr bibê. Mesela, eger malîka 2'yan a helbesta Melayê Cîzirî ya li jor diyarkîrî "

"Dilber mecala name di/ nasi, ku nişana me di", bi awayê "nasi, ku nişana me di" bê nivîsin, hingê he-ceya wê peyvîkê dê ji heceyên di dirêjtîr bibê; bi wi awayî dê pî-ve-ka wê malîka helbestê, bişikê û xî-ra bibê. Lê tipa "u"yê dengdareka kurt e û li gora pîvekên erûzê, ji wê malîkê ra lêhati ye, lê tê.

## Ava Avdestê (II)

## CEMALÎ

## Padîşah çû, paşa man

Di dema Osmanîyan da hukmê paşayan gelek bû. Ew wek wezîr û walî xwedî hukum bûn, heya dikaribûn xelkê darda bikin. Malûm e, di demên dawî yê Dewleta Osmanî da, bi zor û tesîra Ewrûpîyan ew "heq" û selahîyet ji dest wan hate girtin. Hingê dibêjin walîyek gîrîyaye û usa gotîye:

**"Heywax hey, ev çi dewr e, çi dewran e! Êdî walîyek nikare heya kesekî darda bike!.."**

Lê wî zamanî li ser wan paşayan jî padîşah hebû ku dikaribû wan bike paşa û paşatîyê ji dest wan bigre. Heya dikaribû bi gotînekê wan darda bike...

Roj hat Dewleta Alî Osman ruxîya çû. Êdî li vî welatî padîşah ne man. Lê paşa man. Heya, dawîya Dewleta Osmanî wan anî..

Padîşah çû, lê paşa bûn wek padîşah! Navê wan bû general...

Li vî welatî jî Mistefa Kemal dest pê dike tê, hukum di dest paşayan da ye. Li pêş perde û paşperde vî welatî ew îdare dikin. Li ser her tiştî gotina wan derbaz dibê.

Carina kesên sîwîl bibin hukumet jî bi rastî nikarin hukum bikin, divê tim guh bidine generalan. Dema nedînê, general bi guhê wan digrin, yan wan darda dikin, yan jî dikin hepsê...

Vê dawîyê, ji ber ku Tirkîye dixwaze bibe endamê yekitîya Ewrûpa, jê tê xwestin ku di warê demokratîyê da reforman bike, her usa jî esker bikeve bin hukuma hukumeta sîwîl..

Lê generalê me bi vî yekê pir aciz dibin, wek walîyên dema Osmanî dibêjin:

**"Çi dem e çi dewran e, dixwazin me bi sîwîlan ra girêdin! Em êdî nikarin ji vî welatî ra rê rast bikin!.."**

Lê Paşayê me hînî tiştê usa ne bûne. Bona vî yekê, careke din, wek yenîçerîyên Osmanî satil rakirin û kirin hella hella û qîre qîr. Laf û gef xwarin li Yekitîya Ewrûpa, li hukumetê, li sazî û mirovên demokrat, heya li xelkê welat!..

Hukumet tirsîya û

serê xwe berjêr kir. Rojnamevanên eskerperest û şelaf li çepikan xistin. Kemalîstan zengil kutan û li def û zirnê xistin...

Nuha li hundur welat û li derwelat herkes ji herkesî dipirse: "Gelo paşa cardin derba eskerî bikin, rasterast dest daynin ser hukim, yan na?"

Va ye deh salê wan jî ji xwe temam bû!

## Memed Axar çi dibêje?

Memed Axar gotîye: "Dema ez bibim hukumet, êdî esker hewce nabîne qise bike..."

Rast dibêje! Dema Axar bibe hukumet esker çima qise bike? Ji xwe Axar merivê wan e, "dewleta kûr" e, serokçete ye, Susurluk e!

## Eva jî Sendikavan e..

Serokê TURK-İŞ'ê, Salih Kiliç di civînekê da gotîye: "Sebeba sarbûna gelê Tirk ji endametiya Yekitîya Ewrûpê ev e ku, milletê Tirk ji ber pîrsa Qibrisê, ji gengeşiyên ser Ermenîyan û ji cudaxwaziya Kurdan hat êşandin..."

De keremkin, eva jî ne dewlet û hukumet e, ne general e, ne ser-

mîyandar e, ne axa û beg e, lê serokekî karkeran e...

Gengeşîya ser Ermenîyan çi ye? 90 sal berê Dewleta Osmanî, ango hukumeta Tirk ya dema împaratorî Ermenî qirkirin. Mîlyonek kuştin, yê dinê jî ji welatê bav û kalkan ravandin; ango dijî Ermenîyan curma jenosîdê pêk anî... Iro jî, ji ber ku Ermenî li vir û wê behsa vê bûyerê dikin û dinya alem Tirkan gunekar dike, Tirk aciz dibin. Ango Ermenî naêşin, lê Tirk diêşin!

Pîrsa Qibrisê çi ye? Qibris di sala 1974 bi destê leşkerê Tirk hat dagirkirin, nîvê cizîrê ket bin destê Tirkan, Rom beşek qirbûn, yê din revîyan.. Ji wê rojê vir da jî Tirk ji Qibrisê dernakevin. Heya him dixwazin bibin endamê Yekitîya Ewrûpa, him jî dewleta Qibrisê, ku yek ji endamê YE ye, nas nakin. Him jî, bi vî yekê Romên Qibrisî û Girêkî aciz nabin, lê "milletê Tirk" aciz dibe, diêşe!

Cudaxwaziya Kurdan çi ye, ew jî Malûm e. Milletê Kurd ku di bin ewqas zulm û tedaya dewlata Tirk da ye, ji heq û azadiyan bê par ma ye; tê kuştin, tê koçerkin, naêşe, heqê xwe tune ku biêşe(!) lê dîsa di rûbarî Kurdan da -ji ber ku Ewrûpî behsa heqê Kurdan dikin- Tirk

diêşin!..

De kerem kin, ev çi aqil e, çi îzan e! Gotineke me Kurdan heye: "Yê binî deng nake, yê ser qare-qar e!"

Eva jî sendikavan e, ango berpirsiyar û serokekî karkeran e... Goya dostê me jî ew in... De werre tu bi vî milletî ra li hevdu bike!

## Ma Cezayîrî ne "asî" bûn?.

Van rojana birayên me yên Tirk dîsa dîn bûne, ji ber biryara ku Fransî hazirîyê dikin bigrin.

Parlamena Fransê berê biryar girtibû ku di sala 1915 da hukumeta Tirk dijî Ermenîyan curmê tevkuştinê (jenosîd) kirîye. Nuha jî, wek Swîsrîyan, biryar digre ku, kî jenosîdê înkâr bike wê bê cezakerin.

Tirk nuha tevî ker û kûçikên xwe rabûne ser pîyan, laf û gefan li Fransê dixwin. Di meclîsa Tirkîyê da jî hazirî heye ku, ew jî dest bavêjine pîrsa Cezayîrê û bêjin Fransê li Cezayîrê curmê tevkuştinê kir û kî înkâr bike jê ra ceza heye!

Lê nayê bîra wan ku, di dema şerê Cezayîrê da, wan şervanên Cezayîrî wek asî, ango wêk haydût bi nav dikirin. Navê wan di radyoya Tirkan da "asîyên Cezayîrî" bûn. Ma xelkê ev tişt ji bîr kir? Him jî curmê jenosîdê ne bi gotinê dibe, ne jî bi gotinê wînda dibe. Belê, milletê Cezayîrî di dema şerê rizgarîyê da gelek zulim dît, gelek kes hatin kuştin, lê ew ne tevkuştinêk bû mîna Cuhîyên Elmanî û Ermenîyên Osmanî...

Va ye Cezayîrî wek millet li welatê xwe ne, dewleta xwe jî çêkirine. Lê Ermenîyên Dewlata Osmanî ka li ku ne? We li ser vî erdî ji 2 mîlyon Ermenîyan çend kes hiştin?.



## Li Arjantînê emrê girtina Rafsancani

Navenda Nûçeyan

Dozgerên Arjantînê, rayedarên Îranê û partiya şîyan Hizbullahê ji êrişê ku di sala 1994-an de li dijî Komeleya Piştigiriya Îsraîlê ya li Arjantînê, pêk hatibû û bûbû sedemê kuştina 85 Cihuyan, berpîrs dibîne.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, heyeta Dozgerên Arjantînê bi civîneke

çapemeniyê eşkere kirin ku rayedarên bilind yê Komara Îslamî ya Îranê, ji êrişê ku di sala 1994-an de li dijî Komeleya Piştigiriya Îsraîlê ya li Arjantînê, pêk hatibû û bûbû sedemê kuştina 85 Cihuyan, berpîrs dibîne. Serokê heyeta Dozgerên Arjantînê Alberto Nisman, di civînê de diyar dîke ku biryara vê êrişê, ji aliyê rayedarên bilind yê Komara Îslamî ya Îranê ku



Ali Rafsancani jî, di nav wan de ye ve hatiye wergirtin û bi partiya şîyan ya Hizbullahê dane kirin.

Serokê heyeta Dozgerên Arjantînê Alberto Nisman, herweha radigihîne ku divê emrê girtina Ali Rafsancani û rayedarên bilind yê Komara Îslamî ya Îranê yê demê, bi biryarek navnetewî bê dayîn.

Ahmet Turk;

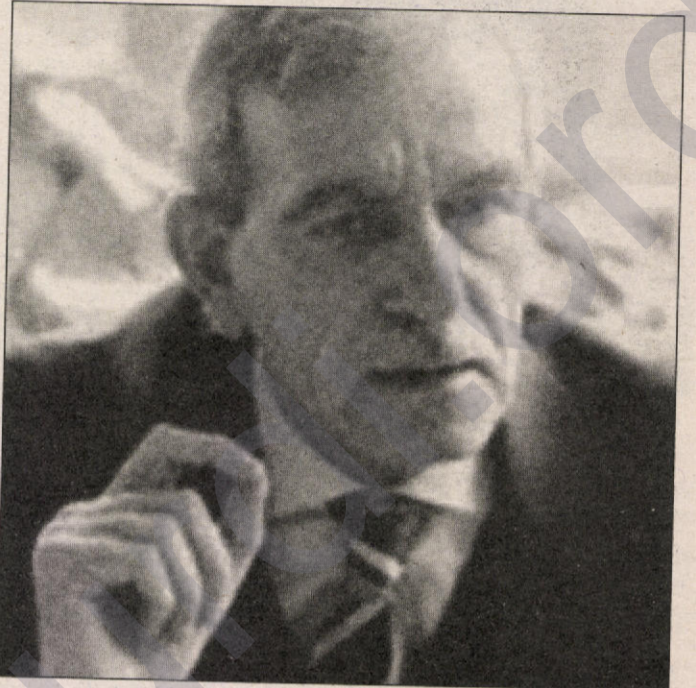
## “Em nabêjin bila leşker çekên xwe daynin”

Navenda Nûçeyan

Serokê Giştî yê Partiya Civaka Demokratîk (DTP) Ahmet Turk, di derbarê şerê li herêma Bakurê Kurdistanê de ragihand ku wan, tu car daxwaz nekirinye û nakin ku hêzên leşkerî yê Tirk, çekên xwe daynin.

Li gor ku ji aliyê çapemeniyê ve hatiye belavkirin, Serokê Giştî yê Partiya Civaka Demokratîk Ahmet Turk, li Îstebolê di axaftina civîna Birêvebiriya DTPê ya şaxên bajar û navçeyên herêma Marmarayê de ragihand ku DTP dixwaze pirsgerêkan bi şeweyek aştîyane çareser bike.

Ahmet Turk, herweha diyar kir ku pirsgerêka Kurd, pirsgerêkeka Tirkiyê ye û weha dom kir: “Ji ber vê yekê jî, em dixwazin vê pirsgerêkê bi dinamikên Tirkiyê çareser bikin. Ger em vê pirsgerêkê bispêrin Emerîkayê an hin derên din, em ê nikaribin ji binê vê barî rabin. Armanca me ya herî dawî ev e ku bi tevahî çek ji rojeva Kurdan Tirkan derkeve. Bila şik û gumana



tu kesek tunebe ku ev ne taktîk e, biryarek sîstratejîk e.”

Ahmet Turk, bi berdewamî weha dibêje: “ji bo destpêkirina pêvajoyek demokratîk, divê PKK bi tevahî çalekiyên xwe bide sekinandin û çekên xwe dayne. Carna ev daxwaz me, dibe sedemê hin gengeşîyan. Lê me tu car daxwaz nekirinye û nakin ku hêzên leşkerî yê Tirk, çekên xwe daynin. Lewra ev daxwaz, daxwazek rast jî nîne.

## Li Amedê Weşana ROJ TV hat rawestandî

Dema Nû/Amed

Weşanên ROJ TV, wek ku li gelek bajar û bajarokên Herêma Bakurê Kurdistanê hatibû astengkirin, li Amedê jî hat rawestandî.



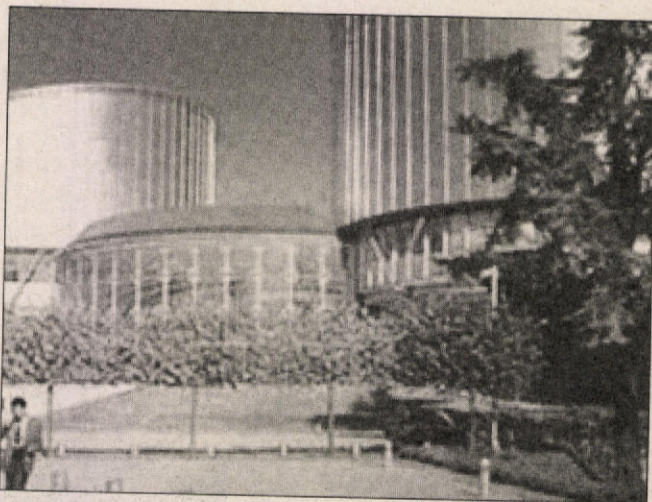
ha jî li Amedê bi alîkariya sînyalên teknolojîk, li hin taxên Amedê ekranên ROJ TV û ya kanala Kurdî muzîkê ya MMC bi giştî hat rawestandî.

Weşanên ROJ TV li

Li Amedê weşana ROJ TV û ya kanala Kurdî muzîkê ya MMCê, ji aliyê dewleta Tirk ve hat rawestandî. Weşana ROJ TV ku ev demê li hin bajarên Bakurê Kurdistanê yê wan, Mêrdîn û Colemêrgê ku ji aliyê dewletê ve hatibû rawestandî, ni-

Amedê taxên wek şaredariya Peyasê, Riya Nû, Qenter, Hûzûr Evlerî, Metropol, Ofîs û li gelek tax û gundên derdora Amedê bi temamî hatiye rawestandî. Li ser vê yekê gelê Amedê, nerazîbûnê xwe bi şeweyên curbecur eşkere kirin.

## Dozgerên Tirk li AİHMê hatin perwerdekirin



Dema Nû/Amed

Wezareta Dadî ya Tirkiyê, bi qasî 20 Dozgerên ku bitaybet li dozên ku ji madeya 301 ya Qanûna Cezayê ya Tirk hatine vekirin dinêrin, ji bo perwerdekirina di derbarê mafên mirovan de, şand Dadgeha Mafên Mirovan ya Eyrûpayê (AİHM).

Wek tê zanîn, li Tirkiyê gellek nivîskar, rewşembîr, siyasetmedar û rojnamevan ji ber fikir ramanên xwe, doz li wan hatiye vekirin û ji ber hebûna madeya 301 ya Qanûna Cezayê ya Tirk tîr dazandî. Hebûna vê madeyê jî, di pêvajoya endametiya Tirkiyê ya Yekîtiya Ewrûpayê

de, dibe pirsgerêk di navbera Tirkiyê û Yekîtiya Ewrûpayê de.

Li gor ku ji aliyê çapemeniya Tirkiyê ve hatiye belavkirin, li ser daxwaza Konseya Ewrûpayê, Wezareta Dadî ya Tirkiyê, bi qasî 20 Dozgerên ku bitaybet li dozên ku ji madeya 301 ya Qanûna Cezayê ya Tirk hatine vekirin û bi yekê mafê mirovan û yê xweifadekirinê hatiye bînpêkirin, dinêrin, şand

navenda Dadgeha Mafên Mirovan ya Eyrûpayê ya bajarê Strasbourgê. Hatiye ragihandin ku ev 20 Dozger, bi qasî çend rojan di derbarê mafê mirovan û yê xweifadekirinê de hatine perwerdekirin û herweha beşdarê çend rûniştinên Dadgeha Mafên Mirovan ya Eyrûpayê bûn e.

Ji aliyê heman jêderan ve hatiye ragihandin ku ji Îstebolê 10, ji Enqerê 8 û Îzmîrê jî 2 Dozger yê wan Nurten Altinok, Ali Çakir, Faruk Kurtoglu, Hamza Keleş, Dilaver Cebeci, Yunus Akduzen û her wek din beşdarê vê pêvajoya perwerdekirinê bûn e.

### SERXWEŞÎ

Me bi xemgîniyek kûr bihîst, ku birayê hevalê me yê hêja Kovan Amedî

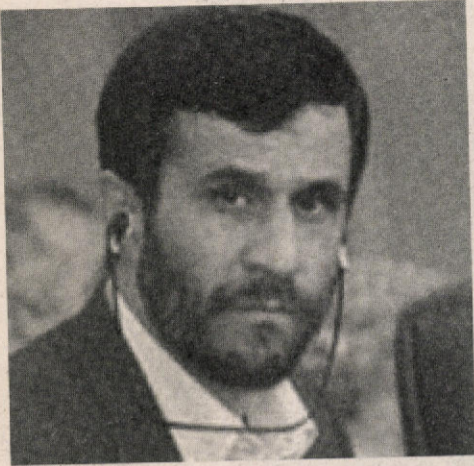
**Ali Tunar**

çûye ser dilovaniya xwe.

Em ji malbata Kovan Amedî û ji heval û hogiran ra sersaxî û sebir dixwazin.

**Birêvebiriya Navendî ya KOMKARÊ**

# Ahmedinejad carek din gef li welatên Rojava xwar



Navenda Nûçeyan

Serokkomarê Îranê Mahmud Ahmedinejad, gef li Emerîkayê û welatên rojava dixwe û radighîne ku ger pêşî li mafê nuklierî mafê nuklierî yê Îranê bê girtin, wê gelê

Îranê bi tundî bersiva vê yekê bide. Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, Serokkomarê Îranê Mahmud Ahmedinejad, di axaftinek xwe ya li bajarê Pişva de diyar kir ku Îran, di pêşîya mizakereyên dostaniyê de ye. Li gor ku hatiye ragihandin, Ahmedinejad di heman axaftina xwe de gef li Emerîkayê û welatên rojava dixwe û diyar dike ku ger pêşî li mafê nuklierî yê Îranê bê girtin, wê gelê Îranê bi tundî bersiva vê yekê bide Ahmedinejad, di berdewa-

miya axaftina xwe de bal dik-şîne li ser xebatên bernama nuklierî ya Îranê û weha dibêje; "Gelê Îranê, bi qasî serê derziyê jî di van xebatên xwe de bi paşve ling navêje û mafê tu kesek jî, tuneye ku ji bo vê yekê bikeve nav hewldanê. Herkas dizane ku van hêzên dagirker, sed kat qels ketine, lê Îran di vî 25 salî de hezar kat bihêz bûye." Ahmedinejad, herweha bang li Birtanyayê dike û weha dibêje; "Haya we ji pêşkeftinên dinyayê tune. Ev pişniyara we, ji reziliyê bêtir tiştê nade we. Ger hun di van hewldanên xwe de înat bikin, wê gelê Îran êli berxwe bide û bi bersivêk tûnd, li dijî we raweste."

# Li Îranê di 3 mehan de 1950 jin hatin zindankirin



Navenda Nûçeyan

Li Îranê, roj biroji zext û tundiya li ser jinên zêde dibe û gihîştîye merheleyek herî bilind. Hatiye ragihandin ku di van 3 mehan dawî de li Îranê, 1950 jin hatine zindankirin, 15 jin bi cezayê darvekirinê (îdam) hatine cezakirin, 15 jin ji ber 'namûsê' hatine kuştin, 7 jin hatine qetilkirin û 20 jinan jî xwe şewitandine.

Ji aliyê heman jêderan ve hatiye ragihandin ku bi taybet di mehên havînê de ji ber kinc û libasên vekirî yên jinan, bi navê 'parastina nîrxên îslamî' li dijî jinan operasyonên lidarxistin û jinên ku libasên vekirî lixwe kiribin tenê binçavkirin û bi cezayê cur becur tenê cezakirin. Herweha hatiye ragihandin ku di vap mehên havîna 2006-an de jî, bi heman navî operasyon hatine lidarxistin û 1950 jin hatine zindankirin.

Herweha, hatiye eşkereki-

rin ku ligel zindankirina 1950 jinî, li nava kuçeyê li 234 089 li jinî lêpirsîn hatiye kirin, rayedarên rejima hov; ji ber ku libasên girtî lixwe nekirine, dest daniye li ser 1152 erebeyên jinan û herweha bi tenê li Tehranê 1000 karxaneyê jinan jî ber heman sedeman, ji aliyê rejima îslamî ve hatine mohrkirin.

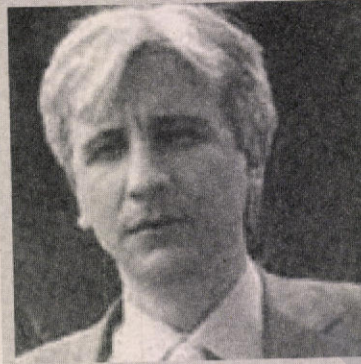
Herweha, ji aliyê ajansên cur becur ve hatiye ragihandin ku li cyaleta Îlam ya Rojhilâtê Kurdistanê, di navbera van çend mehên dawî de 400 bûyerê xwekuştinê rûdane ku 220 ji wan jin in. Ji aliyê heman ajansan ve hatiye ragihandin ku li Îranê, di navbera 8 û 10 milyonî de jin di nav xizani û seftê de dijîn û ji ber feqîrî û şertên aloz, di piraniya wan de nexweşiyên serî peyda bûne.

Herweha, di danûstendinên birêvebirên herêmê de derbas dibe. Komîsyona Yekîtîya Ewropayê, herweha bang li hikûmeta Tirk dike û radighîne ku diderbarê maf û azadiya Kurdan de sitratejiyek berfireh amade bike.

**"Şer û tundiya li herêmê, tesîrek neerênî li ser mafên mirovan daniye"**

Komîsyona Yekîtîya Ewropayê, di berdewamiya rapora pêşkeftina ya Tirkîyê de diyar dike ku şer û tundiya li herêmê, tesîrek neerênî li ser mafên miro-

# Dozgêr Gultekin Avcî; "Kî dibe bila bibe ger sûc kiribe divê bê cezakirin"



Dema Nû/Amed

Dozgêrê Tirk Gultekin Avcî ku demek berê bi biryara Saziya Bilind ya Dozgêr û Dadgêran (HSYK) ji şuna wezîfeya xwe hat sîrgûnkirin bo bajarê Qersê, bi civîneke çapemeniyê hin agahdariyên balkêş da.

**"Êrişa Dadgeha şewirmendiyê operasyona Daîreya Herbê ya Taybet e"**

Li gor ku ji aliyê çapemeniya Tirkîyê ve hatiye belavkirin, Dozgêrê Tirk Gultekin Avcî bi daxuyaniyek radighîne ku êrişa li ser Dadgeha bilind ya şewirmendiyê, Çeteya Atabeyler û kuştina li mizgefta İsmailaxayê operasyonên Daîreya Herbê ya Taybet in, angos Galdiyoya Tirkîyê ne. Avcî, herweha diyar dike ku sedemê van operasyonan jî; Ji bo di pêvajoya Yekîtîya Ewropayê de darbe li demokrasîyê û mirovên oldar bixînin û astengiya ji hukûmetê re derxin.

**"Dixwazin bi van operasyonan di sa pêvajoya 28 sibatê binîn"**

Gultekin Avcî, herweha pirtûkek bi navê "Karên tarî,

Susurluk, Şemzînan şifreyê bûyerên şewirmendiyê û dagirkirina rojhelat" nivîsiye û dibêje ku bi van operasyonan dixwazin di sa pêvajoya 28 sibatê (Midaxeleyeka eskerî ku li hemberî Erbakan û Çillerê hatibû kirin) binîn welêt.

**"Divê hemû dezgeh bêne rexnekirin"**

Dozgêr Gultekin Avcî, di berdewamiya daxuyaniya xwe de radighîne ku aramca wî, eşkerekirina dizî, gendelî û xiyaretên nav dewletê ye û weha dibêje; "Kî dibe bila bibe ger sûc kiribe divê bê cezakirin. Ez ne bi wê dîtinê re me ku hinek kes dibêjin 'alternatîva adaletê û ordiya tirk tuneye' Divê hemû dezgeh bêne rexnekirin."

**"Îdianameya Ferhat Sarikaya îdianameyek di cih de bû"**

Dozgêr Avcî, herweha li dozgerê doza Şemzînanê Ferhat Sarikaya ku ji kar hatibû durrîstin jî xwedî derdikeve û weha dibêje; "Li gor min, îdianameya ku dozger Ferhat Sarikaya amade kiribû, îdianameyek di cih de bû. Lê, hukûmet newêrek bû û li Sarikaya xwedî derneket. Ger li dozgeran xwedî neyê derketin, wê hinek polês û leşker bi gendeliyên xwe sûc bikin û dozgerêk bi cesaret jî dê tune be ku doz li wan vebike. Ger yek derveke jî, wê bikeve ber xezefa xwedî." Ger dozgerêk wek Ferhat Sarikaya li Italyayê an jî li Emerîkayê bûna, wê bibûna lehengekî neteweyî."

# Ewropayê rexne li politîkayên Tirkîyê yê herêma Kurdan girt

Dema Nû/Amed

Komîsyona Yekîtîya Ewropayê, di rapora xwe de bi şeweyek vekirî li politîkayên hikûmeta Tirkîyê yê di derbarê herêma Bakurê Kurdistanê de, rexne girt.

**"Divê hikûmet ji bo maf û azadiya Kurdan sitratejiyek amade bike"**

Li gor ku ji aliyê televîzyona Tirk ya NTVyê ve hatiye belavkirin, Komîsyona Yekîtîya Ewropayê, di rapora xwe ya diderbarê pîrsîgîrêka Kurdî de, bi şeweyek vekirî rexne li politîkayên hikûmeta Tirkîyê yê di derbarê herêma Bakurê Kurdistanê de digre û diyar dike ku ara-

miya herêma Kurdan, di danûstendinên birêvebirên herêmê de derbas dibe. Komîsyona Yekîtîya Ewropayê, herweha bang li hikûmeta Tirk dike û radighîne ku diderbarê maf û azadiya Kurdan de sitratejiyek berfireh amade bike.



**"Aramiya herêmê di danûstendinên de derbas dibe."**

Herweha di rapore de hatiye eşkerekirin ku tu planeke hikûmetê ya ji bo baştirkirina rewşa civakî û aborî ya herêma Kurdan, tune ye û weha tê gotin; "Tu pêwendî di navbera rayedarên dewletê û siyasetmedarên ku ji aliyê xelqê herêmê ve hatine hilbijartin de tune ye.

Aramiya herêma Kurdan, di danûstendinên bi rêvebirên herêmê re de derbas dibe."

**"Pêngavên ku diderbarê zimanê kurdî de hatine avêtin, gellek kêman in"**

Herweha, di heman rapore de bal hatiye kişandin li ser pîrsîgîrêka zimanê zikmakî jî û weha hatiye gotin; "pêngavên ku diderbarê pîrsîgîrêka zimanê zikmakî ya kurdî de hatine avêtin, gellek kêman in. Ji ber ku di sala 2004-an de hemu sazîyên kursên zimanê kurdî hatin girtin, evro li tu dibistanek dewletê an jî li dibistanên taybet, perwerdeyîya zimanê bi kurdî ne mimkun e."

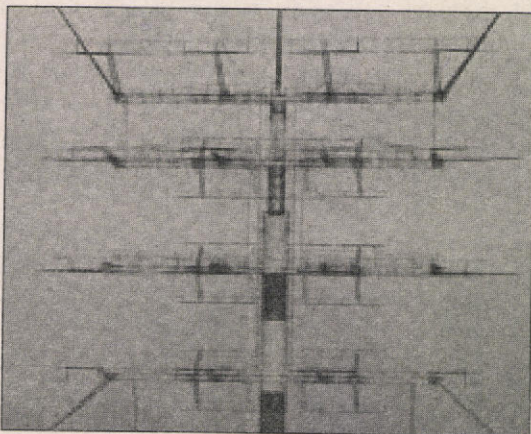
## Radyoya Fransayê weşana bi Tirkî qedexe kir

Navenda Nûçeyan

Radyoya Fransayê ya navneteweyî ya bi navê "Radio France International" (RFI), ragihand ku wan dawî li weşana xwe ya beşa bi zimanê Tirkî ku ji salên 1971-an û virve weşan dike, aniyê.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, Radyoya Fransayê ya navneteweyî ya bi navê "Radio France International" ku bi 19 zimanan weşan dike, bi daxuyaniyek radighîne ku wan, dawî li weşana beşa bi zimanê Tirkî ku ji salên 1971-an û virve weşan dike, aniyê. Serokê Birêvebiriya RFI Antoine Schwarz, diyar dike ku wê li şuna bernamêyên bi zimanê Tirkî, malperek bi Tirkî ku li ser pêwendiyên Yekîtiya Ewropayê, Fransayê û Tirkîyê weşan bike, ava bikin.

Herweha hatiye ragihandin ku Serokê Birêvebiriya RFI Antoine Schwarz, di derbarê rewşa aborî û weşana radyoyê de û li ser reformên



ku di dema dahatu de bikin jî, agahdariyên berfireh da çapemeniyê. Antoine Schwarz, radighîne ku butçeya wan ya sala 2006-an 127 milyon û 988 hezar avro bû, lê ya sala 2007-an daketiye 126 milyon avroyî.

## Zîrveya berpîrsên Kurdistana azad li Dokan civiya

Rêze-civînên zîrveya Kurdistana azad, di 25ê Cotmehde li Dokan pêk hatin. Civîna pêşî di navbera Serokomarê Iraqê Celal Talebanî, Serokê Kurdistana federe Mesûd Barzanî û balyozê Amerîkayê yê li Bexdayê Zalmay Xelîlîzad de pêk hat. Civîna qasî saetekê kêş û piştî civînê hat ragihandin ku di civînê de rewşa asayîşa Iraqê û planên aşbûna neteweyî hatiye gotûbêj kirin, xurtkirina rola kurdan di aramkirina Iraqê de û lihevvanîna hemû terefên Iraqê de buye xaleka serekî ya gotûbêjan.

Di vê navberê de Zalmay Xelîlîzad plana nuh a eskerî û emnî ya Amerîkayê a ji bo pûçkirina terorê û cîbicîkirina aramiyê li Iraqê ragihandiyê serokên Kurdistana. Wek tê zanîn Zalmay Xelîlîzad bi xwe di civîna serokê Amerîkayê Georg Bush a hefteya buhurî de amade bû ya ku bi berpîrsiyarên xwe yên eskerî, siyasî û dîplomasiyê re kir û tê gotin hin biryarên girîng hatine stendin ku tê maneya guhertîna esasî di siyaseta Amerîkayê de ya li ser Iraqê.

Piştî vê civîna sê-alî, her li Dokan civîna fîreh a zîrveya (lûtkeya) Kurdistana hat lidarxistin



ku bi serokatiya Mesûd Barzanî pêkhatibû û ji cîgirê serokê Kurdistana, berpîsên herdu partîyan; YNK û PDKê, cîgirê serokwezîrê Kurdistana, serokê parlamentoya Kurdistana û hin berpîrsên îdarî û eskerî yên Kurdistana.

Hatiye ragihandin ku di vê zîrveyê de, rewşa Kurdistana û pîrsgirêkên bi welatên cîran re hatin gotûbêj kirin. (pukmedia)

## Di navbera şaredarî û sendiqeyê de "peyman Zimanê Kurdî"



Dema Nû/Amed

Li Amedê di navbera Şaredariya Peyasê ya Amedê û Sendiqeyên Karkerên Şoreşger (DİSK) de peymanek hat îmzekirin, daku mafê karkeran bê parastin. Di vê peymanê de di navbera karker û şaredariyê de şertê "fêrbûna zimanê Kurdî" jî hat îmzekirin.

Di peymanê de Serokê Şaredariya Peyasê ya Amedê Zulkuf Karatekîn û Serokê DİSKê yê Şaxê Amedê Gokhan Apaçîk jî cih girtin.

Di peymanê de çend xal hatin rêzkirin û ya herî balkêş ev bû ku bi şertê ku xebatkarên şaredariyê Kurdî jî hînbin û zarokên xwe yên keç bişînin dibistanê, biryarek hat dayîn.

Li ser vê peymanê Serokê Şaredariya Peyasê ya Amedê Zulkuf Karatekîn axaftinek kir. Karatekîn diyar kir ku xebatkarê şaredariyê Kurdî hîn bin û zarokên xwe yên keç bişînin dibistanê. Herweha Karatekîn ragihand ku ew di vê peymanê de meaşê xebatkarên jî, %12 zêdedikin.

Karatekîn, di berdewa-

miya ragihandina xwe de weha got; "di vê herêmê de li xeyn ji zimanê Tirkî zimanên din jî wek zimanê Kurdî tê axaftin. Me sala çûyîn di nav xelqê de ankêtek çêkir. Di vê ankête de ji % 90ê xelqê vê herêmê dibêjin ku zimanê me yê dayikê Kurdî ye. Em û xebatkarê xwe ji xelqê re xizmete dikin, gere ev xizmet bê fêmkirin. Ev jî nîşan dide ku di navbera şaredariya me, xebatkar û xelqê me de ragihandinek xurt pêk bê. Ev jî ziman e, ango zimanê Kurdî ye."

Di vê peymanê de Serokê Sendiqaya DİSKê ya Şaxê Amedê Gokhan Apaçîk jî axaftinek kir. Apaçîk, ji bo vê meselê hesasiyeta Serokê Şaredariya Peyasê Zulkuf Karatekîn re spasîya xwe pêşkêş kir û weha got; "ev peyman ji her du aliyan ve bi dilsozî hat îmzekirin."

Apaçîk, bi berdewamî weha got; "biryarên ku me qebûl kir, ji bo me û ji xelqê vê herêmê re gelek girîng e. Em amade ne ku li ser van biryaran alîkarî û piştgirîya xwe ji Şaredariya Peyasê re pêşkêş bikin."

## Li Îranê sê rojnamevanên kurd wenda ne

Komîteya Demî ya Bergirî li Rojnamevanên Kurdistana, di derbarê wendabûna sê rojnamevanên Kurd yên bi navê Rîza Elîpûr, Ferhad Emînpûr û Saman Silêmanî de, ji raya giştî re daxuyaniyek belav kir. Komîte, di daxuyaniya xwe de bang li rayedarên Îranê dike ku di eqîbeta van sê rojnamevanan de agahdariyek bide.

Ev daxuyaniya weha ye;

Ev demek dirêj e ku 3 sernivîserên heftenameya Rojhelatê, Rîza Elîpûr, Ferhad Emînpûr û Saman Silêmanî li

Îranê bi awayekî dûr ji dewleta qanûnî hatine bêserûşûnkirin u heta niha desthilatdarên Îranê, tu agahdariyek li ser vê rûdayîyê belav nekiriye..

Îzna heftenameya Rojhelatê ya resmî ya ji dewleta Îranê heye, bi awayekî nihênî kar nake. Ji bo wê ev sê nivîser xwedan hemû mafên qanûnî ne, erka desthilata Îranê ye çarenivîsa wan diyar bike û mafên wan ên qanûnî biparêze.

Komîteya Bergirî li Rojnamevanên Kurdistana hebûna peywendiyên roj-

namevanan li gel dinyaya derve bi mafekî serekî yê karê rojnamevanan qebûl dike, ne ku bi tawan. Ev xal di maddeyên qanûna nevnataweyî ya rojnamevanan de hatiye, divê her welat hêsankariyan ji bo rojnamevanan peyda bike, ne ku wan zîndan bike, yan na ew qanûnên navneteweyî yên rojnamevanan bînpê dike.

Ji alî din ve, divê dewleta Îranê parêzer ji bo wan temîn bike, di navbera 72 saetan de mef bide merivên wan da serdana wan bikin û deqa tuhmekirî-

nan bi belge wergerin.

Bêserûşûnkirina rojnamevanan bi eksê qanûna rojnamevaniyê ye, divê dewlet li gor qanûna azadiya rojnamevaniyê û ya bîrûrayê kar bike.

Li jê ronahiya xalên ser, em yên li Komîteya Bergirîyê li Rojnamevanên Kurdistana dawakar in bi zûtirîn west û bi bêqeydûşert desthilatdarên Îranê re bidin parêzer serdana desteya nivîserên Rojhelatê Ferhad Emînpûr, Rîza Elîpûr û Saman Silêmanî bikin û ew bînan azadkirin. (netkurd)

## Cîran Wêrisê Cîran e

Salihê Omerî

"Cîran Wêrisê Cîran e" Ji ber ku meriv nêzikî hev e, meriv dibê ên hev. Meriv di xêr û şerê hev de ye, meriv li ber barê hev radibe. Heta cîranê baş di gelek waran de, li ber barê hevdû radibin. Cîranê baş, têtogin, "birayê bê behre", di qencî û xerabiyên hevdenin, xwe weke cîranê xwe dibîne û hwd. Lê heger cîran, cîranek xerab be, neûzûbileh weke ezabê qebrê tê serê meriv. Weke ku di qirka meriv de, nan bimîne û hindik bimîne ku meriv bifetise, yan jî avê vexwe û av hinik jê derbasî cihê hewê bibe, hindik dimîne ku meriv dikaribe pê bimre, ewqas zore cîranê ku meriv ne li hevdû be, jî ezabê qebrê zortire.

Li gunda, hinik cîranê malan hene gelek başin. Heta ku xwarinek xweş tê çêkirin, xwediyê malê ji zarokên xwera dibêje, ka ban vî cîranê me bikin, em bi hevve vê xwarinê bixwin. Heta dibêjin, ku wexta cîranê meriv feqîr be, û cîranê wî hal xweş be, here hecê mala xwedê, haca wî/wê qebûl nabe, li gor ola Îsalamê. Lê meriv jî ereb, tirkan û farisan re bêje, gotin bê fêde ye. Dîn jî xwera kirine benîşt û di devê xwede dibin û tînin, ereb, faris û tirk, xwedêgiravî mislîmanin birayê mislîman hemû wêrisê hevîn qaşo.

Lê hinik cîran hene neûzûbilla weke ezabê qebrênin. Rojek berî rojê, meriv dixwaze ku ji hevdû dûr bikeve û rûçikê hev nebîne, ewqs meriv jî hevdû acize. Cîranên gelê Kurd jî nebixêr û ne bislamet, sê gelê ku di cîhanê de, herî barbar, har û hov "ereb, faris û tirk" û bi teybetî jî tirk hîn zêde.

Cîranên gelê Kurd û Kurdistanê, hemûçik jî elhemdulah komarên mislîmanin. Wexta ku Kurdistan di sala 1639 an de, bi peymana Qesra Şêrin Kurdistan nêvî ket destê farisa, û nêvî jî ket destê Osmanîyan. Piştî peymana qesra şêrin, Peymana Lozanê ku di sala 1923 an de, Kurdistan bû çar perçe. Ev herçar perçê hana jî bi deshilatîya, birayê mislîmanve hatin îdare kirin, ku herçar dewletên dagirker jî mislîmanin xwedêgiravî, birayên mislîmanin qaşo. Gelê Kurd xwedêgiravî jî birayên wan li gor zagona mislîmanyê. Heta ji wan birayên mislîman hat, gelê Kurd kuştin, wan girtin avêtin zîndana, wan jî ser xaka bav û kalên wan koçber kirin, wan talan kirin, Kurdistan wêran kirin, çî tiştên ku ji wan birayên mislîman hatin anîn serê me Kurdan, xwedêgiravî em jî mislîmanin birayên hevîn.

Ma li gor mislîmanyê cîran wêrisê cirane tê gotin. We heqê Kurdan xistîye bin linga misli-

mano "ereb, faris, tirk" dibêjin, ma em hemû mislîmanin, em birayên hevîn. Em Kurd doza heqê xwedîkin û netewaya xwedîkin, kengî em azad bûn û me welatê xwe azad kir hûn "faris, ereb û tirk" hûn jî ser xaka me dîr ketin, weleh me heta ana li birayên xweyî Kurd, me zilmek ku nayê aqîla li wan kir, em poşmanin. Çawa ku dewleta Elman lêbihurîna xwe ji gelê Cûhî xwest, û heta ku pere jî dan xwediyên ku hati-bûn kuştin û şewitandin. Pêwîste ku hûn "tirk, ereb û faris" jî lêbuhrîna xwe ji gelê Kurd bixwazin. Ewçax em Kurd dikarin we "farisa, tirkan û erban" efû bikin û bêjin em birayên hevîn.

Komara Iranê hem mislîmane û hem jî gelê Kurd û fariz di dîrokê de mervê hevdû tîn xwedêgiravî. Wey xwezka ku emû cûhî mervê hevdûbûna ne em û faris. Hezar rehmet li pêşewa Qazî Mihemed be. Weha dibêje Qazî. Mihemed ji Ecemawer nebîn, heger Ecem hinguv bide we, mihaqeq jehr xistine nav hinguv, nexwin. Di bawerîya min de, ev gotina pêşewa Qazî Mihemed ji bo dagirkerê Kurdistan ku di nav xwede perçe kirine jî derbas dibe.

Lê xwezîya ku em Kurd ne cîranê farisa, erban û tirkan bûna. Em Kurd ne mislîman bûna, cîranên gelê xiristîyana bûna. Di bawerîya min de, emê jî zûde bighana azadîya xwe. Lê di dîrokê de tê gotin, ku Kurd li ser vê xaka jêre dibêjin, mezrepotomya hatine dinyê û herî cîhê medeniyetê û beşeriyetê herî kevn e.

Heger em Kurd ne mislîman bûna. Em weke gelê Kurd ola me xiristîyan bûna wê cîranên menî xiristîyan û birayên meyî fileh wê li ser me bixeyîd na û emê weke gelê Kurd jî zûde bighana heqê xweyî milî û netewî. Lê heyf û mixabin, piştî ku mislîmanî hat û bi darê zorê gelê Kurd yê ji ola Zerdûştî, yê ji ola xiristîyanî û yê ji ola Yezîtîyê, û yê ji ola Cûhîyê, bi darê zorê mislîman bûn. û heta ana jî em Kurd vê eşa hana dikşînin

Tu zirara birayên meyî cûhî li me Kurdan nebûye het ana. Diwarê olî de xwedê giravî em Kurd jî sedî heyîstê, bi darê zorê mislîman bûne. Lê tu dinerî cûhîyên Kurd jî hene, ana li Îsrailê li gor ku dibêjin, sêsit hezar Kurden Cûhî hene, ew jî pismamê menin tenê ola ma ji hev cûda ye, urf û adetên me weke hevîn, bi Kurden Cûhî re pêwendî û danstandinên me, bi hevve çêbibin gelek başdibe, li dinyayê çî Kurdeke ku hebe ola wî çidebe bila bibe, pêwîste ku pêwendiyên meriv bi hevve hebe...

Li rojhilata navîn piştî 11

Êlona 2001an de, ku li New-Yorkê bûyera rûda, ji terefê talibanan bi serokatîya Usama bin Ladin leşkerê hevpeyman midaxelayî Afganistanê kirin, û piştre jî midaxelayî Iraqê kirin, û di bîst û rojikê de, rejîma dîktator ya Seddam sî û pênc sal hat ruxandin. Li rojhilata navîn wê gelek guhertin mezîn pêk bê. Ji vê guhertina li rojhilata navîn û bêguman gelê Kurd jî wê jê feyde bibînin. Ana jî başûrê Kurdistanê jî me hemûyan ve dîyare, bê di çî astê deye.

Ev projeya ku li rojhilata navîn dest pêkirîye, bi desthilatdarîya leşkerê hevpeyman, bi teybetî Emerîqa û İngilîsan, neqsa rojhilatanavîn tê gohertin. Hikumeta AK-Partî ku dibêje li Bakurê Iraqê ku nikarin bêjin, Kurdistanê wê serê zimanê wan kul bibe û bişewite, Cûhî, Kurda perwedekî, di warê leşkerî de, li Kurdistanê Cûhî hene. Başe ma çend peymanên we û brayên Cûhîyan bi hevve hene. li gor tê gotin hijdeh peyman hene. Rayedarên komara tirkan, ji bo we dan û standin bi dinyayê re tişt nabe, lê ji bo gelê Kurd ku dan û standina bikin xerabe, hûn jî ku hatine dinya alam dizanin, wek "yê jî derve hat ê hindur qewrand" ev jî tirkin.

Tiştê herî baş ku ana hikumetê Kurdan li başûrê Kurdistanê yekbûyî heye. Pêwîste ku di nav gelê Kurd de tatkilîyên baş hebîn. Hikumeta başûrê Kurdistanê gel jî wan çî dixwaze guhdarî gelê xwe bikin, û derd û kulên wan derman bikin. Piştigirya birayên xweyî hersê perçên Kurdistanê dinê madî manewî bikin. Kurden herçar perçan fêde ji medyaya başûr, û hwd, bibînin...

Gelê Kurd, bêyî reza wî dewletên dagirker Kurdistan perşekirne. û hebûnên ji bin erd û ser xaka me heta ana ji bêyî ku em fêde jê bibînin talan kirine û ji xwera bi kar anîne, bêyî ku em fêde jê bibînin. Tixûb di nav me de, danîne bira û pismam li wîyalî tixûbî mane. û ap û birazê ji li wîyalî mane. Ev tixûbên bê qanûnî me weke gelê Kurd tucarî nas nekirine û ev tixûbên hana sunîn e. Bi vê mebestê jî em hemû Kurd birayên hevîn û malê me bi hevdû dimîne û hem jî em cîranê hevîn jî, em di gelek wara de, em wêrisên hevîn jî. Kurdistan bi xêr û bêre, perçak azad bûye bi xwîna pêşmergehên qehreman, em hemû Kurden bi şan û şeref, jî hejrayên hatin û hebûna Kurdistana azad, heqê meye ku em jî fêde jê bibînin, em wêrisê hevîn. Cîranên hevîn, birayên hevîn, em weke birayên mislîman li hev nekin, pî berî hev bibîn...

Hans Jörg Kretschmer:

## "Artêşa Tirk li pêşîya reforman asteng e"

Wezîfeya nûnertiye ya Nûnerê Yekîtiya Ewrûpayê yê li Enqereyê Hans Jörg Kretschmer, di 30ê Çiriya paşin de bi dawî bû. Kretschmer, berîya ku jî Enqereyê here, di derbarê rewşa Tirkîyeyê û hewldanên bo endametîya Yekîtiya Ewrûpayê de axaftinek kir.



Kretschmer, di dema karê xwe yê li Enqereyê de, her tim bal dikêşand ser rola artêşê û digot li Tirkîyeyê artêş li pêşîya demokrasîyê astenge. Kretschmer, niha jî dibêje ku wî di nava çar salan de her çiqas jî fermanaran daxwaza hevdîtinan kiribe jî, ev daxwaza wî tu car nehatiye çî.

Kretschmer, bi berdewamî dibêje ku li Tirkîyeyê hikûmet derbarê reforman de bi dil e, lê artêş û sazîyên dewletê yê ku bingeha xwe li ser bîrdoziya (ideolojîya) kemalist ava kirine, astengîyê derdixin.

Kretschmer, hê ku li Tirkîyeyê ye bal kişand ser krîza ku di rê de ye û got heger derîyên balafirgeh û geştîgehên ji Kibrisê re neyên vekirin, wê jî bo muzakereyan bibe astengek mezîn.

Wek tê zanîn di 8ê çiriya paşin de, Yekîtiya Ewrûpayê rapora xwe ya di derbarê pêşketinên li Tirkîyeyê de eşkere dîke, lê jî niha ve tê gotin ku ev rapor, wê Tirkîyeyê pîr aciz bike.

ISSA;

## "Tirkîyê êxsîrên Rûm wek kobay bi kar aniye"

Navenda Nûçeyan

Ji aliyê Komeleya Lêkolînên Stratejîk yê Navnetewî (ISSA) ku navenda wî li bajarê Alexandria ya eyaleta Virginia ye, ve hatîye îdiakirin ku dewleta Tirk, êxsîrên Yunan û Rum ku di dema şerê Kibrisê de bi dest xistibû, li Labaratuwarên leşkerî wan wek kobay bikaranîne.

Li gor ku jî aliyê çapemeniya Tirkîyê ve hatîye belavkirin, Komeleya Lêkolînên Stratejîk yê Navnetewî ya Emerîkayê ve hatîye îdiakirin ku Tirkîyê, êxsîrên Yunan û Rum ku di pêvajoya şerê Kibrisê yê salên 1974-an de bi dest xistibû, di salên 1984-1988-an de li Labaratuwarên leşkerî, wan wek kobay bikaranîne. Serokê Komeleya Lêkolînên Stratejîk yê Emerî-

kayê Greg Copley, radîghîne ku ev agahî, ji pirtûkên ku di wê demê de hatine weşandin û ji Kurden ku di wan Labaratuwarande dixebitîn hatine wergirtin.

Li gor ku jî aliyê ajansa nûçeyan ya Fransayê ve hatîye ragihandin, Wezîrê Derve yê Kibrisê Yorgo Lillikas, li ser rapora ISSA ya di derbarê kesên wendayî de radîghîne û diyar dîke ku hikumeta wan, bi van îdiayên ku jî aliyê ISSA yê ve hatine kirin, ketine nav şîkek mezîn û ew van îdiayan, wek îdiayên cidî dinirxînin.

Yorgo Lillikas, herweha diyar dîke ku wê piştî lêgerîna li ser vê raporê, bi berpîrsên Komeleya Lêkolînên Stratejîk yê Navnetewî ya Emerîkayê re, di derbarê vîdiayê de hevdîtin pêkbinin.

## Çima Beq dikan qireqir - II

Eskerê BOYÏK

Prîzîdênt, oldar û lîdêrê miletên Êzdî heta niha ji şûrê xweye bêrûmet li nav wê kambaxîyê da ba dikan ser kê, seva çi, ew ji nizanin.

Helbet min destûra partya birêz Emîn nexwendye, pak haj nêt û meremê partya wî nînim, heval û qewatên pişt wî nas nakim, û nizamim ev pertîya avê berî ser dewla aşê kê dide?...

Lê çi ku min ji wî bihîst, cî li malpera da, heypîvyanê bi wî ra diyar bû, bernema ROJ TV va eyan bû, ez anîme wê fikirê ku rêya partya wî û berjewandîyên civaka Êzdî dijî hevîn.

-Ew varyantê ku pêşîrojê da partya wî seva civaka Êzdîyên Îraqê pêşda dikşînin fantastîkî û di qewata Êzdîyan da nînin...

-Piştî xwe dane kê, yan dixwezin bidine kê, wanra bikevne hevkarîyê (kê ji hebîn) xêrxwezê Êzdîyan nînin, tu tiştê wan û Êzdîya yê tomerî tev tune, hevaltiya wan wedelûye, ji bo zeyfîkirina hêza Kurdistana Başûr. Ewê meydana sîyasyê da ji bo berjewandîyên xwe, Êzdîyan wak perê hûr wê bêminet xerckin. Wê Êzdîya bifroşin.

-Rêke bêrûmete. Ew rêya dutîretyê û bêtifaqya civaka Êzdîyanê. Dîrokê da ew rê tucar ser neketye. Ji bo şîretkar û piştovanên wê rê dijîminên gelê kurdin, xerxwezê Êzdîyan nînin.

-Gerekê, birêz Emîn û partya wî bizanbin, payê Êzdîya yê pirê wê pey wan naçin, serketina wî ya bijartina çûyi da ji tiştêkî wedelûye...

-Bi xurtbûn û mehkembûna Kurdistana Azad ra hevalê wî kes wê dorê namînin.

-Rêvabîrîya Êzdîyan ya civakî û olî ji gotî biryara xwe elamkin, helwesta xwe eşkerekin, ku wê dema dîrokî da nehêlin qewatên meremê wan neyan bextê wê civakê ra bilîzin û wê bikşînin nav teşqelan.

Di nav axaftna birêz Emîn da, gotinekê pir dilê min êşand û ez ecêvmayî hiştim. Got ku wezîrê karê devra yê Tirkyayê Evdile Gûl ew wek parlamêntarekî Êzdî yê Parlamênta Îraqê, teglîfî bal xwe Enqerê kirye û li ser halê Êzdîyan jêra axivya. Bi texmîna min birêz Emîn ji dîrokê gotî rind zanibe ku ji roja çêbûna dewleta Osmanîyê virda, heta îro xêncî xiravyê dewleta tirk tiştêkî qenc ji bo Êzdîyan nekirine. Ew fermanên qirkirina Êzdîyan destê kê hatine dayîn? Bi fermanên kê leşkerên giran çünne ser heremên Êzdîyan û heta zaroka pêçekê da ji avîtine devê şûr? Hema van 30-40 salên dewî Êzdîyan Bakûr çima cî û werên kal-bavên xwe hiştin revyane Ewropayê? Roja dîroka Osmanîyê ya ewil da heta roja îro

yîn gelo yekî Êzdî, hema wek mêvan yan jî dergevan karibye lingê xwe bavêje meclîsa Tirkyayê? Heta niha ji dewleta Tirk nasnemên Êzdîya da dinivîse dînsiz...

Pîrs pêjda tê ew çi ecêv qewimî, çawa gel dibêje: „Gur li Kîjan çiyayi mir, “ dinya welgerya, ku nişkêva Êzdîyên „pismam „ ketine bîra wezîrê Tirkyê yê karê devra û parlamêntarekî Êzdî teglîfî dîwana xwe kir... Xwendevanê bî min ra qayil bin, ku şirovekirina zêde ne pêwîste û her tişt femdarye...

Hatîna birêz Emîn Ferhan hinek komên Êzdîyan ku hêzên kurdaye dinva girêdayîne û hinek şexsîyetên ji hêzên Başûr ne razîne ra ji meydana gevezetyê vekir. Vana ji dixwestin ji bo nakokyên navbera hêzên xwe û hêzên Başûr da hene, di jweryên civaka Êzdîyan, wek hacet dijî hêzên Başûr bidine xebatê.

Helbet, civak rind menya wan qirqiran zane. Û zane ku ew qirqîra beqan di berjewandîyên Êzdîyan da nînin.

Tiştêkî bala min kişand. Teva bang li Êzdîyan dikir, ku yekîti û tifaqa xwe çêbikin, bi rêxistin bin, nehêlin mafê wan bèn xwerin. Belê, xweswtin pir qenc e. Her kes civakên bi tifaq, bi rêxistinên xurt ra hesav rûdinê. Lê tifaq û rêxistinbûn gerekê nekevn berjewandîyên hêz û şexsîyetên meremê wan terî, nedîhar, gerekê tifaq û rêxistinbûn ji bo kara wê civakê bin.

Gazî hîmî dora van pîrsgirêka bûn, ku hêzên Başûr mafê Êzdîyan xweyî nakin, guhdarî û alîkariya pêwîst nadin warên Êzdîyan, pîrsên avê, êlêkîrîkê, xebatê gundên Êzdîyada pir xirabin. Codatîyê dikin di nav kurdan da. Parlamênt û hukumata merkezî da Êzdî tunene, herd wezîrê hukumata herema Kurdistanê da ku hatine kivşkirin wezîrên bê byûrone, tişt destê wan da tune, ne destûra merkezî, ne jî ya heremî da mafê Êzdîyan nehatine xweyîkirin, organên hukumata û yê cî da Êzdî wek hesavê xwe cî nagrin. Têlêvîzyonên Kurdistanî da bernemên ser Êzdîyan û êzdîtyê pir kêmin. Byuroyên PDK jî, yên YNK jî ku warên Êzdîyan da hene pîrsgirêkên xelkên va mijûl nabin, xêncî karê xwyî rêxistinî, hukumdarî tiştêkî din nakin, herd partî jî guh nadine Êzdîyên serbixwe, cî jî ku tê tek endemên xwe destnîşan dikin...

Helbet kes hewcê şîreta nîne, lê wek nivîskarek, ku eva devedevî niv sedsale wek pêşmergekî sondxwerî xwe pêşkêşî çanda gelê xwe kirye, dewya vê nivîsa xwe da dixwezim çend temya bidim, banga tifaqê, yekîtyê, qencyê, hev û welat hizki-

rinê bikim.

Îro roja bavobavoyê, roja tifaq, xîret û mêranyê ye. Bextê gelê kurd îro li ser mêzînê ye. Qedera bi dewrana neyan îro kare safîbe.

Ez bangî birêz Emîn Ferhan û hevalên wî dikim, hê dereng nîne vegerin, bigihîjin refên xwe, bibin hêzêke Kurdistanî, qewata xwe tev qewata gelê xwekin. Gelê Kurd ra îro yekîtye xurt pêwîste. Bizanbin kê ku refê xwe diqetin para wan bêrûmetî û undabûne.

Bangî Êzdîyên Şengalê dikim, ku wan bi dewrana ala êzdîtyê ya berxwedan û xweparastîne, ya xîret û namûsê bilind girtin, ber tu zulmîkarî serê xwe netewandine, tucar nehatine rayê, neşkestine û tesmîl nebûne. Fermanên xezev hatine buhurîne lê ew wek çayê xwe serbilind û kubar mane. Bawarî, zimman heytiya xwe bi serfînyazî xweyî kirine. Dîroka Şengalê bûye efsena xîret û mêranyê, şerefê û serketîne. Eva berxwedana dewyê ye. Ji dijweryên wedelû nexapin, gazî Tawîsî Melekê xwekin û bizanbin, ku netewa mêriv çiqas jî xirab be ji xelkê çêtîre. Bext, qedêr û xilazbûna Êzdîyan li welatê wanda bextê netewa wan va girêdaye.

Ez bangî hêzên Kurdistanê yên desthiletîdar dikim bi xemxurî nêzîkî pîrsgirêkên civaka Êzdî bibin. Girêdyî bawaryê, kûltûra jîyanê, erf-edetan tebyetmendiyên Êzdîyan hene, gerekê wan xisûsyen ra hesav bê rûniştandin. Tiştêkî veşartî nîne Êzdîyan bi dewrana ewqas zulm û zor dîtine ku bawarya xwe heta hindav netewa xwe da jî unda kirine. Perdeke pişikoloji (xazma ji fermana Mirê Kora da) ya bêbawaryê çê bûye. Niha jî ku dinherin çawa pêwîst e ji aliyê netewê da mafê wan nayê parastin nerazibûn pêşda tên. Gelo parlamêntarekî Êzdî bi lîsteya Kurdistanî biketa Parlamênt û wezîrê jî hukumata Merkezî da hebûya dinyayê xiravbya. Hukumat û parlamênta Kurdistanê carekê pîrsgirêkên Êzdîyan, pîrsa halê xelkê Şengalê binhêryana û alîkariya aborî û morafî bidana wan wê ci tiştê xirab bibya? Dibêjin: “Xebera xweş bihara dilane...”

Zanim hal gelekî dijwer e. Rêya azayê bi kulîlka pêçayî nîne. Kelem û pîrsgirêkên cûrbicûr çiqas bêjî hene. Ji bo xwestin û biryareke heq Kurd mecbûrin hezar deryê dadayî bikutin û bi zemet ber xwe bidin.

Lê dema di nav gel da tifaq û yekîti heye, xîret û hevgirtin, hev femkirina netewî heye, dema dilê kurda li ser kurda bêşe, tiştên nebûyî tunene...

## Li Amedê rapora îhlalkirina mafên mirovan hat belavkirin

Dema Nû/Amed

Komeleya Mafên Mirovan ya Şaxê Amedê, rapora îhlalkirina mafên mirovan ya 3 mehên dawî yên sala 2006-an bi daxuyaniyek ji raya giştî re eşkere kir. Li gor vê raporê di nav 3 mehan de li bajarên Bakurê Kurdistanê 1412 bûyêrên îhlalkirina mafên mirovan qewimîne.

Komeleya Mafên Mirovan ya Şaxê Amedê, rapora îhlalkirina mafên mirovan ya 3 mehên dawî ya meha Tirmeh, Tebax û Îlonê li avahiya komelê bi daxuyaniyek eşkere kir. Vê daxuyaniyê, li ser navê komelê ji aliyê Nûnerê Herêma Bajar û Bajarokên Kurda Mihdî Perînçek ve hat pêşkêşkirin.

Perînçek di axaftina xwe de diyar kir ku îhlalkirina mafên mirovan kêmkirî, bitaybet jî, li Amedê hê zêdetir bûye. Perînçek diyar kir ku kuştin, binçavkirin û eşkence kirina hemwelatîyên Kurd di vê raporê de parek berbiçav girtiye.

Perînçek li gor vê raporê daxuyakirin ku di nav van 3 mehên dawî de 71 kes di şer û pevçûnê de hatine kuştin, 71 kes jî birîndar bûn e, 14 kes bi destê qisasan hatine kuştin, 3 jî hatine birîndarkirin, 19 kes bi teqandina

mayînan hatine kuştin, 67 kes jî birîndar bûn e.

Di sa li gor vê raporê 353 kes hatine binçavkirin, 69 kes ji van a hatine girtin û zindankirin, 150 kes eşkence û kiryarên xirab li wan hatiye kirin, 15 jin jî bi cinayetê namûsê hatine kuştin.

Perînçek di berdevamiya axaftina xwe de balkişand ser pêşketin û aloziyên heremê û weha got; “Li Tirkiyeyê, bitaybet jî li herêma me îhlalkirina mafên mirovan, eşkence û kiryarên xirab dom dike. Wek ku di vê raporê de jî hatiye diyar, hejmarê îhlalkirina mafên mirovan kêmkirî, lê li gor mehên berê hê zêdetir bûye.”

“Bi derxistina yasaya li dijî terorê, êrîş û tadayên hêzên ewleyî yê Tirkiyeyê, bitaybet jî êrîşa polêsan, li dijî hemwelatîyan zêdetir bûye. Bi vê yekê jî, bînpêkirina mafên mirovan bi şiqlekî kêfî dom dike.”

Perînçek li dijî rewşenbîr, nivîskar û zanistan bitaybet jî, li dijî siyasetmedarên Kurd îhlalkirina mafên mirovan gihiştîye raderek herî bilind. Ji ber van îhlalkirina mafên mirovan Dadgeha Mafên Mirovan ya Ewropa, ceza dibirin.

## Xelqê Şîrnexê mirovên JITEMê bidest girt

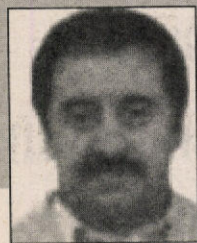
Navenda Nûçeyan

Li Gundê Ortakoy yê navçeya Uluderê ya bajarê Şîrnexê, gundiyan erebeyek bişik ku tê îdfakirin ku ya mirovên JITEMê ye,

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, ciwanên Gundê Ortakoy yê navçeya Uluderê ya bajarê Şîrnexê, pêşî li erebeyek bişik kus ê kesên sivil tede bûne û çend qor li dora Gundê wan dige-

re, digrin û wan sê mirovan bidest digrin û piştî ku lêgerînek di erebê de dikan, dibînin ku gellek çek, bombe û dokumantên bidîzî hene.

Herweha, hatiye ragihandin ku piştî hatina Fermanê bidest girtin û dest danîna li ser çek û dokumantên ku di erebê de bûn. Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, ciwanên Gundê Ortakoy yê navçeya Uluderê ya bajarê Şîrnexê, pêşî li erebeyek bişik kus ê kesên sivil tede bûne û çend qor li dora Gundê wan dige-


**Raman û Helwêst**
**Lokman POLAT**

## Edebiyat û guhertin

Edebiyat bi taybetî jî roman her diçe digehure, xwe nû dike. Teknik û stîla nivîsîna romanê nûjen dibe. Metoda nivîsîna romannivîseran, mijar û naveroke berheman, tevî û lihevîna bûyeran bi şêweyêke modern pêk tên û mirov ferqa vîzyona berhemên klasîk û yê modern dibîne.

Romannivîserên cîhanê bi afrandîna berhemên xwe yê edebî ku her yek bi şêweyêke hatîye afirandin, edebiyata cîhanê bi reng dîkin, dewlemend dîkin. Di sedsala 19-an de ekola edebî ya realist a civakî xurt bû. Beriya vê ekolê hinek ekolên edebî yê din hebû û piştî gelek ekolên din yê edebiyatê derketin holê. Di sedsala 20-an de cîhana romanê hate guhertin. Ji nav cîhana kevîncîhanê nû hate damezrandin. Ev cîhana nû bi şîkil, şêwe, fiction û motifên cîhêreng ve estetîkeke nû pêk anî.

Di sedsala 20-an de guhertîna mezîna di nav civakên cîhanê de pêk hatin û di hêla gelek tiştan de pêşveçûnên civakî rûdan û di hêla îlim û teknolojiyê de pêşketîna berbiçav derketin holê. Herweha di hêla edebiyatê de îlmên edebî bi ramanên nû riya pêşveçûnê vekirin. Kar û xebatên derbarê edebiyatê de geş bû. Li Ewropayê dibistanên edebiyatê vebûn û dibistana Frankfurtê di hêla dîtin û ramanên edebî de ekoleke pêk anî. (Ez ê di nivîsêke din de behsa ekola dibistana Frankfurtê bikim.)

Di demên dawîna yêna sedsala 20-an de berhemên edebî bi şêweyêke cûda derketin pêşberê xwendevanên cîhanê. Berhemên modern û paşê jî postmodern hatin afirandin. Ev berhemên weha ne ji bo tevan, lêbelê ji bo hinek xwendevanên bû weke ronahîya ku ji nav kaosê derkeve der. Berhemên edebî yêna post-modern ferqa xwe û berhemên din derxistin holê û xwestin di rêçêke nû de bimeşin. Berhemên post-modern ji alî hinek xwendevan ve hate ecibandî jî ji alî gelek ve nehate ecibandin.

Nivîskarên post-modernîst hetanî karibûn xwe ji ekola sosyal realîzmê bi dûr xistin û wan fictionê ji xwe re kirin bîngeh û berhemên xwe bi metodeke cûda û bi şêweya lihevîna bilind ku jê re dibêjin "metafiction" pêk anî.

Edebiyat herdem xwedî fonksiyoneke bûye. Ji dema afirandîna romanê heta niha roman rola girîng di jiyana civakên cîhanê de leystiye. Civakên ku qîmet û rûmet dane edebiyatê û edebiyatvanên xwe, pêş ketine, nûjen bûne û ji yana demokratîk pêk anî. Di jiyana însanan de yê ku xwe dawe qebûlkirin û hezkirinê edebiyat bi xwe ye. Filozofê ramanwêr yê bi navûdeng Jacques Derrîda di gel ku filozof bûye, dîsa jî wî xwestiye bibe edebiyatvan û ew dibêje "min herî pir ji edebiyatê hez kir. Edebiyat dê di pêşerojê de fonksiyonên girîng pêk bîne."

Sedsala 21-an sedsala azadîya ramanî û pêşveçûna civakî ye. Di vê sedsalê de berhemên edebî bi belavkirina ramanên azadî û humanîzma felsefî ya modern û pêwîstiya azadîya civakî li cîhanê, fonksiyoneke pozîtîf pêk tênin û ji bo pêşveçûna civakan dibîne rêça ronahiyê, wekhevîyê û dadmendîyê.

Edebiyat ji hêla guhertîna ve fonksiyoneke dualî pêk tîne. Di aliyek de di dedebiyatê bi xwe de guhertin û di alî din de di civakê de guhertin. Ev herdu guhertin dibe sedemê gelek guhertîna din yêna sosyal, siyasal û jiyana civakî.

## Di giravan de guherîn lezgîntir e

Lêkolîner tînin zîman ku zindiyên li giravan dijîn ji yêna li bejayiyê dijîn 3 qet lezgîntir peresende dibin.

Profesorê Zanîngeha McGill a Kanadayê Vîrgîniya Millîen, li ser bermayiyên (fosîl) 88 cureyên zindiyên bimemik û yêna ku dijîn anîn ber hev. Millîen di lêkolîna xwe 826 riyên potansiyel ên guherîna pêşvebirin. Di vîna anîna berhev de derket holê ku zindiyên li giravan dijîn ji yêna li bejayiyê dijîn 3 qet lezgîntir diguherin. Millîen di lêkolîna xwe de kûsiyên mezin ên li Kom Giravên Galapagos ên Ekvatorê dijîn wekî mînak nîşan da. Ji bo biçûkbûna heman cînsan jî fiilen ku bejna wan mîtroyek ên li girava

Sicilyayê û Homo Florensîsîsê li Girava Endonezyayê dijîn wekî mînak derdixê pêş. Bi derfetên xwe yêna kêm ev girava ji bo lêkolîna qadeke xweş pêk tîne.

Millîen tîna zîman ku di giravan de derfetên dorteng di pêvajoyê guherîna de bi awayekî veşartî xizmetê ji bo guherîna dîke. Girav di vî warê de wekî labaratuareke guherîna kar dîkin. Girava Galapagos a li nêzî derava Ekvatorê cih digire bi cureyên cuda yêna zindiyên wekî labaratuareke guherîna tê navkirin.

Zindiyên di giravan de dijîn, di demên cuda de mutasyonên cihê derbas dîkin. Lê belê, Millîen di pêvajoyê 45 hezar salan de, di warê

ferqa lezgîniya guherîna girav û bejayiyê de digihije vî encamê: Li giravan zindî bi awayekî lezin digehin, piştî jî ferqa di navbera guherîna zindiyên giravê û bejayiyê de bi şêweyêke lezgin kêm dibe. Millîen tîna zîman ku di guherîna zindiyên de bandora germîna xwezayê jî heye û dibêje divê pêşî li her vî xetereyê bê girtin. Lê di vî mûqayê de tîna zîman ku ew qala germîna xwezayê ya di 50 salên dawî de bi destê mirovan pêk hati nake. Ew qala germîna xwezayê ya ew bi deh hezar salan e pêk tîne dîke. Millîen difikire ku germîna xwezayê û derfetên kêm ên giravê bi hev re bandorê li ser guherîna lezgin a zindiyên dîke. (azadiya welat)

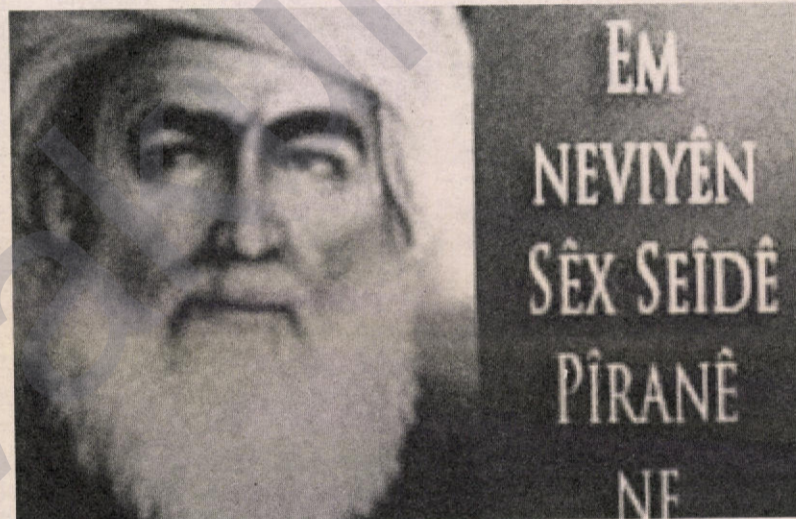
## "Em hemû neviyên Şêx Seîdê Pîranê ne"

**Dema Nû/Amed**

Siyasetmedar û rewşenbîrên Kurd yêna wek Îbrahîm Guçlu, Zeynelabidin Ozalp (Şêx Zeynî), M. Zahîr Bozarslan, Mehmed Sarma, Tarîk Ekmekçi, Dr. Mîrdad Ehmed, Sedat Karademir, Salîh Alpar, M. Gazî Daş, Remezan Canpolat, Remezan Pertew, Mehmed Toprak, Reşatê Izzetê Ziha û A. Sedat Ogur li ser dozvekirina cigirê serokê AK Partiyê Dengîr Mîr Mehmed Fîrat ku bi eslê xwe kurd e, ya di derheqê rojnamevan Fettah Yazar û Burhan Ayerî de ku di nivîsên xwe de gotibûn, "Dengîr Mîr Mehmed Fîrat neviyê Şêx Seîd Efendiyê Pîranê ye" di 30ê Cotmehê de li Amedê daxuyaniyek belav kirin û di vî daxuyaniya xwe de, Dengîr Mîr Mehmed Fîrat şermazar kirin û herweha, gotin; "Em hemû neviyê Şêx Seîdê Pîranê ne"

**Ev daxuyaniya weha ye;**

Rojnamevan Fettah Yazar û Burhan Ayerî di rojnameya Guneşê de nivîsibûn ku mebus, endamê komîta birêvebir û cigirê serokê AK Partiyê Dengîr Mîr Mehmed Fîrat "neviyê Şêx Seîd Efendiyê Pîranê ye." Wî di dadgeha Enqereyê de doz vekir. Dadgeha Enqereyê biryar da ku neviyê Şêx Seîd Efendiyê Pîranê heqeret e û lo-



ma jî cezayê peran da rojnamevanan. Dadgeha Bilind a Tenfizê (Yargitayê) jî ev biryar erê kir.

Em gelek vekirî diyar dîkin ku Şêx Seîd Efendiyê Pîranê, seroke û mûderrisê Kurdistanê ye. Em çawa li Kurdistanê, kurdbûn û desthilatdariya miletê kurd xwedî derdikevin, em li serokê xwe û hemû hêjayiyên miletê xwe jî xwedî derdikevin.

Em, ew kesên navên xwe li jêr diyar dîkin, neviyên hemû serokên kurd yêna lehêng û canfêda ne. Em neviyê Şêx Seîd Efendiyê Pîranê, Seyîd Rîza Efendiyê DERSÎMÊ, Mele Mistefayê BERZANÎ, Îhsan Nuriyê AGIRIYÊ, Qadi Mihemedê MEHEBADÊ ne.

Em baş dizanin û baweriyeke

bêgengeşî pê tînin ku wan serokan ji bo rizgariya Kurdistanê û azadiyê miletê kurd têkoşan û di encama têkoşîna xwe de jî, bi hevalên xwe yêna têkoşer ve ji aliye dewletên kolonyalist de hatin şehîd kirin, ew derketin mertebeke mezin ya mirovatîyê.

Wan, wek dewletên kolonyalist û dadgehên wan yêna derevîn yêna eskerî diyar dîkin tewanek nekir, wan ronî da miletê kurd û mirovatîyê. Em li ber wan serê xwe dîtewîn û ji bona ku em layiqî wan nebûn şermzariya xwe diyar dîkin.

Em serbilind û serfiraz in ku neviyên wan in; em daxwaz dîkin ku her kurdek vî biryarê û helwestê rûçê bike.

## "Ger Iraq perçe bibe wê pêşeroja Iraqê bikeve bin xeteriyê"

**Navenda Nûçeyan-**Li ser zêdebûna şer, pevcûn û tundiya li Iraqê, rayedarên Dewletên Yekbûyî yêna Emerîkayê ragihandin ku ger Iraq bê perçekirin, wê di navbera Kurdan û Tirkan de pîrsgirêk dest pê bikin.

Li gor ku ji aliye ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, berdevkê Koşka Sipî ya Emerîkayê Tony Snow, li ser zêdebûna şer, pevcûn û

tundiya li Iraqê, civînek çapemeniyê lidarxist. Tony Snow, li diji pêşniyarên di derbarê perçekirina Iraqê derket û ragihandin ku ger Iraq bê perçekirin, wê di navbera Kurdan û Tirkan de pîrsgirêk dest pê bikin.

Berdevkê Koşka Sipî ya Emerîkayê Tony Snow, li ser prsek ya di derbarê perçekirina Iraqê de weha

got; "Ev fikrê perçekirina Iraqê, îhtîmala bandora Îranê ya li ser Şîîyan û zext û zoriya Tirkiyê û Sûriyê li Kurdan zêde dîke û astengên cidî derdixê pêşberê me. Ji hêlek din ve jî, bîparkirina Ereben Sunî ji dewlemendiya petrolê, xeteriyek mezin derdixê holê û ew yek jî dibe sindana barûtê û pêşeroja Iraqê bi tevahî dixê bin xeteriyek mezin."



PSK Genel Sekreteri Mesud Tek:

## DTP ve Hak-Par da dahil geniş yelpazeli birlik...



### Memo Can - Hamburg

Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) genel sekreteri Mesud Tek'in konuşmacısı olduğu "Ortadoğu'daki Son Gelişmeler ve Kürt Sorunu" adlı konferanslar dizisi sürüyor.

Bu konferansların Hamburg'da olanı da yoğun ilgi gördü. Farklı Kürt çevrelerinden katılımların da olduğu konferansta PSK genel sekreteri Ortadoğu'daki son gelişmeleri ve bu kapsamda Kürt sorununu değerlendirdi. Konuşmasında her parçadan birliğin önemini işaret etti.

22 Ekim günü gerçekleşen konferansta, PSK genel sekreteri İsrail-Filistin ve Kürt sorununun Ortadoğu'da kanyan iki başlıca yara olduğuna değindi. Tek, "Bugün İsrail ile Filistin arasındaki çözümsüzlük, her iki taraftan da şahin kesimlerin başta ve devrede olmasından kaynaklanıyor" dedi. "Bölgedeki İran'da dahil dikta, despot ve so-

ven Arap devletlerin de İsrail karşıtlığı var. O kesimler eşit haklara dayalı bir çözümden ürküyorlar. Bu onların da işlerine gelmiyor. Bu yüzden onlar da ortalığın karışması için ellerinden geleni yapıyorlar" dedi.

İsrail-Filistin sorununu konusunda görüşlerini ifade ettikten sonra Ortadoğu'daki gelişmelerde belirleyici bir rolü olan Irak'da ki gelişmelere dikkat çeken PSK genel sekreteri, Türkiye, İran ve Suriye

gibi bölge devletlerin Irak üzerine kuruladıkları ve bazısını hayata da geçirdikleri sinsi planlarına değindi. Kerkük'te yaşanan gerginliğin nedeninin, Suriye BAAS yanlıları başta olmak üzere, bir kesim Türkmen de kullanılarak, yapılacak referandumu engellemeye yönelik çabalar olduğunu söyledi. Kerkük'te nüfusun çoğunluğunun Kürt olduğunu da vurguladı.

Güney Kürdistan siyasi önderliğinin doğru ve desteklenmesi gereken bir yolda olduğunu önemine de değindi.

Güney Kürdistan'daki gelişmelere geniş bir biçimde yer verdiği konuşmasında Mesud Tek, Türkiye ile Kuzey Kürdistan'daki gelişmeleri de değerlendirdi. Türkiye'de AKP hükümetinin reformlardan dolayı yorgun olduğu yönündeki görüşe inanmadığını söyleyen Tek, AKP'nin ilk zamanlarında ve geniş kesimlerce kabul gören çizgisinden geri durmasının, AB yolunda istenilen bi-

çimde gitmemesinin, AKP'nin genel yapısının zaten öyle olmasından kaynaklandığını söyledi.

AKP hükümetinin ve Türk devletinin çıkmazlarını da ayrıntılı olarak dile getirdiği konuşmasında, PSK genel sekreteri Kuzey Kürdistan'a yönelik olarak da kendi parti politikalarını ve sürece yaklaşımlarını açıklayarak, son ateşkesin ise mutlaka desteklenmesi gerektiğini söyledi. "Özellikle Diyarbakır'daki son bombalamadan sonra verilen kitlesel tepkiler iyice gösterdi ki, Kürt halkı artık kararlılıkla savaşı istemiyor" diyen Tek, o olaydan sonra aynı duyarlılık ve sorumluluk bilinciyle hareket eden DTP ile HAK-PAR gibi Kürt kimliği olan partilerin ve onlarca demokratik sivil kurumun ortak tavrının umut verici, birliğe gidilecek yolda sevindirici bir gelişme olduğunu söyledi.

PWD, PDK-Bakur ve PSK'nin önce ikili, sonra da üçlü biçimde birlik arayışı yaptıkları konusunun nedenleri üzerinde de duran Mesud Tek, Kürtlerin her kesiminden geniş bir yelpazeye birliğinin elzem olduğuna inandıklarını ve bu nedenle PWD ve PDK-Bakur'la ayrı ayrı birlik çalışmalarını yaptıklarını söyledi. Amaçlarının Kürtleri birleştirmek olduğunu kaydetti. Kürtlerin ancak kendi arasındaki birliğiyle sorunun çözümünde etkili olacak-

larını söylediği konuşmasında, kimse- nin, geçmişte yaptıkları hatalarından dolayı zaten özelleştirilmesini vermiş kişiler üzerine veto uygulamaya hakkı olmadığına dikkat çekti. Var olan birliklerin dışında, örneğin PWD, PDK-Bakur ve PSK'nin önce ikili, sonra da üçlü girişimlerini, başkalarının geçmişlerini sorgulayan ve takılıp kalanların vetosundan doğan gerekli bir sonuç olarak değerlendirdi.

Mesud Tek, legal mücadelenin çağa en uygun mücadele yöntemi olduğunun ve Kuzey Kürdistan'lı örgütlerin ağırlık vermesi gerektiğinin de altını çizerek, "DTP, HAK-PAR ve kurulabilecek herhangi başka bir Kürt orijinli partinin, legal zeminde birbirlerine engel çıkarmaktan ve birbirlerine alternatif olmaya çalışacaklarına, ulusal kanalda, eğer mümkün olur ve şartlar da uygun olursa birlik arayışına gitmeliler. Gelecek seçimler bu konuda fırsat oluşturuyor" dedi. Ayrıca ateşkes süreciyle oluşan olumlu ortamdan da yararlanabileceğini de söyledi.



## Ateşkes Kürtlerin lehinedir

### Rénas Sütçü-Dema Nü Münih

Münih KOMKAR dernek lokalinde, 14. 10. 2006 tarihinde, PSK Genel Sekreteri Mesud Tek'in konuşmacı olarak katıldığı "Ortadoğu'daki son gelişmeler ve Kürt sorunu" konulu bir konferans düzenlendi.

Mahmut Yiğitel şahsında Kürdistan şehitleri için bir dakikalık saygı duruşunun ardından başlayan konferansta, Mesud Tek Ortadoğu'nun en temel iki sorununu olan Kürt sorunu ve Filistin sorununa dikkat çekti.

Sorunun temelleri ve tarafların tutumlarını özetleyen PSK Genel Sekreteri Mesud Tek,

Filistin-İsrail sorununun, bir İsrail-Arap sorununa dönüştürüldüğünü; bu

nedenle sorunun çözümünün de zorlaştığını ifade ederek İsrail - Lübnan çatışmasına da kısaca değindi.

Lübnan'da konuşlanmış İran destekli Hizbullah'ın iki İsrail askerini kaçırmalarıyla başlatılan savaş nedeniyle, uluslararası bir sorun haline gelen İran'ın nükleer programının arka plana itilmiş olduğuna dikkat çekti.

Suriye ile ilgili olarak, Baas Partisini ve Esat Beşar'ın bölgeye yönelik politikalarını da irdeleyen PSK Genel Sekreteri, Suriye'nin Müslüman Kardeşler gibi bir sorunu olduğunu, ülkedeki gerici diktatörlüğün halkı "eğer bizi desteklemesiniz Taliban benzeri bir rejimin ülkeye geleceği" demagojisiyle tehdit ettiğini ifade etti. Mesud

Tek, Şam'daki demokrasi güçlerinin deklere ettikleri Şam Bildirisi'nin de demokratik nüveler içerse bile Kürt sorununun çözümü konusunda yetersiz olduğunu aktardı.

Mesud Tek "Ortadoğu'da demokrasinin ve değişimin kalbini Irak oluşturmaktadır," diyerek Irak ve Güney Kürdistan Federe Bölgesi'ndeki gelişmeleri değerlendirdi.

di.

PSK Genel Sekreteri, Güneydeki Kürt siyasi önderliğinin, Irak'ın bütünlüğünü son sürece kadar destekleyeceklerini ve bu politikanın doğru olduğunu, Güney Kürdistan federasyonunun aslında bağımsız bir devlet statüsünde olduğunu; güvenlik güçleri, devlet başkanı, parlamento, hükümet, başbakan ve merkez bankası gibi kurumlara sahip olunmasının da bunu doğruladığını, ama koşullar elvermediğinden bugün için bağımsızlık talebinin gerçekçi olmadığını belirtti.

Kerkük'ün Kürdistan'ın kalbi olduğunun, Kerkük meselesinin Kürtlerin olmazsa olmaz koşulu olduğunun altını çizen PSK genel sekreteri, Irak parlamentosunun yaklaşık 138 evet oyuyla federasyon yasasını çıkarmasına rağmen, güneyde Kürtlerle Araplar arasındaki tüm anlaşmazlıkların başlıca nedeninin Kerkük meselesi olduğunu belirtti.

Konuşmasının daha sonraki bölümünde, Kuzey Kürdistan ulusal hareketi üzerinde de yoğunlukla duran PSK genel sekreteri, "Kuzeydeki hareke-

ti büyük ölçüde PKK etkiliyor. Kuzeyde bir değişimin oluşabilmesi için Kürt hareketinin legal zeminde bir ulusal cephe ya da bir legal parti veya platform etrafında birlikte hareket etmeleri gerekir. Yani bir ulusal demokratik cepheye ihtiyaç vardır. Kürt hareketinin birlikte hareket etmemesindeki en büyük sorun güven bunalımıdır. Diyarbakır'daki Kürt Demokratik Çalışma Grubu bu bunalımın aşılacağına örnek oluşturmaktadır. Kürt Demokratik Çalışma Grubu'nun kendi statüsünü en yakın zamanda belirleyip alanlara inmesi gerekiyor", dedi.

Ateşkes sürecini de değerlendiren PSK genel sekreteri, ateşkesin Kürtlerin lehine olduğunu, tersini kızıl elmacıların istediğini, bu anlamda ateşkesin kalıcı olması için herkese görev düştüğünü dile getirdi.

Konferans dinleyicilerden gelen sorular ve cevaplar bölümüyle birlikte yaklaşık üç saat sürdü.



## Enfal Operasyonları Nasıl Hayata Geçiriliyordu?

**Enfal Dosyası-7**

**D e m a  
Nû-Hew-  
lêr**

Belgeler, şahidlerin anlatımları Enfal operasyonlarının belirli bir plan çerçevesinde hayata geçirildiğini ortaya koyuyor:

Önceden belirlenmiş bölge askerler tarafından ablukaya alınıyor, bölgeye giriş çıkışlar yasaklanıyor.

Daha sonra köylere giren asker ve çaşlar halkı yaş ve cinsiyetlerine göre ayırıp, askeri araçlara bindirerek "bilinmeyen" yerlere gönderiyorlar.

Köylerin, yerleşim birimlerinin boşaltılmasını, hayvanlara ve evlerde kalan eşyalara "ganimet" olarak elkonulması takip ediyordu. Daha sonra istihkam birlikleri devreye giriyorlar. Patlayıcılarla, dozer ve greyderlerle evleri, okul ve camileri yerle bir ediyorlardı. Su kaynakları betonlanıyor, kuyular yıkılan evlerin molozlarıyla dolduruluyordu. Meyva ağaçları kesiliyor, bağ ve bahçeler ateşe veriliyordu.

Askeri araçlara doldurulup bilinmeyen yerlere götürülenlerin, hem yolda, hem de bir dönem konakladıkları askeri üsler ve hapisanelerde yaşadıklarına, nasıl topluca katledilip gömüldüklerine ilişkin bir hayli anlatım mevcuttur. Anlatımların bir bölümü Enfal operasyonlarından sağ kurtulanlarla Enfal operasyonlarında yer alan Araplar ve çaşların söylediklerine dayanıyor.

Anlatımlar çok çarpıcı ve romanlara, film ve tiyatro oyunlarına konu olabilecek dramaların yaşandığını gösteriyor.

8 bin Barzani erkeğiyle gündeme gelen Suudi Arabistan sınırındaki Nogra Salman hapisanesi, 1988 yılında da Enfal kurbanlarını ağırladı. Nogra Sultan'da yaşananlara ilişkin ipuçlarını, mucize kabilinden buradan

kurtulanlarla, Nogra Salman'da görev yapan askerler ve yakınındaki köylerde yaşayanların anlatımlarında bulmak mümkün.

(Okunduğunda insanı insan olmaktan dolayı utandıran, insanın tülelerini diken diken eden olaylar, konumuzun dışında. Masal anlatıcılarını, roman haline getirecek yazarları, film ve tiyatro yönetmenlerini bekliyoruz.)

Çarpıcı olanların başında, Enfal kafilelerine eşlik eden subay ve askerlerin tacizlerine dayanamayan kadınların çocuklarıyla birlikte köprülerden atılmaları, kadınların tuvaletlerini erkeklerin yanında gidermeye zorlanmaları, çocukların analarından kopartılıp ölüme gönderilmeleri geliyor.

Bir başka çarpıcı olanı ise kışlalar ve hapisanelerde, doktor ve ebe yardımı olmadan, cellatların gözleri önünde doğan çocukların hepsine Kürtçe isimlerin verilmesidir. Birkaç gün sonra anasıyla birlikte öldürülecek olan çocuklara Kürtçe isim verilmesi, Enfalcılara verilen anlamlı bir cevap, suratlarına atılan şiddetli bir tokattır.

Güney Kürdistan'da Enfal Operasyonlarına ilişkin bir hayli kitap yazıldı, yazılıyor, bir hayli araştırma yayınlandı, yaylanıyor. Kuşkusuz bunlar arasında Arif Kurbanî'nin konuyla ilgili çalışmaları özel bir öneme sahiptir.

Kurbanî'nin eserleri arasında en dikkat çekici olanı "Omrihaneden Topuzava'ya" adını taşıyor. Yazar bu çalışmasında Enfal operasyonları sırasında dozer



BAAS rejimi yıkıldıktan sonra Kürdistan'a gelerek yönetimle görüşüp yaşadıklarını anlatan dozerci, konuşmasının bir yerinde, "biz emir bekliyorduk. Bize ne gibi işler verilecek deyip bekliyorduk. Biz yaşananları gördük, şahidi olduk" diyor.

Dozerci "Ali Kimyevî" olarak bilinen Ali Hasan Mecid'in yakın korumalarından Rayid Nezhan Tikritî ve Rayid Abdo Ferhan adlı iki subayın emrinde çalışmış. Görevi ise sabah saat 9'dan akşam saat 8'e kadar değişik yerlerde 20 metre boyunda, 30 metre genişliğinde ve 2 buçuk 3 metre derinlikli çukurlar kazmak daha sonra bu çukurlara topluca gömülenlerin üstünü toprakla kapatmak...

Dozerci'nin anlatımlarında, Nezhân Tikritî ve 11 koruması'nın, Tahir Halil, Ambarlı Mulazım Saib, Mula-zım Meud'un elliser kişilik guruplar halinde getirdikleri Kürtlerin, şal veya kuşaklarıyla gözlerini bağladıklarını, çukurların başında yere yatıp, ayaklarını sırtlarına bastırarak kurşunlayıp öldürdüklerini, cesetleri de tekmeleyip çukura fırlattıklarını, kendisinin de daha sonra çukurların üstünü kapattığını dile getiriyor.

Dozerci Duzhurmatu, Hemrin, Dorê ve Duz yolu üzerinde, kelaşın-koflarla kurşuna dizilen toplulukların içine atıldıkları çukurların üstünü de kapattığını, çukura atılanların arasında canlıların da bulunduğunu söylüyor.

Dozerci Enfal edilenler arasında, Koy'de görev yapan Hil'li Arap bir kadın doktorun da bulunduğunu, 30-40 günlük bir çocuğun diri diri gömüldüğünü sözlerine ekliyor.

Enfal Operasyonlarıyla amaçlananlar

BAAS diktatörlüğünün Enfal Operasyonlarıyla amaçladıkları kısaca şöyle:

- Güney Kürdistan devrimini ortadan kaldırmak;
- Güney Kürdistan'daki Kürt nüfusunu azaltmak;
- Kürtlerin topraklarını ellerinden

alıp yerlerine Arapları yerleştirmek;

- Güney Kürdistan'da Kürt tarih ve kültürü yok etmek;

- Halkı korkutup sindirmek, moralmen çökertip direniş ruhunu öldürmek;

- Kürt halkını ekonomik açıdan zayıflatmak;

- Aileleri bölüp parçalamak, toplumsal yapıyı bozmak, toplumda ahlaki çöküntüye yol açmak.

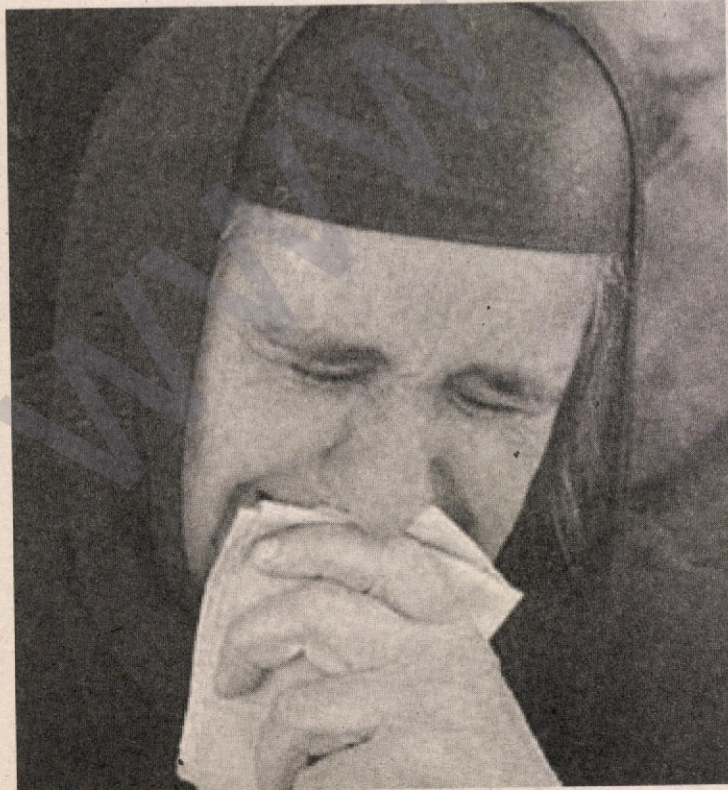
Baas diktatörlüğü son maddede dile getirilen amacına ulaşmada, toplama kamplarından çok faydalandı. Irak hükümetleri, 1961 Eylül Devrimi'nin başlamasından BAAS diktatörlüğünün yıkıldığı 2003 yılına kadar, sürekli bir biçimde Kürtleri yer ve yurtlarından sürme politikası uyguladılar.

BAAS diktatörlüğü, özellikle 1975 yenilgisinden sonra, sınır boyları başta olmak üzere yurtsever hareketin güçlü olduğu bölgelerdeki köyleri yerle bir ederek sakinlerini büyük kentlerin çevresinde oluşturduğu kamplarda topladı. Köylüleri kamplara dağıtarken de aileleri parçaladı. Eşleri, kardeşleri birbirinden ayırdı.

BAAS diktatörlüğü toplama kamplarında bir araya getirdiği Kürtleri kolayca kontrolü altında tuttu. Toplama kampları sayesinde 8 bin Barzani erkeğinin Enfalinde de görüldüğü gibi, Kürtlere yönelik kirli planlarını kolayca hayata geçirdi. BAAS diktatörlüğü Kuştepe, Baherke, Harir ve Diyana'daki toplama kamplarında olduğu gibi, ciddi bir direnişle karşılaşmadan Kürtleri topalayıp ölüme gönderdi.

Bunun yanı sıra üretimden, tarım ve hayvancılıktan kopartılan ve toplama kamplarına yığılan insanlar, yaşamlarını sürdürmek için ya çalıp çırpacak, kötü yola düşecek, ya da çalı-ğı kabul edip halkına ve ülkesine ihanet edecekti.

Her iki yol da ulusal ve toplumsal değerleri aşındırıyor, halkı BAAS ve Arap kültürünün etkisine açık hale getiriyordu.



HAK-PAR Başkanlık Kurulu Üyesi Vahit Aba;

## “Türkiye AB’ye girmek istiyorsa ilk önce, Kürt sorunu önündeki engellerin kaldırılması için ciddi adımlar atmalıdır”

Avrupa Komisyonu'nun 8 Kasım'da yayımlayacağı Türkiye ile ilgili İlerleme Raporu taslağının kamuoyunda tartışılması, taslakta Kürt meselesi ile ilgili pek çok konuya da yer verilmesi nedeniyle görüşlerine başvurduğumuz HAK-PAR Başkanlık Kurulu Üyesi Vahit Aba, Kürt meselesinin Komisyon raporunda da ağırlıklı olarak yer almasının doğal olduğunu, Türkiye'nin kendi temel meselelerini çözmek konusunda samimi ve ciddi politikalar ortaya koymadığını, bu nedenle her ilerleme raporunun krizlere neden olduğunu ifade etti.

Türkiye'nin göstermelik jestlerle uluslararası camiada saygın bir yere gelebileceğini de vurgulayan Vahit Aba, “AB raporunda da belirtildiği gibi Kürtlerin eğitim ve örgütlenme hakları önündeki engeller öncelikli olarak kaldırılmalıdır” dedi.

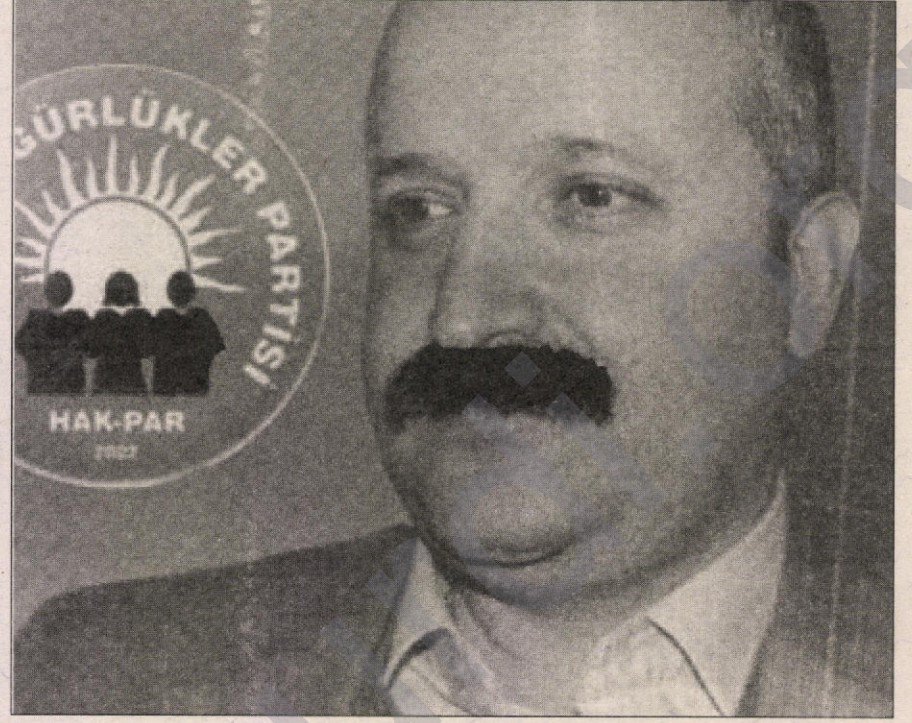
“HAK-PAR olarak bizim çalışma alanlarımızdan biri de Kürtlerin kendi kimlikleri ile örgütlenmeleridir” diyen Aba “Kürtler Türkiye’de 20-25 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Kürtlerin dilleri üzerindeki yasakların kalkması, ulusal kimlikleri üzerindeki yasakların kalması için çaba harcamak kendisine insanım diyen herkesin de görevi olmalıdır. Biz parti olarak bu talepleri Türkiye'nin gündemine sokmak, bunlara çözümleri Türkiye yöneticileri ile birlikte bulmak gibi bir anlayış sergiliyoruz. 25

milyonluk bir halkın kimliğini ret ederek, kimliğini kullanmadan örgütlenmesini ve eğitim görmesini engellemek insanlık dışı bir harekettir. Bunun tek çözüm yolu var, oda uluslararası hukukun halklara öngördüğü hakların Kürtlere de tanınmasıdır.

Bunun içinde ilk etapta yasaların demokratikleşmesi gerekir. Örnek verecek olursak son dönemde tartışılan 301. madde var. Bu madde bütün olarak kafatasçı bir zihniyetle hazırlanmış ve halkların kendilerini ifade etmelerinin yanı sıra Türklükle ilgili olarak söyleyecek her türlü düşüncüyü yasaklamaktadır. Türklerin üstün bir ulus olduğu bu yasayla dayatılmaya çalışılıyor. “Kürtlerde bir halktır, ulustur, onunda örgütlenme hakkı vardır” dediğinizde bile 301. maddeden yargılanırsınız. Bu maddelerin gündemde olması AB sürecinden geri dönüşü gösteriyor. Bu bir sapmadır. Türkiye AB’ye girmek istiyorsa ilk önce, Kürt sorunu önündeki engellerin kaldırılması için ciddi adımlar atmalıdır.

301. madde ile benzer düşünce ve ifade özgürlüğünü tehdit eden maddeler, bunun yanı sıra Kürt dili ve kültürü üzerindeki, Kürtlerin kendi kimliği ile örgütlenmelerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Önümüzde ki süreçte Kürtler de, Kürt ve Kürdistan kimlikleri ile örgütlenme ve kendilerini ifade edebilmeli-



dirler.

Kürtler Kürt kimliği önündeki engellerin kaldırılması için çaba harcamalıdır. Kürt ve Kürdistan kelimelerini kullanırken imtina etmemeleri gerekir. Biz HAK-PAR olarak bütün Kürtlerin birlikte hareket ederek bu engellerin kaldırılması için mücadele etmeli gerektiğine inanıyoruz. Kürtler kendi içlerinde birliği oluşturduktan sonra Türkiye’deki devrimci ve demokratlarla birlikte, demokratikleşmenin sağlanması

için mücadele verebilirler. Türkiye'nin demokratikleşmesi sadece Kürtlerin üzerindeki yük değildir. Bu Türkiye’de yaşayan bütün kesimlerin üzerinde bir yüküdür ve bu yükün altından ortak bir çalışmayla kalkılabilir.

Kürtler ortak talepler etrafında birleşmeli ve Kürt ulusal taleplerini her ortamda dillendirmeli. AB’ye ABD’ye ve dünyadaki demokrasi güçlerine Kürtlerin taleplerini iletmenin yollarını aramalıdır.

## AB Raporun’da Kürt eleştirisi

AB Komisyonu'nun 8 Kasım'da açıklanacak İlerleme Raporu taslağında, Hükümetin Kürt politikası açıkça eleştirilirken, 301. madde Kıbrıs, azınlık hakları ve kamu ihalelerinde istisnalarla ilgili ağır eleştiriler yöneltildi.

Avrupa Birliği Komisyonu, 8 Kasım tarihinde açıklanacak İlerleme Raporu'nun yazımını tamamladı.

Raporda Avrupa Komisyonu, hükümetin Kürt politikasını ise açıkça eleştiriyor. Geçen seneki raporda, Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır'a giderek Kürt sorununun demokratik yollardan çözümü yönünde yaptığı açıklamayı memnuniyetle karşılayan komisyon, bu seneki raporunda ise bu söylemin gerisinin gelmediğine dikkat çekiyor.

Raporda, “Hükümetin Güneydoğu’daki zor sosyo-ekonomik durumu düzeltmeye yönelik kapsamlı bir planı yok. Resmi otorite ile yerel seçilmiş politikacılar arasında diyalog yok denecek kadar az. Güneydoğu’da normalleşme ancak yerel muhataplarla diyalog başlatılarak sağlanabilir. Kürt nüfusun hak ve özgürlüklerden tam yararlanması için kapsamlı bir strateji gerekiyor” deniliyor.

Anadilde eğitim için atılan adımların yetersizliği de ilerleme raporuna sert ifadeler ile girdi. Anadili Türkçe olmayan çocukların devlet okullarında dillerini öğrenmesinin mümkün olmadığı belirtiliyor.

Raporda özel olarak vurgulanan Kürtçe konusunda ise, “Tüm Kürtçe kursları 2004’te kapatıldığı için, bugün devlet okullarında ya da özel okullarda Kürtçe öğrenmek mümkün değil” ifadesi yer alıyor.

RTÜK’ün Kürtçe canlı yayına izin vermemesi ve türkülerin bile çevirisini istemesi eleştiriliyor. Raporda TRT’nin siyasi etkilere açık olduğu belirtilirken, RTÜK’ün de şeffaf ve etkin olmadığına dikkat çekiliyor. Medya alanında yabancı yatırımcılara kısıtlama getirilmesi de eleştiriliyor. Şu an incelemede olan taslakta ruhban okulunun açılmasına olanak sağlayacak yasal değişikliklerin yapılmadığı ve dini azınlıkların hakları konusunda ilerleme sağlanmadığı eleştirileri de bulunuyor. Eğitim başlığı altında YÖK’ün AB standartlarından uzak olduğuna dikkat çekiliyor.

AB Komisyonu taslak metnin bu bölümüne “yargı bağımsızlığı, kalitesi, etkinliği konusunda çok az gelişme kaydedilmiştir” diyerek başlıyor. Bu

bölümde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda Adalet Bakanı ve müsteşarının oy hakkı bulunması her zamanki gibi ilk eleştiri maddesi halinde bulunuyor. Raporda CMUK’da tutukluk süresinin kısıtlandığı ancak uygulamada buna riayet edilmediğine dikkat çekiliyor. Taslakta belgeye gireceği henüz kesinleşmeyen unsurlar başlığı altında Türkiye’de gündem yaratan olaylara dikkat çekiliyor. Şemdinli iddianamesini hazırlayan savcının görevden alınması askerin yargı üzerindeki etkisi olarak yorumlanıyor. Aynı bölümde Orhan Pamuk ve Hırant Dink gibi isimlere 301. maddeden dava açılması eleştiriliyor. Bu bölümde PKK sempatizanlarının eylemlerinde güvenlik güçlerinin orantısız güç kullandığı belirtiliyor.

AB Komisyonu taslak metnin bu bölümüne “yargı bağımsızlığı, kalitesi, etkinliği konusunda çok az gelişme kaydedilmiştir” diyerek başlıyor. Bu bölümde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda Adalet Bakanı ve müsteşarının oy hakkı bulunması her zamanki gibi ilk eleştiri maddesi halinde bulunuyor. Raporda CMUK’da tutukluk süresinin kısıtlandığı ancak uygulamada buna riayet edilmediğine dikkat çekiliyor. Taslakta belgeye gireceği henüz kesinleşmeyen unsurlar başlığı altın-

daysa Türkiye’de gündem yaratan olaylara dikkat çekiliyor. Şemdinli iddianamesini hazırlayan savcının görevden alınması askerin yargı

Taslak metinde Türkiye-Kıbrıs ilişkilerine dair değerlendirmeler yapılırken müzakere başlıklarında en ağır eleştiri ise kamu ihaleleri konusunda yapılıyor. Raporda AB kamu ihalelerine getirilen istisnalar Avrupa Birliği müktesebatından geriye gidip olarak değerlendiriliyor.

AB Komisyonu taslak metnin bu bölümüne “yargı bağımsızlığı, kalitesi, etkinliği konusunda çok az gelişme kaydedilmiştir” diyerek başlıyor. Bu bölümde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda Adalet Bakanı ve müsteşarının oy hakkı bulunması her zamanki gibi ilk eleştiri maddesi halinde bulunuyor. Raporda CMUK’da tutukluk süresinin kısıtlandığı ancak uygulamada buna riayet edilmediğine dikkat çekiliyor. Taslakta belgeye gireceği henüz kesinleşmeyen unsurlar başlığı altında Türkiye’de gündem yaratan olaylara dikkat çekiliyor. Şemdinli iddianamesini hazırlayan savcının görevden alınması askerin yargı üzerindeki etkisi olarak yorumlanıyor. Aynı bölümde Orhan Pamuk ve Hırant Dink gibi isimlere 301. maddeden dava açılması eleştiriliyor. Bu bölümde PKK sempatizanlarının eylemlerinde güvenlik güçlerinin orantısız güç kullandığı belirtiliyor.

## Yağmur felakete neden oldu



Kürt illerinde 31.10.2006 tarihinde akşam saatlerinde başlayıp gece de devam eden sağanak yağış tam bir felakete neden oldu.

Selin neden olduğu felakette 32 kişi yaşamını yitirdi.

Kayıp ihbarı gelen yerlerde arama kurtarma çalışması başlatıldı.

Diyarbakır'dan Mardin'e düğüne gidenlerin minibüsünün sel sularına kapılması sonucu 14 kişi öldü. Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'nde 3, Batman'da 11, Şırnak'ın Silopi ve Uludere ilçelerinde ise 4 kişi yaşamını yitirdi. Evlerini su basan vatandaşlar botlarla kurtararak okullara yerleştirilirken, bölgede kriz masası oluşturuldu. Felaket üzerine İçişleri Bakanı ile Tarım ve Köyişleri Bakanı bölgeye gidiyor.

Kürt illerinde dün akşam başlayan sağanak yağış daha çok Diyarbakır, Batman ve Şırnak'ta etkili oldu. 3 saat boyunca süren yağışlar nedeniyle birçok araç sele kapılarak arazilere sürüklendi.

Diyarbakır Valiliği'nden yapılan açıklamada, etkili sağanak yağmur ne-

deniyle Valilikte ilk andan itibaren 7'nci Kolordu Komutanlığı, 2'nci Hava Taktik Komutanı, Jandarma Komutanı, Emniyet Müdürlüğü ve diğer kurum müdürlükleriyle kriz masası oluşturularak durum değerlendirilmesi yapıldığı belirtildi. Sel nedeniyle helikopter, botlar ve arama kurtarma timleri, belediye ait iş makineleri sevk edilerek Çınar ve Bismil ilçelerinde mahsur kalan 300 vatandaş, evlerinden tahliye edilerek kurtarıldı.

### Düğüne giderken öldüler

Diyarbakır'dan, Mardin'in Savur İlçesi'ne bağlı İçgören Köyü'nde düğüne gidenleri taşıyan ve içinde 17 kişinin bulunduğu bir minibüs, Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'ne bağlı Meydanlı Köyü yakınlarında sele kapıldı. Sel sularıyla sürüklenen minibüste bulunan 17 kişi hayatını kaybetti. Cesetleri Bismil Devlet Hastanesi morguna kaldırılanlardan Servet Özgeç, M. Sait Adanır, Hasan Aksoy, Hanım Adanır, Hamdullah Aksoy, Şükran Körmü, Şeyhmuz Sincar'ın

kimliği belirlenirken, diğerlerinin kimliğinin saptanmasına çalışılıyor.

Diyarbakır'ın Çınar İlçesinde dün akşamki yağışlar can aldı. İlçenin Cumhuriyet Mahallesi'nde su baskınına uğrayan evde anne Muhterem Gül ile çocukları 4 yaşındaki Agit Gül ve 4 aylık kızı Reyhan Gül suda boğuldu. Anne ve çocukların cesetleri evden çıkarıldı.

Çınar İlçesi'ne bağlı Meydan, Yaprakbaşı ve Ekinveren ile Bismil ilçesine bağlı Meydanlık köylerinde şiddetli yağış ve selden bazı evler yıkıldı. Yağış sonrası Diyarbakır-Mardin karayolunun Çınar girişi çöktü. Ulaşımına kapanan yolun açılması amacıyla DSİ ve Köy Hizmetleri ekiplerince çalışmalar sürüyor. Su baskınları nedeniyle ilçe merkezinde okullar bugün tatil edildi.

### Batman'ı da sel vurdu

Sağanak yağış Batman kent merkezinde yaşamı olumsuz etkiledi. 31.10.2006 tarihinde akşam saat 20.00'de başlayan ve belirli aralıklarla süren yağış sonrasında kenar mahallelerde yüzlerce ev ve işyerini su bastı. Sel suları nedeniyle 11 kişi hayatını kaybetti, 7 kişi yaralandı.

Batman kent merkezinde İluh Deresi'ne yakın evlerin bir bölümü tahliye edildi. Vali Haluk İmga başkanlığında



kriz masası oluşturuldu. Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, kentte altyapı şebekesinin sel sularını taşıyamadığını belirterek, "Zararımız milyarlarca. Şu anda kestirmek mümkün değil. Hasar tespit komisyonunun ardından hasar rakamı kesinlik kazanacak" dedi.

Beşiri İlçesi'nde de etkili olan sağanak yağış sonucu 40'a yakın ev ve işyerini su bastı, sele kapılan 3 küçükbaş hayvan telef oldu.

### Urfa'da iki kişiyi sel aldı

28.10.2006 tarihinde de Urfa'da gece saatlerinde etkili olan sağanak yağış nedeniyle sele kapılan aynı aileden 2 kişi hayatını kaybetti. Aşırı yağış, su baskınlarına da yol açtı. Kent merkezinde birçok yerin sular altında kalmasına yol açan yağışlar nedeniyle Valilikte kriz masası oluşturuldu.

### Van'da Kar Yolları Kapadı

Van'da, 29.10.2006 tarihinde geç saatlerde etkisini gösteren kar yağışı ve tipi nedeniyle Hakkari-Van Karayolu ulaşımına kapandı. Kapanan yollar daha sonra yapılan kar temizleme çalışmaları sonucunda tekrar ulaşımına açıldı.

Van-Hakkari Karayolu'nun 80. kilometresinde bulunan 2 bin 730 rakımlı Güzeldere Geçidi, kar yağışı ve tipi nedeniyle ulaşımına kapandı.

Yaklaşık 800 araçta mahsur kaldığı yolda, Karayolları 111. Şube Şefliği ekiplerince yapılan çalışmalar sonucunda sabah saatlerine doğru tekrar ulaşımına açıldı. Tuzlama çalışmalarının da yapıldığı karayolunda, yer yer buzlanmalar meydana geldi. Ulaşımın güçlüğüyle sağlandığı Güzeldere Geçidi'nde, kar kalınlığı yer yer 20 santimetreye ulaştı

## Seyit Rıza'nın torunu dedesinin mezarını arıyor

Elazığ'da idam edilen Kürt lideri Seyit Rıza'nın torunu Rüstem Polat, 70 yıl aradan sonra dedesinin mezarını arıyor. Seyit Rıza'nın kızı ve torunu dedesinin mezarını bulmak için resmi kuruluşlara başvuruda bulundular.

Seyit Rıza ve arkadaşları, Elazığ Örfi Mahkemesi'nin verdiği kararla idam cezasıyla cezalandırılmış, hüküm 18 Kasım 1937 günü Elazığ'da infaz edilmişti. İnfaz sonrası cenazeler ailelere verilmedi. Öte yandan yakınlarına da cenazeler hakkında bilgi verilmedi.

Dersim Barosu avukatlarından Hüseyin Aygün, Seyit Rıza'nın cenazesinin nerede olduğuna dair bir dilekçe hazırladı. Seyit Rıza'nın Dersim'de yaşa-

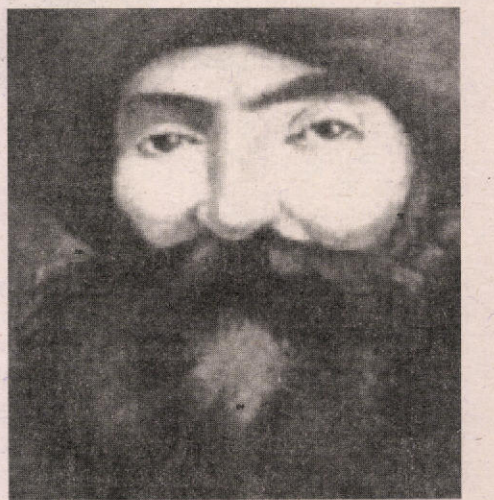
yan kızı Leyla Polat ile Almanya'da yaşayan torunu Rüstem Polat'ın imzasını taşıyan dilekçe Elazığ Valiliği, Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı, Elazığ Ağır Ceza Mahkemesi, Elazığ Belediye Başkanlığı, Elazığ Sağlık Müdürlüğü ve Elazığ Mezarlıklar Müdürlüğü'ne gönderildi.

Leyla ve Rüstem Polat'ın avukatı Hüseyin Aygün, Seyit Rıza'nın cenazesinin akıbeti için 27 Ekim 2006'da Elazığ Valiliği'ne başvurdu. Aygün'ün sunduğu dilekçede, "Müvekkillerim her ölenin yakını gibi belirli günlerde mezarına gitmek, kurban kesmek ve dua etmek istiyorlar. Bu her insanın temel hakkıdır. Aile efratları, belirli bir mezar

yerine sahip olma haklarını aradan geçen 70 yıldan sonra kullanmak istiyor. O dönemin olağanüstü şartları nedeniyle infaz sonrası cenazeler ailelere verilmedi. Bugüne kadar cenazeleri hakkında herhangi bir bilgi dahi alamayan müvekkillerim, artık ataları olan Seyit Rıza'nın cenazesini almak istiyorlar. Anayasa başta olmak üzere ulusal ve ulusal-üstü mevzuat ve özellikle Mezarlıklar Hakkında Nizamname onlara bu hakkı veriyor" ifadelerine yer verildi.

Aygün, ayrıca dilekçesinde cenazelerin yerinin Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı kayıtlarında ve Elazığ Mezarlıklar Müdürlüğü belgelerinde mevcut olduğunu söyledi.

Seyit Rıza'nın 60 yaşındaki torunu Rüstem Polat, resmi olmayan yerlerden aldığı duyumlara göre dedesinin cenazesinin infazın ardından Elazığ merkezdeki Holfenk (Şahinkaya) Köyü civarında bulunan Kireçoçağı Mevkii'ne defnedildiğini ve başka bir duyuma göre ise defin yerinin Elazığ merkezdeki



tren istasyonu yakınında bulunan Yolçatı Mevkii olduğunu söyledi.

Polat, "Şartlar olgunlaştı. Bu nedenle resmi devlet kuruluşlarına başvurduk. Dedemin cenazesini yaşadığı topraklara defnetmek istiyorum. Onun mezarında adak adamak ve dualar etmek istiyoruz. İçimde bir yara oldu. Dedemin mezarını bulacağım günü hep hayal ettim" diye konuştu.

## HAK-PAR'ın Kürtçe davasına devam edildi

Hak Ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR) hakkında 1. Olağan Kongresinde, Kürtçe konuştukları ve Kongre davetiyelerini Kürtçe olarak hazırladıkları gerekçesiyle kapatılma istemiyle açılan davanın duruşması 02.11.2006 tarihinde yapıldı.

Tercüman-bilirkişi Av. Sabahattin KORKMAZ'ın Diyarbakır'daki duruşmaları nedeniyle mazeret bildirip katılmadığı duruşma, esasa ilişkin savunmaların yapılması için 15 Aralık 2006 tarihine ertelendi

HAK-PAR Basın Bürosu tarafından yapılan açıklamada, aralarında Genel Başkan Abdülmelik FIRAT'ında bulunduğu Hak ve Özgürlükler Partisi yöneticileri hakkında açılan ve kamuoyunda "Kongresinde Kürtçe Konuşma" davası olarak adlandırılan



davanın duruşmasının Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapıldığı bildirildi.

Açıklamada "Bilindiği gibi bu dava HAK-PAR'ın 4 Ocak 2004 tarihinde yapılan 1. Olağan Genel Kurulu'nda Kürtçe konuşulduğu ve Kongre davetiyelerinin Kürtçe-Türkçe yazıldığı ve dağıtıldığı ve bu faaliyetin Siyasi Partiler Yasası'na aykırı olması nedeniyle açılmıştır. Davada Genel Başkan A.Melik FIRAT, Genel Başkan Yardımcıları ve Kongre Divan üyeleri yargılanmaktadır." denildi.

Duruşmaya Genel Başkan A.Melik FIRAT rahatsızlığı nedeniyle katılamazken, sanıklar müdafii Av. Hasan DAĞTEKİN ve Av. Medeni AYHAN katıldı. Av. Mevlüt ŞENER ise mazeret bildirerek duruşmaya katılmadı.

## Belediyelere Kürtçe için inceleme

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'ndan sonra, İçişleri Bakanlığı da, Diyarbakır'da 4 belediye ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında imzalanan toplu sözleşme için inceleme başlattı.

Alınan bilgiye göre, İçişleri Bakanlığı, bazı basın organlarında yer alan toplu sözleşmede yer alan "yerel dillerin öğretilmesi için belediye gerekli önlemleri alır" ibaresi nedeniyle inceleme yapmak üzere müfettiş görevlendirdi. Müfettişlerce yapılacak inceleme sonunda konuyla ilgili rapor hazırlanacak.

Tüm Bel-Sen ile Diyarbakır'ın Bağlar, Yenişehir, Kayapınar ve Sur belediyeleri

arasında, 20.10.2006 tarihinde toplam 180 memuru kapsayan 2 yıllık toplu sözleşme imzalanmıştı. Toplu sözleşmeye, "Halkla iletişim kurumlarını sağlamak amacıyla çalışanlarına farklı ve yerel dillerin öğretilmesi için belediye gerekli önlemleri alır" ibaresi eklenmişti.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı da konuyla ilgili inceleme başlatmıştı.



## 52 Çocuk Maytaptan Yaralandı



Diyarbakır'da, maytap ve benzeri patlayıcılar nedeniyle yaralanan 52 ço-

cuk hastanelik oldu. Valiliğin "Yasak" kararına rağmen bayramda bazı işyerlerinde satılan patlayıcılardan göz, yüz ve ellerinden yaralanan 52 çocuk, çeşitli hastanelerde tedavi edildikten sonra taburcu oldu.

Polis ve zabıta görevlileri yapılan ihbarlar üzerine çok sayıda dükkan, market ve benzeri işyerlerinden kilolarca patlayıcı topladı.

Yetkililer aileleri uyararak, çocuklarını patlayıcı madde almamaları konusunda uyarılarını istedi.

## Akdamar Kilisesi açılmayı bekliyor

Van Gölü'nde bulunan Akdamar Adası'ndaki tarihi Akdamar Kilisesi'nin restorasyon çalışmalarının tamamlandığı bildirilerek, kilisenin Nisan 2007'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılımıyla açılması bekleniyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan ihale sonucu 2.4 milyon YTL'ye, Kartalkaya Firması tarafından Haziran 2005'te başlanılan restorasyon çalışmaları tamamlandı. Restorasyon çalışmaları kapsamında, Ermeni kilisesine yaklaşık 16 aydır ziyaretçi alınmıyor.

Çalışmalar kapsamında kiliseye ait 1900'lü yıllardaki bir fotoğrafa göre, kilisenin kapı ve pencereleri de yapıldı. Kilisenin ön tarafında bulunan manastır bölümünde arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkartılan yerleşkeler, çuvallar içerisine doldurulan hafif dolgu malzemesiyle olumsuz kış şartlarına karşı korunacak. Adada yapılan çevre düzenlemesininse yaklaşık 15 gün içerisinde tamamlanması bekleniyor.

Kartalkaya Firması sahibi Cahit Zeydanlı'nın da kilisede yapılan son çalışmalarını incelerken, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tara-

findan 4 Kasım'da yapılması beklenen açılışın Nisan 2007 tarihine ertelendiğini bildirdi. Van Valisi Niyazi Tanılır ise, çalışmaların planlandığını gibi gittiğini kaydederek, açılışın uluslararası alanda daha etkin tanıtım için turizm sezonunun başlangıcı olan Nisan 2007'ye ertelendiğini aktardı.

### Akdamar Kilisesi

Van Gölü'ndeki Akdamar adasında bulunan kilise 915-921 yılları arasında yapıldı. Mimarı Keşiş Manuel'dir. Ermeni Kralı I. Gagik tarafından yaptırılmıştır. Dört kollu, haç biçiminde bir planı vardır. Taş işçiliği ve duvarlarındaki kabartma figürlerle Ermeni mimarlığının önemli yapıları arasındadır.



## AB ARMALI ÇANTALAR

Diyarbakır'da 2 bin 500 öğrenciye, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından finanse edilen proje kapsamında, AB armalı çanta dağıtıldı.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Kutbettin Arzu, Ziya Gökalp İlköğretim Okulunda düzenlenen törende, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından finanse edilen ve DTSO AB Bilgi Bürosu koordinasyonunda yürütülen "Genişleme İletişim Stratejisinin Türkiye'de Diyarbakır ve Bölgesinde Yürütül-

mesini Sağlamak" hizmet sözleşmesi kapsamında, tanıtım amaçlı olarak ilköğretim öğrencilerine dağıtılmak üzere sırt çantası yaptırıldıklarını belirtti.

Çantaların, Diyarbakır il merkezi ve ilçelerde toplam 2 bin 500 öğrenciye ulaştırılacağını ifade eden Arzu, "Bu çanta AB'nin tanıtımı ile ilgilidir. Amacımız öğrencilerin AB'yi tanınmasını sağlamaktır" dedi. Daha sonra çantalar, DTSO Başkanı Arzu, İl Milli Eğitim Müdürü Mustafa Tekdemir ve okul müdürü Ayşe Akbaş tarafından öğrencilere dağıtıldı.

## Başsağlığı

Değerli arkadaşımız Kovan AMEDİ'nin kardeşi

ALİ TUNAR'ın

vefatını üzüntü ile öğrendik.

Ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz

Dema Nû Gazetesi

## Talabani Serdem Basım ve Yayın Merkezinin Açılışını Yaptı

Süleymaniye'de Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin açılış töreninde bir konuşma yapan Talabani, Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin yeni ve modern çalışmalarıyla Kürt aydınlanma hareketine yeni eserler ve yaratıcılar kazandıracığını belirtti.

Irak Devlet Başkanı Celal Talabani, Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin açılışını yaptı.

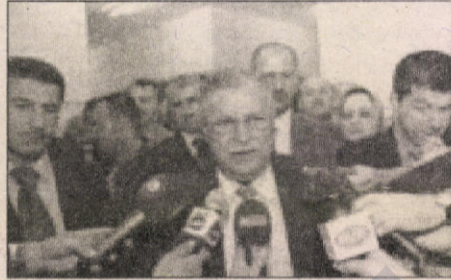
26.10.2006 tarihinde Süleymaniye'de Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin açılış törenine katılan Talabani, törende yaptığı konuşmada; Kürdistan aydınlanma hareketi ve onun Kürdistan özgürlük mücadelesi ile olan ilişkisine dikkat çekerek, 1930 Eylül'ü ile birlikte Kürdistan özgürlük hareketinin yeni bir sürece girdiğini, dağlarda ve köylerde değişime uğrayan Kürdistan liderliğinin şehir aydınlarına ulaştığını belirtti.

Geçen 8 yıllık süre zarfında Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin bağımsız bir çizgi izlediğini kaydeden Talabani, merkezden Kürt destanlarına, hikayelerine ve tarihine özel bir önem vererek bu alandaki eserlerin yabancı dillere çevrilmesinin büyük önem taşıdığını vurguladı.

Talabani ayrıca, Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin yeni ve modern çalışmalarıyla Kürt aydınlanma hareketine yeni eserler ve yaratıcılar kazandıracığı inancını taşıdığını da sözlerine ekledi.

Serdem Basım ve Yayın Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Şerko Bêkes ise, Talabani'ye teşekkürlerini sunarak, çalışmalarını kapsamında yeni bir çocuk dergisinin yayın hayatına gireceğini duyurdu.

Süleymaniye'de Serdem Basım ve Yayın Merkezi'nin yeni konutunun açılış törenine; Kürdistan Bölge Başkan Yardımcısı Kosret Resul Ali, Başbakan Yardımcısı Ömer Fettah, Demokratik Kitle Örgütleri Başkanı Mela Bahtiyar, şair Şerko Bêkes yanısıra KYB politbüro üyeleriyle çok sayıda aydın, yazar ve akademisyen katıldı. (PUKmedia)



## Kürdistan Bölge Hükümetinden Genel Af Projesi

Kürdistan Bölge Parlamentosu, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlere ilişkin genel af çıkarmak için çalışma başlattığı bildirildi. Ramazan bayramı vesilesi ile Kürdistan bölge hükümeti 120 tutuklu af ederek serbest bırakılmasını sağlıyor.

Kürdistan Parlamentosu üyesi Arez Abdullah, 28.10.2006 tarihinde Kürdistan bölgesindeki cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlüler için genel af projesinin hazırlandığını açıkladı.

Genel af tartışmasının parlamentonun çalışma programında yer aldığını belirten Arez Abdullah, "Kürdistan Parlamentosu'nun genel af'ın çıkarılması konusunda olumlu düşün-

üyor. Proje kısa bir süre sonra Kürdistan bölge başkanlığına sunulacak" dedi.

Kürdistan bölge Hükümeti'nin sosyal reformlar sorumlusu Serdar Mihemed Abdullkerim bir süre önce yaptığı açıklamada Kürdistan'daki cezaevlerinde yer kalmadığını söylemişti.

Kürdistan'daki cezaevlerinde 664 erkek tutuklu olduğunu bilgisini veren Serdar Mihemed Abdullkerim, yeni cezaevlerinin inşa edilmesini gündeme getirmişti.

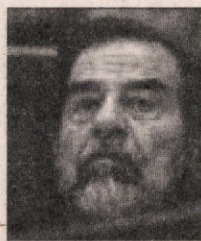
Öte yandan Ramazan bayramı vesilesi ile Kürdistan bölge hükümeti 120 tutuklu af edilerek serbest bırakılmıştı.

## Saddam davasında idam karar çıktı

Irak'ın devrik lideri Saddam Hüseyin'in 1992'de Duceyl Köyü'nde 148 Şii'nin ölüm emrini verdiği gerekçesiyle yargılandığı davada idam edilmesine karar verildi.

Kürtler'e karşı soykırım işlemekten yargılanan Devrik Irak Lideri Saddam Hüseyin'in avukatları, uzun süredir boykot ettikleri mahkemeye

katılmaları için bugün çeşitli şartlar öne sürdü. Şartlardan oluşan listenin baş hakim tarafından reddedilmesi üzerine avukatlar mahkeme salonunu terk etmişti.



## Güney Kürdistanlı Şair Abdullah Pêşew Hannover'de düzenlenen etkinliğe katıldı

IMK-Kürt Uluslararası İnsan Hakları Merkezi ve Kürdistan Araştırma ve Arşiv Merkezi tarafından Federal Almanya'nın Hannover



kentinde, 22 Ekim 2006 tarihinde düzenlenen etkinliğe Güney Kürdistan'ın tanınmış şairlerinden Abdullah Pêşew katıldı.

Yoğun bir ilginin olduğu etkinlik Şair Pêşew'in, kendi şiirlerinden örnekler sunmasıyla başladı.

Söleşinin sonunda düzenlenen panelde Kürt edebiyatı ve Güney-Kürdistan'daki durum hakkında düşüncelerini dile getiren Abdullah Pêşew "Artık Kürtlerin de dünya edebiyatının büyük adları Shekspire, Goethe, Dostoyewski v.b. isimlerin yapılarını sırf Türkçe, Arapça veya Farsça değil, kendi anadillerinde

okuma haklarının olduğunu ve bu konuda çalışmaların yapılması gerektiğini" söyledi.

Özeleştirisel olarak bakıldığında Kürtlerin dillerini hala konuşamadıkları ve özellikle yazı dilinin son derece kötü olduğunu belirten Pêşew, bu konuda özellikle de Kürt medyasına son derece büyük sorumlulukların düştüğünü dile getirdi ve halkın daha fazla okumaya teşvik edilmesi gerektiğinin altını çizdi.

Etkinlikte Kürt edebiyatı ve Güney Kürdistan'daki aydınların durumu konusunda da geniş bir düşünce alış-verişinde bulunuldu.

## Kürdistan Bölgesi, Ortadoğu'da En Genç Nüfusa Sahip

Kürdistan bölgesi doğum ve ölüm istatistiklerini toplama merkezi verilerine göre, son beş yıl içinde (2000-2005) Hewlêr'de 240 bin 160 çocuk dünyaya geldi. Yine aynı büro son beş yıl içinde 13 bin 972 kişinin öldüğünü açıkladı. Uzmanlar, Kürdistan bölgesinin nüfusunun, Türkiye, Irak, İran ve diğer Ortadoğu ülkelerinin nüfus oranıyla daha genç bir nüfusa sahip olduğunu düşünüyor.

Kürdistan bölgesi doğum ve ölüm istatistiklerini toplama merkezi, 2000 ile 2005 yılları arasında Hewlêr'de ki doğum ve ölüm istatistiklerini açıkladı. 27.10.2006 tarihinde büronun verdiği bilgilere göre son beş yıl içinde 240 bin 160 çocuk doğdu, 13 bin 972 kişi de öldü.

Çalışmaları hakkında bilgi veren büro yetkililerinden Abdurrehim Abdullah, 2000 ile 2005 yılları arasındaki istatistiklerde doğum oranının ölüm oranına oranla daha yüksek olduğunu ve artışın söz konusu olduğunu söyledi.

Doğum ve ölüm istatistiklerini düzenli olarak kayda geçirdikleri belirten Ab-



durrehim Abdullah; "Doğum oranının ölüm oranından daha yüksek olmasının nedeni Kürdistan'da oluşan istikrar ve ekonomik iyileşmelerden kaynaklanıyor. İstikrarla bağlantılı olarak ailelerin durumlarında bir ilerleme gözlemlenirken, yeni evliliklerin sayısı da her geçen gün artıyor" dedi.

Uzmanlar, Kürdistan bölgesinin nüfusunun, Türkiye, Irak, İran ve diğer Ortadoğu ülkelerinin nüfus oranıyla daha genç bir nüfusa sahip olduğunu düşünüyor.

Kürdistan bölgesinin nüfusunun 4-5 milyon civarında olduğu tahmin eden uzmanlar, bölgenin genç nüfusa sahip olduğu görüşünü, yaklaşık 1 milyon 200 öğrencinin 2006-2007 eğitim-öğretim yılının kayıtlarına dayandırıyor.

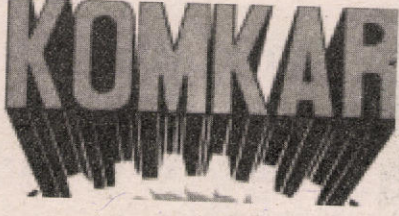
## KOMKAR'dan Orhan Pamuk'a mektup

"Kürt sorununun Türk kamuoyunca doğru algılanması konusunda gösterdiğiniz yaklaşım, Kürt halkı ve kurumlarınca her zaman takdirle anılabılır." diyor KOMKAR Genel Başkanı Topgider, Nobel Edebiyat Ödülü alan Orhan Pamuk'a, 16.10.2006 tarihinde bir mektup göndererek başarılarından dolayı kutladı.

Bekir Topgider mektubunda şu görüşleri ifade etti: "Sayın Orhan Pamuk, Kürdistan Dernekleri Birliği-KOMKAR adına, aldığınız Nobel Edebiyat Ödülü dolayısıyla sizi kutluyoruz.

Kuşkusuz edebi çalışmalarınız ve eserlerinizle ilgili uluslararası alanda yapılan olumlu değerlendirmeler bu ödülü almanızda birinci derecede etkili oldu. Bunun yanı sıra, gerek tarihsel olaylar karşısında bir aydın duyarlılığıyla gösterdiğiniz objektif tavır, gerekse ülkenize karşı sorumluluklarınızı yerine getirmedeki duyarlılığınız da her zaman hatırlanacaktır.

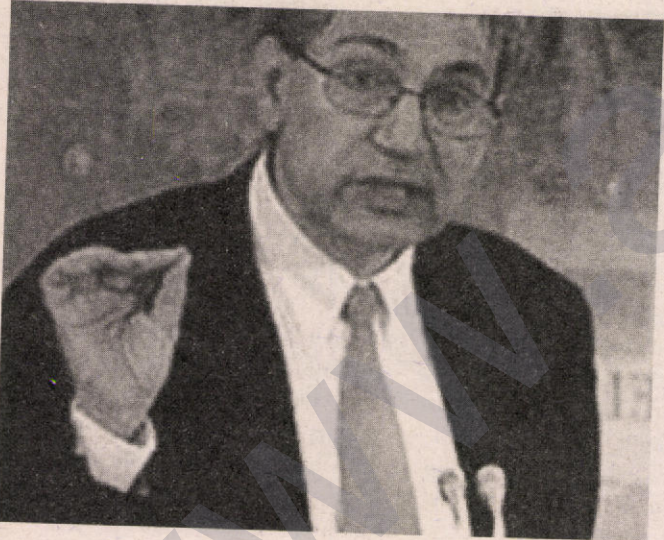
Kürt sorununun Türk kamuoyunca doğru algılanması konusunda gösterdiğiniz



niz yaklaşım, Kürt halkı ve kurumlarınca her zaman takdirle anılacaktır. Türkiye gibi, düşünceyi özgürce ifade etmenin önünde ciddi engeller bulunduğu ve halkın, özellikle de tarihsel olaylar konusunda yalanlarla yönlendirildiği bir ülkede böyle bir tavır göstermek ve bunun bedellerini ödemeyi göze almak, ancak ülkesine gerçekten bağlı yurtsever insan sorumluluğuyla hareket edenlerin gösterebileceği bir tavrıdır. Bu ödülle birlikte, omuzlarınızdaki sorumluluğun bir kat daha artacağını kuşkusuz siz de çok iyi bilmektesiniz. Gerçek aydın vicdanı ve sorumluluğuyla, onurlu tavır ve duruşunuzdan bir adım dahi geri atmayacağımıza olan inancımız tamdır.

Başarılarınızdan dolayı sizi bir kez daha kutluyor, Kürt kadirşinasiğiyle her zaman yanımızda olacağımızı ifade ediyoruz.

En içten saygı ve selamlarımızla."



### Başsağlığı

Halkımızın yiğit evlatlarından **Mahmut YİĞİTEL**'i kaybetmenin üzüntüsü içindeyim Ailesinin ve dostlarının başsağolsun.

**Zeki EKİNCİ**



## Göçertilen Kürtlerin geri dönüş çabaları (1917) ve bir telgraf

**Ali Haydar KOÇ**

alihaydar-koc@arcor.de

Osmanlı yönetimi 1916 Mayıs ayında Kürtleri tehcir edeceğine dair kararını bölgedeki üst yetkililere telgraf ve şiflerle bildirmişti. Ayrıca Kürdistan'daki vilayet ve mutasarrıflıklardan talimatlarla Kürtler hakkında aldıkları bilgiler doğrultusunda, tehcir edilecek Kürt aşiretlerinin Batı Anadolu'da nerede, nasıl yerleştirilecekleri hakkında yasal düzenlemeler de yapmışlardı. Kürt tehciriyle ilgili bu yasal düzenlemelerin en önemli yönlerinden biri de, zorunlu olarak göçertilecek Kürtlerin bir daha yurtlarına iade edilmemesi kararı alınarak, nüfus kayıt işlemlerinin de buna göre yapılması kararlaştırılmış ve konu ile ilgili bir talimatname de hazırlanmıştı. Buna bağlı olarak 29 Mayıs 1916'da Dahiliye Nezareti Kürdistan'daki yetkililere bu talimatnameyi yollamıştı. Talimatnamenin sekizinci maddesine göre, göçertilen Kürt mültecilerin savaştan sonra da yurtlarına gönderilmeyeceklerinden, sevk edildikleri bölgelerde iskan ve kayıt edildikten sonra bunların başka bir yere gitmelerine izin verilmeyecekti. Birinci dünya savaşında tehcir edilen Kürt mültecilerin 1917 yılında Kürdistan topraklarına geri dönüş çabalarıyla ilgili konular şimdiye kadar tarihçiler arasında pek gündeme getirilmemiş ve bilim verileri ölçüsünde tartışmaya açılmamıştır. Ayrıca İttihat ve Terraki yönetiminin yasa ve talimatlarla 1916'da tehcir ve geri dönüşün olmayacağını kesin belirten kararları ile 1917'de Bitlis valisi Haydar Bey'in Kürdistan'da geri dönmek isteyen Kürtler hakkında Dahiliye Nezareti'ne çektiği telgraf arasındaki farklılıklar, İttihatçı rejimin Kürtlere yönelik yaptığı kirli propagandaların gerçek yüzünü göstermektedir. Bu günkü yazımda 18 Aralık 1917 yılında Rus Bolşevikleriyle Osmanlı hükümeti arasında yapılan antlaşmadan sonra, Rusların kendi rızalarıyla Kürdistan'dan geri çekilmeleri sonucunda, daha önce göçertilen Kürtlerin yurtlarına geri dönme girişimlerini gündeme getirmişti. Tam bu esnada İttihatçı rejim geri dönüşü önlemek için, yeni bir siyasal propaganda başvurarak, geri dönmek isteyen Kürtleri Ermenilerle işbirliği yapma suçlamasına başvurmuşlardı. Bunun en iyi örneğini de Aralık 1917'de Bitlis Valisi olan Haydar Bey'in Dahiliye Nezareti'ne çektiği telgraf teşkil etmektedir. Bu günkü yazımda 1917'de Kürdistan'da geri dönmek isteyen Kürt mültecileri konusuna dikkatleri çekmektedir. İttihat ve Terraki yönetiminin Kürtlere yönelik 1916'da geliştirdiği propaganda malzemelerinden birisi de "bölgelyi terkedin, yoksa Ruslar sizi öldürecek" biçiminde idi. Bu propaganda Aralık 1917'de Bolşeviklerin geri çekilmesiyle, önemini tümden yitirmişti. Onun yerine yeni siyasal bir oyuna başvuran İttihatçılar, Kürtleri Ermenilerle işbirliği yapmakla suçlamaya başladılar. Kürtlerin yurtlarına geri dönme girişimlerine dair endişeler, o devirde Bitlis Valisi olan Haydar Bey'in Aralık 1917'de Dahiliye Nezaretine gönderdiği telgrafta açıkça dile getirilmektedir. Örneğin; Bitlis valisi Haydar Bey, BOA, DH.İ Um, Dos.No.20-18 Belge No.12-4, Aralık 1917 telgrafında şunları dile getirmektedir:

"Bölgede sağlıklı bir yönetim oluşturulmadığından, milletle hükümet arasında oluşan kır-

gınlığın hazırlamış olduğu uygun ortam sayesinde, bir takım Kürt şeyh, hoca ve ağaları, eskiden beri bu kırığı kolayca düşmanlığa başarabilmişlerdir. Seferberlik yıllarında tekalif-i harbiye adıyla bir takım ağır vergilerin konulması, Kürtlerin bir türlü alışamadıkları askerlik hizmetine alınmaları ve göç etmek zorunda kalanların yeterince beslenemeyerek perişan olmaları gibi nedenler, milletle hükümet arasındaki mevcut küskünlüğün daha da artmasına neden olmuştur. Ancak her yerde Rus ordularına açıkça öncülük eden Ermenilerin, Kürtlerin can ve ırzlarına tasallutları, Kürtlerin büyük bir bölümünü yeniden Osmanlı hükümetine kazandırmıştır. Bolşevik ihtilalinin ardından Rusların galip gelme ihtimalleri azalmaya başladığında, Ermeniler, Kürtlere karşı saldırılarından vazgeçerek onları kendi taraflarına çekmek için bazı etkili kimselere mektuplar yazarak yurtlarına dönecek olanlara iyi muamele ve hatta yardım edebileceği vaat ederek kendilerini ittifağa davet etmektedirler. Bir kısım Kürtler, bu sözlerle aldanarak yerlerine dönme teşebbüsünde bulunmuşlardır.

Ruslarla Erzincan mütarekesinin imzalanması bir taraftan Ermenilerin Rus koruyuculuğundan ümitlerini kesmeleri sonucunu doğururken, diğer taraftan Kürtlerin yurtlarına dönme ümidini de artırmıştır. Böylece açlığın da etkisiyle en küçük ümitleri peşinde güneşten kuzeye doğru çılgınca akın etmeye başlamışlardır. Ruslar çekildikten sonra bu durumdan yararlanmak isteyen Ermeniler, kendi hedeflerine ulaşmak için değilse bile Türk tarafını mümkün olduğu kadar çok rahatsız etmek amacıyla Kürtleri kendi taraflarına çekme çabalarını yoğunlaştırmışlardır. Ayrıca Rusların çekilirken Türk tarafını rahatsız etmek amacıyla Ermenilere silah ve cephanesi gibi gerekli olan her türlü malzemeyi bırakacakları tahmin edildiğinden, bu bölgede muntazam bir kuvvetin hazır bulundurulması ve ayrıca yumuşak bir politika takip edilerek, Kürtlerin Ermenilere yaklaşmasını önleyecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bölgede memur sayısı o kadar yetersiz ki, Bitlis vilayetinde asil memur olarak, Siirt'te vali, evrak müdürü, mektupçu, defterdar, maarif ve polis müdürlerinden başka kimse yoktu. Memurların bir bölümü istila sırasında esir olmuş veya vefat etmiş, geriye kalanlar ise ya iç bölgelerdeki vilayetlere iltica etmiş ya da bölgedeki durum netlik kazanana kadar kendilerine izin verilmişti. Bitlis'in yerli halkından veya istilaya uğramış bölge ahaliinden oluşan jandarma birlikleri ise istilanın verdiği dehşet ve geçim sıkıntısı nedeniyle kendi ailelerini kurtarmak ve geçimlerini temin etmek derdine düşmüşlerdi. Bu amaçla sürekli olarak yer değiştiriyor ve çeşitli yolsuzluklara da karışıyorlardı...."

Kürdistan tarihinde önemli bir yer tutan ve şimdiye kadar kaynak araştırma alanında ihmal edilen dönemlerden birisi olan, birinci dünya savaş esnasında İttihatçıların Kürt tehcirini nasıl ve hangi siyasal propaganda araçlarıyla düzenlediklerine dair konular teşkil etmektedir. Zorunlu olarak göçertilen Kürtler ve onların 1917'de vatanlarına geri dönüş çabalarına dair konular ise, pek bilinmedikleri gibi, bilimsel verilerle de şimdiye kadar ele alınmamışlardır.

Rojnameya heftewî ya siyasi û çandî

## DTP ve HAK-PAR'dan bayram ziyaretleri



DTP Genel Merkez yöneticileri ve Kürt Demokrasi Formu Başkanı Feridun Yazar Ramazan Bayramı dolayısıyla 25.10.2006 tarihinde Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR) Genel Merkezi'ni ziyaret etti. Ziyarete ateşkesin kalıcılığın yaratılması gerektiği mesajı verildi.

DTP Genel Başkan Yardımcısı Nursel Aydoğan, Parti Meclisi üyeleri Nurettin Yılmaz ve Ahmet Aday'dan oluşan heyet HAK-PAR Genel Başkan Yardımcıları Fehmi Demir ve Reşit Deli ve Celal Deniz tarafından karşılandı. Ziyaret sırasında Kürt Demokrasi Formu Başkanı Feridun Yazar ile Eyüp Demir 'de hazır bulundu. HAK-PAR'ın bayramını kutlayan Aydoğan DTP'nin talebi üzerine PKK'nin tek taraflı ateşkes ilan ettiğini hatırlatarak, bunun Türkiye için yeni bir sürecin başlangıcı olduğunu söyledi. Aydoğan, ateşkesin bir barış durumu olmadığını ancak barışa giden yolu araladığını ifade ederek, ateşkes sürecine başta Kürtler olmak üzere herkesin destek vermesini ve bunun için Kürtlerin birlik oluşturması gerektiğine işaret etti.

### 'Ateşkesi olumlu buluyoruz'

Daha sonra konuşan HAK-PAR Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Demir ise ateşkesi olumlu bulduklarını ancak bunun PKK'nin silah bırakma sürecine evrilmesi gerektiğini dile getirdi. Geline aşamada silahlı mücadelenin Kürtlere faydadan çok zarar verdiğini ileri süren Demir, silahların bırakılması için devletin de adım atması gerektiğini söyledi. Demir, Kürtlerin bir araya gelerek bir güç oluşturmasını istediklerini söyledi. Bunun üzerine DTP Genel Başkan Yardımcısı Aydoğan, PKK'nin silah bırakması için şartların oluşturulmasının gerektiğini ifade ederek

bunun için çaba harcanması gerektiğini kaydetti.

### 'Tek koşul demokratik birlik'



DTP PM Üyesi Nurettin Yılmaz da PKK neden değil sonuç olduğunu vurgulayarak, PKK'nin silah bırakması için Kürtlerin demokratik bir güç oluşturması gerekir.

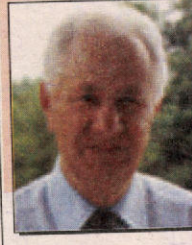
Silahların susması halinde devletin şiddet kullanmayacağını bir garantisini yok dedi. HAK-PAR Genel Başkan Yardımcısı Reşit Deli de, PKK'nin şimdiye kadar Kürt oluşumlarına mesafeli durduğunu ve PKK'nin ateşkes süreci ile birlikte Kürt örgütlerine yakın durmasından memnuniyet duyduklarını dile getirdi. Kürt Demokrasi Formu Başkanı Feridun Yazar ise ateşkesin kalıcılığının tek koşulunun Kürtlerin demokratik bir birlik ve güç yaratmaları olduğunu vurgulayarak, birlik çağrısında bulundu.



### HAK-PAR'dan iadeyi ziyaret

DTP Heyetinin HAKPAR'ı ziyaretinin ardından, aynı gün HAKPAR Genel Merkez Yöneticileri Fehmi Demir, Reşit Deli, Celal Deniz ve HAK-Par Ankara İl Örgütü yöneticilerinden İsmet Kaya'dan oluşan bir heyet DTP Genel Merkezi'ne iadeyi ziyarette bulundu.

DTP Genel Merkez yöneticileri tara-



## Kim Bölücübaşdır?

Yılmaz ÇAMLİBEL

ycamlibel@web.de

Bazı Türk aşiretleri bundan 935 yıl önce at sırtında, ellerinde pala, eğerlerinin altında güneşte kurutulmuş etleriyle Ortadoğu'ya geldiler. Havalideki halklara saldırmaya başladılar. İstila ettikleri ülkeleri haraca bağladılar. Bu halkların çocuklarını devşirip yine onlara karşı kullandılar. Egemenlikleri altındaki halkları birbirine karşı kışkırtıp, vuruşturarak onları yönettiler.

Osmanlı enkazı üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti, bu kültürel mirası aynen devam ettirdi. Türk yöneticileri 93 yıldan beridir, ülkedeki iç muhalefetin birleşip kendisine yönelmesini engellemek için, böl, parçala, vuruştur, kolay yönet politikasını ustaca yürütüyor.

Örneğin devlet yöneticileri, Kürtlerin üzerine yürüdüğünde; alevi-suni, kapitalist-proleter, kadın-erkek tüm ırkçılığı kanatlarının altına alarak Kürtlere saldırtıyor. Sosyalistlere yöneldiğinde, Kürt-Türk, alevi-suni, kadın-erkek tüm muhafazakarları harekete geçiriyor. Alevileri öldürmek için, Sünnileri cihada çağırıyor. Dindarları ezmek için laikleri, kadınları sindirmek için erkekleri kışkırtıyor. Yani ezip sömürdüğü toplumsal gruplar arasında bölücülük yaparak, korkutarak, güvensizliğe iterek ve birbirleriyle vuruşturarak devleti yönetiyor.

Kürdistan'daki uygulamaya gelince; Eğer Kürdistan'ın her hangi bir yerinde Türklerle Kürtler bir arada yaşıyorlarsa, orada Türk-Kürt ayrımcılığını körükliyorlar. Eğer bir yerde sadece alevi ve Sünni Kürtler varsa, orada mezhep ayrımcılığı yapıyorlar. Eğer bir yerdeki halkın hepsi Kürt ve Sünni ise, o zamanda aşiretler arasındaki çelişkileri kaşıyorlar. Böylece, Kürtlerin birleşip kendisine yönelmesini engellemiş oluyor.

Türk yöneticileri, bu işleri organize etmek, proje hazırlayarak uygulamaya koymak için, illegal örgütler kuruyor, kurulu olanların içine sızıyor ve toplumsal muhalefet gruplarını vuruşturmak için olmadık entrikalar çeviriyorlar.

Yakın geçmişteki tarihi olayların bazılarını kısaca hatırlayalım. Türk güvenlik güçleri Atina'daki Atatürk'ün evine bomba atarak, 6-7 Eylül olaylarının meydana gelmesini sağladılar, Atatürk Kültür Merkeziyle Marmara yolcu gemisini yaktılar ve buna dayanarak sosyalist

gençleri yargılayıp cezalandırdılar. Üniversitelerdeki sağ-sol öğrenci çatışmalarına, Maraş, Çorum, Sivas Alevi katliamlarına, Dev-Genç, PKK, Dev-Yol, Dev-Sol, TIKKO gibi örgütlerin karınlık ilişkilerine baktığımızda, devletin bu konuda ne kadar ustalaştığını anlayabiliyoruz.

Görülebileceği gibi Türk yöneticileri, ülkedeki iç muhalefetin el ele tutuşup kurulu düzeni değiştirmeye yönelmemesi için, toplumsal muhalefet gruplarını birbirine karşı kışkırtmayı ve vuruşturmayı, devletin ana politikası haline getirmiş bulunuyorlar. Çünkü ancak bu şekilde ülkeyi yönetebilmektedir.

25 Ekim günü Kanal -7'de Afganistan'da yaptığı çalışmalarla ilgili olarak, Hikmet Çetin'le yapılan programı izledim. Çetin, Türkiye'de uygulanan modeli NATO yetkililerine kabul ettirip Afganistan'da yürürlüğe koyduğunu ve bu uygulama sonucunda ciddi başarı elde edildiğini şu sözlerle anlatıyordu.

"NATO yetkililerine dedim ki, bu asker ve parayla Afganistan genelinde, Taliban ve El-Kaideyle mücadele etmeniz mümkün değildir. Afganistan bir aşiretler topluluğudur. Onlar, akrabaları olan teröristleri koruyorlar. Aşiret reislerine maaş ve silah vererek, onları mücadele alanına sürelim. Böylece, hem Kabil çevresinde bir güvenlik alanı oluşturmuş, hem de teröristlerin halk arasına yerleşmesini önlemiş oluruz."

Bölücü Hikmet'in sözleri aynen böyle. Türkiye'de Hikmet gibi binlerce bölücü asker-sivil bürokrat var. Bunların hepsi, Bölücübaşı olan Türk derin devletinin tezgahından geçmiş kimselerdir. Dünyanın hiç bir yerinde Türkişi bölücü başının eline su dökecek bir tezgah kurulmamıştır ve kurulamaz.

Uzun bir çalışma sonucunda Türk devleti, "Böl, parçala, iti ite kırdırt." politikasını "Meid in Türkişi siyasi doktrini" haline getirmiş bulunuyor. Türkiye'de başarı kazanan bu doktrini, Afganistan'a da ihraç etmiş bulunuyor. Uygur insanlık ailesi dünyaya, bilim, sanat, edebiyat, teknoloji ihraç ederken, Türkiye, kendi imalatı olan "Bölücülük" stratejisini ihraç ediyor. Önümüzdeki günlerde Afganistan da Türkiye gibi, muassır medeniyet seviyesinin üstüne çıkarsa, sakın kimse şaşırmasın.